

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Jaarverslag	6
2.1	Programmaverantwoording	7
2.1.1	Programma Bestuur en ondersteuning	9
2.1.2	Programma Veiligheid	15
2.1.3	Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	22
2.1.4	Programma Economie.....	29
2.1.5	Programma Onderwijs.....	35
2.1.6	Programma Sport, cultuur en recreatie	39
2.1.7	Programma Sociaal domein	47
2.1.8	Programma Volksgezondheid en milieu.....	57
2.1.9	Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	61
2.1.10	Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.....	65
2.1.11	Overzicht overhead	66
2.1.12	Bedrag heffing vennootschapsbelasting	66
2.1.13	Overzicht onvoorzien.....	67
2.2	Paragrafen	68
2.2.1	Paragraaf lokale heffingen	69
2.2.2	Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	77
2.2.3	Onderhoud kapitaalgoederen.....	86
2.2.4	Verbonden Partijen.....	94
2.2.5	Financiering.....	102
2.2.6	Bedrijfsvoering.....	108
2.2.7	Grondbeleid	114
3	Jaarrekening	119
3.1	Balans per 31 december 2018 voor resultaatbestemming	120
3.2	Overzicht baten en lasten over begrotingsjaar 2018	122
3.3	Toelichtingen	124
3.3.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	125
3.3.2	Toelichting op de balans per 31 december 2018.....	128
3.3.3	Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2018	142
3.3.4	Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 2018	167
3.4	Analyse van het resultaat	174
3.5	Bijlage prestatie indicatoren per programma	176
3.6	Bijlage taakvelden	177
3.7	SISA-bijlage bij de jaarrekening	181

1 Inleiding

De jaarstukken 2018 zijn opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarstukken van de gemeente Noord-Beveland zijn als volgt opgebouwd:

1. Inleiding
2. Jaarverslag
 - 2.1 Programmaverantwoording
 - 2.2 Paragrafen
3. Jaarrekening
 - 3.1 Balans per 31 december 2018
 - 3.2 Overzicht van baten en lasten 2018
 - 3.3 Toelichtingen
 - 3.4 Analyse van het resultaat
 - 3.5 Bijlage prestatie indicatoren per programma
 - 3.6 Bijlage taakvelden
 - 3.7 SISA-bijlage bij de jaarrekening

Door uw raad zijn negen programma's benoemd, aangevuld met "Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien".

Elk programma is als volgt opgebouwd:

- Hoofdkenmerken, bestaand beleid, trends en knelpunten
- Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?
- Hebben we bereikt wat we wilden doen en hebben we gedaan wat we moesten doen? (zowel tekstueel als in matrixvorm)
- Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bij elk programma horen baten en lasten. Het totaal van de programma's omvat alle baten en lasten. Per programma worden toevoegingen of onttrekkingen aan reserves apart gepresenteerd. De raad stelt de totale baten en lasten én het totaalsaldo van de rekening vast. Na vaststelling van de programmarekening vindt besluitvorming plaats over het saldo.

Een belangrijk onderdeel van het jaarverslag wordt gevormd door een aantal verplichte paragrafen. Deze paragrafen trachten een dwarsdoorsnede van de rekening weer te geven. De volgende paragrafen zijn opgenomen:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Verbonden partijen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Grondbeleid.

Tenslotte wordt als onderdeel van de jaarrekening ook de zgn. SISA-bijlage vastgesteld. Hierin wordt verantwoording afgelegd over specifieke uitkeringen van het rijk of provincie. In de bijlage SISA (single information single audit) wordt een overzicht gegeven van een aantal specifieke uitkeringen. Verantwoording bij de jaarrekening heeft als voordeel dat een controlerend accountant niet meer voor iedere regeling een aparte verklaring hoeft af te geven.

2 Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

2.1.1 Programma Bestuur en ondersteuning

Hoofdkenmerken

Het gemeentebestuur is er voor de burger en niet andersom. Daarom vindt de raad het belangrijk dat het bestuur wordt gekenmerkt door transparantie, openheid en betrokkenheid.

De dienstverlening aan de burger dient op peil te blijven en waar nodig te verbeteren. Daarvoor is op de eerste plaats een doelmatige organisatie nodig. Kernwoorden zijn hierbij: klantvriendelijk, toegankelijk, laagdrempelig, professionele medewerkers, probleemoplossend, kwalitatieve goede producten en diensten en een goede communicatie. Daarnaast vindt de gemeenteraad het belangrijk de mogelijkheid om digitale diensten via de elektronische weg aan te bieden, maximaal te benutten.

De gemeenteraad streeft er naar om overbodige en onmogelijk te handhaven regels te schrappen. De burgers en het bedrijfsleven dienen geen last te ondervinden van regeldruk.

De bestuurlijke drukte, decentralisatie van taken, internationalisering, houdbare overheidsfinanciën en actieve burgers vormen voor de Rijksoverheid het motief om het binnenlands bestuur te moderniseren. Dit voornemen, dat door het kabinet is vastgelegd in de nota "Bestuur in Samenhang. De bestuurlijke organisatie van Nederland", is voor de vijftien Zeeuwse Overheden (ZO), provincie, waterschap en dertien gemeenten, aanleiding geweest het initiatief te nemen om via een gezamenlijk proces tot een visie op de bestuurlijke toekomst van Zeeland te komen. Daartoe is de "Tafel van 15" in het leven geroepen. Via een projectmatige aanpak, wordt langs drie sporen, te weten een bestuurlijk spoor, een innovatief experiment en een organisatorisch spoor, een veerkrachtig bestuur in Zeeland nagestreefd dat toekomstbestendig en herkenbaar is en dat voldoende slagkracht heeft om de op de overheden afkomende maatschappelijke opgaven aan te kunnen.

De gemeenteraad streeft het behoud van de eigen autonomie na. Uitgangspunt is dat de gemeente zelfstandig blijft. De (kleine) omvang van het ambtelijk apparaat leidt er onder andere toe dat samenwerking met andere gemeenten en instanties voordelen oplevert en dat de eigen organisatie minder kwetsbaar wordt. Samenwerking dient te worden gezocht waar dat nodig is om de kwaliteit van de dienstverlening en/of de kwaliteit van het beleid te waarborgen of te verbeteren of wanneer samenwerking doelmatig is. Participeren in GR de Bevelanden op het gebied van de bedrijfsvoeringdisciplines is een goede zaak.

De gemeenteraad streeft er naar dat iedere kern een goed functionerende dorpsraad heeft. Dit vergroot de betrokkenheid van de burger bij het bestuur en de burgers kunnen op deze manier meepraten over de ontwikkeling van voorgenomen plannen.

Bestaand beleid

- De raad heeft de verordeningen 212, 213 en 213a vastgesteld als kader voor college en organisatie.
- De raad heeft bestuurlijke ondersteuning, inspraak en spreekrecht in verordeningen vastgelegd.
- De raad heeft voor de periode 2014-2018 een raadspuntenprogramma vastgelegd.

Trends

Gemeenten ontwikkelen zich tot de meest nabije overheid voor burgers, bedrijven en instellingen. Daarbij werken ze aan het verbeteren van hun publieke dienstverlening, de besturing, interne bedrijfsvoering en de ondersteunende informatievoorziening.

Vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de VNG wordt dit proces ondersteund door concepten en instrumentarium aan te reiken. De implementatie van de resultaatverplichtingen uit het Nationaal Uitvoerings Programma (i-NUP), e-overheid, de

vertaling en invoering van het dienstverleningsconcept “ANTWOORD”, deregulering en het zoeken naar samenwerking zijn hoofdstromen voor de beweging in de organisatie. De te verwachten gemeentelijke bezuinigingen in verband met het oplopende nationaal begrotingstekort werpen hun schaduw vooruit en geven tegelijkertijd mede richting aan de beweging. Anders zal noodzakelijkerwijs ook vaak goedkoper betekenen.

Wanneer de basisregistraties zijn ingevoerd worden door slim toepassen van bouwstenen en het combineren en analyseren van gegevens verbeteringen en besparingen in de bedrijfsvoering mogelijk. Dit biedt kansen om de investeringen in i-NUP ook daadwerkelijk terug te verdienen, het zogenaamde inverdieneffect.

Het aantal “aanwijzingen/verplichtingen” opgelegd vanuit het Rijk lijkt toe te nemen.

De mondige burger lijkt steeds vaker participatie op individueel niveau maatwerk te eisen.

Knelpunten

Bij afnemende beschikbaarheid van middelen, bezuinigingen, zal het steeds moeilijker zijn ambities en wensen in balans te brengen met de beschikbare middelen.

Individualisering legt meer nadruk op persoonlijke belangen waarbij de animo om maatschappelijk te participeren af lijkt te nemen.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
De huidige professionele bedrijfsvoering op peil houden, in blijven spelen op ontwikkelingen en de organisatie bewust maken van verdergaande digitalisering, minder regeldruk en actief inspelen op de komende bezuinigingen.	Verder digitaliseren van de organisatie, fasegewijze implementatie van de resultaatverplichtingen in het Nationaal Uitvoerings Programma (i-NUP), Digitaal 2017 en Digitale Agenda 2020. Stapsgewijs wordt hiernaar toegewerkt.	Het in beeld brengen van de concrete opgave vanuit de programma's Digitaal 2017 en Digitale Agenda 2020. Samen met de vier andere Bevelandse gemeenten uitvoering geven aan de projecten uit deze programma's en daarbij het dienstverleningsconcept verder invoeren en verankeren binnen de organisatie. In de interne organisatie loopt een pilot voor digitaal werken.	2018	De implementatie van het zaakstelsel waarmee Bevelands breed zaakgericht werken wordt ingevoerd is van start gegaan. Noord-Beveland sluit aan per oktober 2019.	Diverse online aanvragen zijn in de loop van 2018 gedigitaliseerd. Voor het doen van meldingen die betrekking hebben op de openbare ruimte wordt een digitale voorziening voorbereid (fixi), die per 1-1-2019 operationeel is.
Kritisch kijken naar de efficiency van de gemeentelijke diensten en medewerkers kritisch kijken of gemeentelijke taken in eigen huis gedaan moeten worden of dat deze werkzaamheden door private partijen	Organisatie toekomst proef houden / maken.	Verdere invulling geven aan het organisatieontwikkelingstraject, waarbij ook de aanbevelingen uit de benchmark worden betrokken.	2018	De actualisatie van het organisatiedocument wordt in de tijd gefaseerd in verband met de ontwikkeling van de Toekomstvisie. Ook het koersdocument wordt hierin betrokken.	Wanneer de Toekomstvisie gereed is, kan op basis hiervan een richtinggevend document voor de organisatie worden opgesteld. P&O zal hierbij ondersteunen.

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
gedaan kunnen worden, waarbij in samenspraak met de raad de criteria worden bepaald en de uiteindelijke besluitvorming.					
Behoud van zelfstandigheid van de gemeente en het versterken en uitbouwen van de samenwerking met GR de Bevelanden conform de getekende intentieverklaring.	Verbeteren van de samenwerking met overige Bevelandse gemeenten.	Samenwerken binnen de Bevelanden op de aangewezen onderdelen. Dit conform de intentieverklaring en vlekkenplan. Gebruikmaken van de gemeenschappelijke regeling en bestuurlijk platform De Bevelanden.	2018	De gemeentebesturen zijn akkoord met de begroting 2019 van de GR.	De regiegroep heeft van het dagelijks bestuur GR de Bevelanden opdracht gehad om advies te geven over de ontwikkeling van de GR (horizon).
In iedere kern dient er een goed functionerende dorpsraad te zijn, welke betrokken worden bij de opstelling van nieuw beleid; bijvoorbeeld via openbare avonden voor de inwoners e.d.	Aanspreekpunt voor bevolking en gemeentebestuur in een dorp.	Faciliteren.	2018	In iedere kern is een dorpsraad actief.	Afgerond.
Actuele en gebruiksvriendelijke gemeentelijke website; (ook te	Verder verbeteren van de website	Doorlopend.	2018	De toptaken website is het hele jaar gemonitord, zodat de meest gevraagde onderwerpen	Doorlopend wordt de website verbeterd door middel van monitoring. Ook zijn de formulieren

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
gebruiken door smart-phones).				van dat moment (de zogenaamde toptaken) snel te vinden zijn.	geactualiseerd.
Goede informatievoorziening vanuit het gemeentehuis richting de burger ten aanzien van regelingen waarvan de burger gebruik kan maken.	De burger actief wijzen op de voorhanden zijnde regelingen.	Aandacht hieraan besteden via de verschillende communicatiekanalen.	2018	De Peelanders en het Gele Krantje worden hiervoor als media ingezet.	Ook social media wordt volop ingezet.
Op gemeentelijke locaties is WIFI aanwezig.	Voorzien in de behoefte van de moderne bezoekers en medewerkers.	Locaties inventariseren en op basis van de inventarisatie een voorstel tot Wifi dekking doen.	2018	Wifi is aanwezig op het gemeentehuis, in de dorpshuizen, in de gemeentelijke jachthaven en het Banjaardstrand.	Op steeds meer plaatsen is Wifi aanwezig.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	154.180	154.180	165.043	-10.863
Lasten	1.216.863	1.246.363	1.320.410	-74.046
Saldo	-1.062.683	-1.092.183	-1.155.367	63.184

Taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.10 Mutaties reserves

2.1.2 Programma Veiligheid

Hoofdkenmerken

De regie voor het veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente. De zeggenschap over de vorm en inzet van de politie is een zaak van de korpsleiding, het korpsbeheer en het driehoeksoverleg en kan slechts gedeeltelijk door de gemeente worden beïnvloed.

Daarnaast is veiligheid, als onderdeel van de leefbaarheid van de kernen een belangrijk aandachtspunt. Naast de persoonlijke veiligheid, richt de raad zich ook op de sociale veiligheid. Veiligheid moet te voelen zijn en veiligheid moet te zien zijn.

Ten behoeve van brandweezorg en rampenbestrijding dient de gemeente door samenwerking op regionaal niveau over een efficiënte en effectieve rampenbestrijdingsorganisatie te beschikken, waarbij de lokale brandweerposten voor de lokale brandweezorg garant staan. Wettelijke gestelde tijden waarbinnen hulp moet worden verleend, dienen zo goed mogelijk te worden nageleefd door de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ).

Handhaving van vastgestelde regels moet worden nageleefd.

Bestaand beleid

- Regionale samenwerking in het kader van de crisisbeheersing/rampenbestrijding.
- Voorbereidingen in het kader van de crisisbeheersing/rampenbestrijding, zoals het volgen van cursussen en oefenen.
- Een piketregeling t.a.v. openbare ruimte, rampenbestrijding en brandweer.
- Participatie in de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ).
- Deelname aan districtelijk overleg integrale veiligheid, zowel bestuurlijk als ambtelijk.
- Een integraal handhavingprogramma, overleg en afstemming regionaal en lokaal.
- Deelname in het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC).
- Ten behoeve van de aanpak georganiseerde criminaliteit is een Taskforce Brabant - Zeeland ingesteld.
- Deelname aan het Veiligheidshuis Zeeland.
- Deelname aan Burgernet.
- De "oog- en oorfunctie" in de organisatie borgen.
- Convenant hennepwekerijen.
- Structureel overleg met politie zowel op lokaal als basisteamniveau, eigen wijkagent voor Noord-Beveland.
- Tijdens het toeristenseizoen campingoverleg.
- De veiligheid op het strand uitbouwen in overeenstemming met de toekomstige normen.

Trends

- Per 1 januari 2015 zullen het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld opgaan in het gezamenlijke Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK).
- Voor iedere gemeente in de politieregio Zeeland-West Brabant wordt een zgn. ondermijningsbeeld opgesteld. Dit is een quickscan naar de weerbaarheid van de gemeente in het kader van (het ongewild faciliteren van) georganiseerde criminaliteit.

Knelpunten

- De regiefunctie van de gemeente op het gebied van veiligheidsbeleid houdt steeds vaker in dat de gemeente om (co-)financiering wordt gevraagd. Dit terwijl de beschikbare budgetten onder druk staan.

- Het ondermijningsbeeld kan tot gevolg hebben, dat er binnen de gemeente capaciteit beschikbaar dient te zijn om opvolging te geven aan de geconstateerde knelpunten, bijvoorbeeld op het gebied van bestuursrechtelijke handhaving. In dat geval leidt dit tot personele en/of financiële consequenties voor de gemeente.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Activiteiten opstarten met als doel dat de wijkagent en de BOA (buitengewoon opsporingsambtenaar) bij de burgers meer in beeld komt.	Lokale verbinding tussen politie en burgers.	Politie periodiek uitnodigen bij raadsvergaderingen. Politie (blijven) betrekken bij lokale initiatieven (bijv. vergaderingen dorpsraden). Wijkagent en BOA Noord-Beveland (verdere) bekendheid laten verwerven binnen gemeente.	2018	Politie is uitgenodigd bij de raadsvergadering. Wijkagent is op vaste momenten aanwezig op gemeentehuis en in de gemeente. Ook de BOA is zichtbaar aanwezig (o.a. middels dienstvoertuig). Ook is de wijkagent veelvuldig aanwezig bij publieke bijeenkomsten.	Hiermee is invulling gegeven aan de doelstellingen.
24-uurs bereikbaarheid van politie en brandweer in stand houden.	Snelle en adequate hulp in geval van calamiteiten.	Standpunt uitdragen.	2018	Er wordt samen met VRZ gewerkt aan voorbereiding van de bouw van de nieuwe brandweerkazerne. Hiertoe is het huidige pand aangekocht.	De nieuwe Tankautospuit Colijnsplaat is in april 2018 opgeleverd en functioneert naar grote tevredenheid van de ploeg.
Het integraal veiligheidsplan actualiseren en daarna inbrengen in de driehoek.	Beschikken over actueel veiligheidsbeleid.	Uitvoering geven aan de nota integraal veiligheidsbeleid 2015-2018. Actualisatie van de nota in de loop van 2018, met de integrale veiligheidsmonitor 2017 als basis.	2018	Op basis van politiecijfers en de Integrale Veiligheidsmonitor over 2017 is een analyse gemaakt voor de beleidsperiode 2019-2022. In september zijn de prioriteiten aan de raad voorgelegd.	Vanwege het vertrek van bgm Delhez is vaststelling van de nota integrale veiligheid over de jaarwisseling heen getild.
De leefbaarheid en de veiligheid in alle	Leefbaarheid en veiligheid verbeteren.	Idem, waarbij vanuit meerdere	2018	Vanwege o.a. de nieuwe AVG was er iets meer tijd	Per 1-1-2019 is buurtbemiddeling gestart

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
kernen optimaliseren.		beleidsterreinen gezamenlijk wordt opgetrokken, met behulp van een integrale benadering.		nodig tot implementatie van buurtbemiddeling. Buurtbemiddeling is een laagdrempelige manier om (dreigende) conflicten tussen burens d.m.v. mediation door vrijwilligers op te lossen.	voor alle Bevelandse gemeenten en kunnen ook inwoners van Noord-Beveland hierop een beroep doen. Communicatie hierover is voorzien in 2019.
Meer aandacht voor huiselijk geweld.	Een veilige woonsituatie voor alle inwoners.	Veilig Thuis (het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling) moet de benodigde expertise kunnen bieden en snel kunnen handelen als de veiligheid van burgers in het geding is. Veilig Thuis is centraal in Zeeland georganiseerd en werkt gebiedsgericht. Hierbij zijn samenwerken, ondersteunen, bezit van expertise, 24/7 bereikbaar en outreachend werken uitgangspunten; aansluiting bij de lokale teams is essentieel.	2018	Er wordt bij noodzaak een tijdelijk huisverbod als cooling down instrument ingezet, bedoeld om de hulpverlening op te starten. Zware, multicomplexe casussen worden aan het Veiligheidshuis in Vlissingen voorgelegd.	Vanuit Noord-Beveland wordt deelgenomen in de werkgroep huiselijk geweld/huisverbod en hoog risico zaken.
Een gecoördineerde	Voorkomen van	Vanuit het sociaal		In het gebiedsteam en	In dit overleg wordt de

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
aanpak tussen politie, gemeente, dorpsraden, scholen en Centrum voor Jeugd & Gezin, maatschappelijke werk en het jongerenwerk, ten behoeve van ondersteuning van jongeren op weg naar de volwassenheid.	afglijden van jongeren naar de criminaliteit.	team en sociaal loket vindt een gecoördineerde aanpak plaats tussen alle betrokken partijen. Iedere partij kan daarbij vanuit zijn eigen invalshoek casussen inbrengen, bijvoorbeeld op basis van ontvangen signalen uit de samenleving.		sociaal loket is er overleg met de ketenpartners (o.a. politie, maatschappelijk werk, onderwijs en jongerenwerk).	aanpak van de problematiek rondom jongeren gecoördineerd. Het gebiedsteam is maandelijks bij elkaar geweest.
Aandacht voor een goede ambulancezorg met name in de zomermaanden.	Beschikken over snelle medische zorg binnen de gestelde normen.	Ontwikkelingen kritisch volgen. Aanbod beschikbaar stellen ruimte t.b.v. ambulance continueren. Continueren en uitbouwen Hartveilig Wonen.	2018	Vanuit het samenlevingsfonds kan de aanschaf van 7 extra AED's worden bekostigd. Daarmee is de dekking in de kernen nog beter afgehecht.	Met behulp van vrijwilligers bouwen we een reanimatienetwerk op, als voorpost van de ambulance.
Stevige aanpak van (jeugd)criminaliteit en vandalisme, onbeschoft en asociaal gedrag.	Bevorderen leefbaarheid en veiligheid(sbeleving) in de buurt.	De jongerenwerker richt zich op preventie, draagt bij aan de signalering van afglijdende jongeren en stemt hierover af met onder meer de boa, aov en wijkagent. Bij vandalisme aan gemeentelijke eigendommen wordt	2018	Politiecijfers tonen aan dat de jeugdoverlast op Noord-Beveland zeer laag is.	Ook de vandalismecijfers liggen laag.

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Inzet BOA continueren.	Beschikken over een gemeentelijke handhaver in de openbare ruimte.	Continuering en flexibilisering inzet eigen BOA en inhuur op specifieke beleidsvelden.	2018	De BOA is in dienst van Noord-Beveland en wordt voor een aantal uur gedetacheerd aan Kapelle. Binnen het verband van de Oosterschelderegio wordt – op kostenneutrale basis – gezocht naar meer mogelijkheden tot samenwerking. Onder meer bijstand op piekmomenten (zoals het toeristenseizoen) en flexibele inzet zijn onderwerpen van gesprek.	Naast de eigen BOA zijn er Drank- en Horecawet BOA's in de gemeente actief om te controleren op inrichtingseisen en leeftijdsgrenscontroles
De Wet BIBOB actief toepassen.	Aanpak georganiseerde criminaliteit en voorkomen ongewenst faciliteren criminele (witwas)activiteiten.	BIBOB beleid actueel houden en conform beleid handelen bij aanvragen om vergunningen.	2018	Dit vindt doorlopend plaats.	BIBOB wordt conform het model-beleid toegepast.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	33.564	28.326	19.781	8.545
Lasten	935.426	938.863	926.023	12.840
Saldo	-901.862	-910.537	-906.242	-4.295

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

2.1.3 Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Hoofdkenmerken

De verkeersstromen op Noord-Beveland nemen toe. Dit is onder andere een gevolg van de groei van het autoverkeer en de steeds toenemende mobiliteit van mensen. Bij de planning van ruimtelijke ingrepen dient nadrukkelijk aandacht te worden besteed aan de bereikbaarheid.

De verbindingen en de bereikbaarheid tussen onze kernen dienen aandacht te krijgen ten aanzien van de verkeersveiligheid.

Zwaar verkeer moet geweerd worden uit de bebouwde kommen. Dit niet alleen vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid maar ook vanwege de beschadigingen aan het wegdek en trottoirs.

Bestaand beleid

Het programma Verkeer, Vervoer en Openbare werken is afgelopen jaren volgens de volgende beleidsprogramma's ingevuld:

- Mobiliteitsplan
- Gemeentelijk Rioleringsplan
- Waterplan
- Afkoppelplan regenwater
- Wegen beheersprogramma
- Openbaar verlichtingsplan
- Groenstructuurplan
- Speelplaatsenbeleidsplan

In de uitvoering van het programma Verkeer, Vervoer en Openbare werken zijn de ruimtelijke projecten richting bepalend geweest. Ook voor de komende jaren zijn de ruimtelijke invulling van diverse locaties zoals het Sportveld Wissenkerke, "Het lint verbindt" Kamperland, Havens Kamperland, De Valle Colijnsplaat, Havengebied Colijnsplaat e.a. bepalend voor de invulling van de verschillende thema's (wegen, riolering, groen en ov). Werk met werk maken, ofwel opknappen van de omgeving van een bouwlocatie is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Naast dit gegeven wordt er op basis van inspecties invulling gegeven aan het structurele noodzakelijke onderhoud van wegen, groen, riolering, speeltoestellen en openbare verlichting.

Op het gebied van riolering en water wordt er beleidsmatig Zeeuws breed samengewerkt met het waterschap. In het samenwerkingsverband 'Samenwerking afvalwaterketen Zeeland' wordt aan de hand van verschillende thema's gewerkt aan kwaliteitsverbetering, kwetsbaarheidvermindering en kostenverlaging.

Ten aanzien van de veilige leefomgeving wordt vanuit de gemeente de stichting VVN afdeling Noord-Beveland ondersteund. De doelstelling hiervan is dat de verkeersveiligheid niet alleen fysiek door verkeerskundige maatregelen wordt afgedwongen, maar dat er ook een gedragsverandering onder de verkeersdeelnemers wordt bewerkstelligd.

Trends en knelpunten

Met de achterliggende periode in het achterhoofd, gecombineerd met diverse onderzoeksresultaten, zijn een aantal trends waar te nemen. In het onderstaande worden deze geschetst en worden de mogelijke knelpunten hierbij benoemd:

- toename verkeersintensiteit;
 - o verkeersveiligheid voor langzame verkeersdeelnemers;
 - o parkeervoorziening binnen de kernen;
 - o inrichting van de kernen (niet gebouwd op verkeersintensiteit);
 - o fietsvoorzieningen (fietspaden, oplaadpunten, bebording)
- vergrijzing;
 - o bereikbaarheid en mobiliteit (goede voetpaden);

- kwaliteitszin (burger vraagt hogere kwaliteit in openbaar vervoer, groen, bestrating, straatmeubilair enz.);
- klimaatverandering;
 - o extremere neerslag (wateroverlast, gladheid)
 - o lange droge perioden (kwaliteit sportvelden, meer nieuwe inplant)
- duurzaamheid;
 - o duurzame onkruidbestrijding (vermindering chemische onkruidbestrijding)
 - o duurzaam inkoopbeleid (alleen gecertificeerde producten)
- stringenter veiligheidsbeleid;
 - o veilig werken (valbeveiliging gebouwen, NEN keuringen elektrische installaties, VCA keuringen, legionella preventie)

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Het bevorderen van de aanleg van veilige fietsverbindingen o.a. tussen Geersdijk-Kortgene en Kortgene-Colijnsplaat.	Vergroten van de verkeersveiligheid van fietsers buiten de bebouwde kom	Stimulering van de aanleg door cofinanciering en deelnemen aan subsidietrajecten. Verder in overleg met het Waterschap starten met de voorbereiding om te komen tot uitvoering 2018.	2018	Er is meer bereikt dan het oorspronkelijke doel. Naast het fietspad Colijnsplaat –Kortgene zijn ook de kruispunten Colijnsplaatseweg – Noordlangeweg en het kruispunt bij de molen in Kortgene aangepakt.	In samenspraak met het waterschap is het project vorm gegeven. De gemeente heeft hier middels cofinanciering een aanzienlijke bijdrage aan geleverd.
Onderzoek naar de mogelijkheid van een vrij liggend fietspad Schotsman-Ruiterplaat.	Vergroten van de verkeersveiligheid van fietsers buiten de bebouwde kom en voorkomen van overlast in het park de Schotsman	In overleg met het Waterschap starten met de voorbereiding om te komen tot uitvoering 2018. Opname in structuurvisie 'Rondom Kamperland'.	2018	De veiligheid van de fietsers is door de aanleg van het fietspad sterk verbeterd. Ook de 'fietshinder' in de Schotsman is verminderd.	De aanleg van het fietspad is uitgevoerd en opgeleverd binnen het budget en planning.
Extra aandacht voor (verkeers)veiligheid rondom scholen, w.o. veilige schoolzones en veilige in- en uitstapplaatsen.	Vergroten van de verkeersveiligheid rondom scholen	Daar waar mogelijk aanleggen van veilige zones en veilige in- en uitstap plaatsen.	2018	De school in Kortgene was de laatste in de rij waarbij de verkeersveiligheid is aangepakt. Alle scholen zijn de revue gepasseerd. Momenteel wordt echter in samenspraak met VVN een nieuw verbetertraject opgestart. Dit o.a. gericht	De aanwezige plannen zijn geheel uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
				op gedragsverbetering.	
In elke kern een fietsenstalling bij de bushalte.	Vergroten bereikbaarheid openbaar vervoer en verbeteren uitstraling rond de haltes	Aanleg van extra fietsenstallingen.	2018	Alle haltes bij de kernen zijn voorzien.	Knelpunten worden bijgehouden en aangepakt.
Voldoende oplaadpunten voor elektrische fietsen en daardoor het stimuleren van elektrisch fietsen.	Vergroten aantrekkelijkheid van Noord-Beveland als fietseiland en daarbij tevens het stimuleren van elektrisch fietsen	Het bevorderen van de aanleg van extra fietslaadpalen.	2018	Er zijn voor zover te bezien geen knelpunten meer.	In overleg met de ondernemers zijn op het gehele eiland voorzieningen.
Alle kernen dienen per openbaar vervoer inclusief met de buurtbus bereikbaar te zijn.	Bereikbaarheid van alle kernen met openbaar vervoer	Proberen huidige perspectief te handhaven door het monitoren en regelmatig met de Provincie, Connexxion en gebruikers in overleg te treden. Teven de buurtbus blijven faciliteren ten aanzien van een (pauze)voorziening en ondersteunen in de werving van vrijwilligers.	2018	Alle kernen zijn per openbaarvervoer bereikbaar.	De OV commissie heeft in samenspraak met Connexxion en de Provincie diverse verbeteringen doorgevoerd.
Aanbod van sociaal-maatschappelijk vervoer gedurende de gehele dag.	Aanbod van sociaal-maatschappelijk vervoer gedurende de gehele dag	Continuering van het vervoer.	2018	Het aanbod van sociaal maatschappelijk vervoer is middels de regio taxi geregeld.	In samenwerking met andere overheden wordt dit uitgevoerd.
Voorzieningen treffen t.b.v. een goede	Verbeteren toegankelijkheid voor	Signalering van knelpunten in	2018	De toegankelijkheid voor mensen met beperkingen	In nieuwe werken wordt het aspect

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
toegankelijkheid voor mensen met een beperking.	mensen met een beperking	toegankelijkheid en deze oplossen.		wordt jaarlijks vergroot.	toegankelijkheid in de afwegingcriteria meegenomen
Vrachtverkeer buiten de bebouwde kommen parkeren.	Overlast van geparkeerde vrachtwagens verminderen	Analyse van de aantallen en in overleg met de beroepsgroep hiervoor buiten de kommen een oplossing te realiseren.	2018	Met uitzondering van Colijnsplaat zijn er geen knelpunten bekend. In Colijnsplaat wordt nog gezocht naar een oplossing.	De aantallen vrachtwagens en chauffeurs welke het aangaat zijn in beeld in Colijnsplaat. Er is echter nog geen oplossing.
Gemeentelijk riolering plan op peil houden en verder uitvoeren.	Goed functionerend (afval) watersysteem	Uitvoering geven aan het onderhoudsprogramma riolering.	2018	Door uitvoering van het vervangingsplan en het verbeterplan wordt het afvalwatersysteem stapsgewijs verbeterd.	De plannen zijn in uitvoering.
Openbare ruimte goed onderhouden, zo mogelijk in samenwerking met de burgers, zodat verrommeling voorkomen kan worden.	Goed onderhouden openbare ruimte met mogelijkheden voor burgerinitiatief	Jaarlijks schouwrondes met de dorpsraden en om de 2 jaar een college bezoek.	2018	Door het invoeren van systematisch beheer en met behulp van burgers en dorpsraden worden er stappen gezet in de onderhoudstoestand van de openbare ruimte. Op gebied van zwerfafval komt de gemeente in het onderzoek door de Afvalspiegel als zeer schone gemeente uit de bus.	Met dorpsraden, scholen en burgers wordt gestreefd naar een schone en goed onderhouden openbare ruimte. Door zwerfvuilacties en schouwrondes wordt hieraan vorm gegeven.
Waar mogelijk ondergrondse inzamelplaatsen realiseren.	Fraaiër straatbeeld door bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse	Stapsgewijs de bovengrondse locaties vervangen voor ondergrondse inzamelcontainers.	2018	Door het plaatsen van diverse ondergrondse containers in plaats van bovengrondse containers wordt de omgeving sterk	De geplande containers zijn aangelegd.

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
		Zoveel mogelijk door de combinaties werk met werk te gebruiken.		verbeterd. Komende jaren wordt het ondergrondse container netwerk verder uitgerold.	
Straten, wegen en pleinen moeten in goede onderhoudsstaat zijn.	Kwalitatief goede straten, wegen en pleinen. Tevens openbare ruimte toegankelijk houden voor minder validen	Uitvoering geven aan het wegenbeheerssysteem.	2018	Het minimale kwaliteitsniveau C conform de CROW richtlijn is nu voor de gehele gemeente behaald. Voor het behalen van niveau B of zelfs A ligt er nog een uitdaging.	Het beheersplan wegen wordt naast de diverse infrastructurele verbeterprojecten uitgevoerd. Dit maakt dat er in principe meer gedaan wordt dan strikt volgens het wegbeheer noodzakelijk is.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	879.167	813.317	1.301.700	-488.383
Lasten	2.058.600	2.091.342	2.490.497	-399.155
Saldo	-1.179.433	-1.278.025	-1.188.797	-89.228

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en Vervoer
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

2.1.4 Programma Economie

Hoofdkenmerken

Werk draagt in belangrijke mate bij aan materieel en immaterieel welzijn van mensen. Mensen met werk, voldoende inkomen en erkenning dragen op hun beurt weer bij aan de gezonde samenleving en een sterke economie.

De raad wil dat de gemeente in de komende raadsperiode een voortrekkersrol vervult om de economie binnen de gemeente te versterken. De gemeente moet goede randvoorwaarden scheppen waardoor ondernemers aan de slag kunnen (blijven). Snel en adequaat handelen is hierbij het motto.

Er moet aandacht zijn voor de toeristische en de agrarische sector alsmede de visserij en zorg om ook daar werkgelegenheid te behouden en zo mogelijk uit te breiden.

Bestaand beleid

- Structuurvisie Noord-Beveland.
- Het Bestemmingsplan Landelijk Gebied.
- Winkelverbeterplan Noord-Beveland.
- Structuurvisie-uitwerking Rondon Wissenkerke.
- Structuurvisie-uitwerking Rondon Kortgene.
- Structuurvisie-uitwerking Rondon Colijnsplaat.
- Project Rondon Kamperland wordt in beleid uitgewerkt.
- Bestemmingsplannen voor de bedrijventerreinen.
- Gemeenschappelijke bedrijventerreinenprogramma voor De Bevelanden.
- Strategische visie en Economische agenda voor De Bevelanden (worden momenteel uitgewerkt).

Trends en knelpunten

- De laatste jaren verandert het koopgedrag drastisch. Consumenten hebben minder tijd, willen hun inkopen op één locatie doen en bestellen vaker via internet. Consumenten worden ook kritischer en zijn niet meer zo gebonden aan een vaste winkel. Men rijdt net zo makkelijk naar elders om daar de wekelijkse boodschappen te doen.
- Gebruik van social media neemt nog immer toe, ook in de detailhandel.
- De aandacht voor het streekproduct neemt toe. De gehele keten van productie tot verkoop is hiermee gemoeid hetgeen ook werkgelegenheid oplevert.
- Voortdurende stagnatie verkoop van bedrijventerreinen.
- Digitale infrastructuur, zowel door bewoners als ondernemers gewenst, is een kostbaar en langdurig traject.
- Ondernemers vinden elkaar steeds beter.
- Een deel van de landbouwers zoekt meer renderende alternatieven en verbreding van hun product.
- Er zijn steeds meer kleine startende ondernemers.
- Burgerparticipatie, zoals vanuit ECNB en dorpsraden, neemt toe.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Een gezond ondernemers- en vestigingsklimaat scheppen en hierop proactief beleid ontwikkelen.	Economische groei.	Economische loketfunctie. Bevelands economische agenda uitvoeren. Bedrijven bezoeken Bedrijven. GON ondersteuning. Creatief inspelen op kansen die zich aandienen en wenselijk worden geacht. Uitvoering geven aan Rondom Kamperland.	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Het economisch loket bestaat onverminderd. - Bedrijven bezoeken Bedrijven heeft plaatsgevonden op 26 juni 2018. - Met de GON is bezien hoe hun positie te versterken. - Het project Rondom Kamperland is verder uitgewerkt en uitgevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het economisch loket bestaat onverminderd. - Bedrijven bezoeken Bedrijven heeft plaatsgevonden op 26 juni 2018. - De GON is weer ondersteund, zowel financieel als met afstemmingsoverleg. - Rondom Kamperland: fase 1 is afgerond, fase 2 in uitvoering genomen.
Plaatselijke ondernemers kansen geven bij offertes en aanbestedingen.	Economisch-duurzame toekomst ondernemers.	Blijvende aandacht voor de Noord-Bevelandse ondernemers door hele gemeentelijke organisatie/ integraliteit. Conform het inkoopbeleid.	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Hier is ook in 2018 weer aan gewerkt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hier is ook in 2018 weer aan gewerkt.
Het huidige winkelbestand op peil houden en waar	Economisch-duurzame toekomst detailhandel.	Winkelverbeterplan uitvoeren. 'Het Lint verbindt' van	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Het winkelverbeterplan is afgerond met 	<ul style="list-style-type: none"> - Het winkelverbeterplan is afgerond,

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
mogelijk helpen te verbeteren.		dorpsraad Kamperland faciliteren en aandacht voor infrastructuur dorp. Ingevolge Ruimtelijk-functionele effectenanalyse de vestiging van een discount-supermarkt in Kamperland bewerkstelligen.		<ul style="list-style-type: none"> Aldi en verplaatsing Spar Colijnsplaat. - Lint verbindt is onder Rondom Kamperland in uitvoering. - Tijdelijke Aldi is in 2018 gerealiseerd in Kamperland. 	<ul style="list-style-type: none"> zoals gepland. - Samen met dorpsraad en OVK wordt het Lint verbindt uitgevoerd. - Aldi is gefaciliteerd.
Structureel overleg tussen gemeente en ondernemers/GON continueren.	Economisch-duurzame toekomst en groei.	4 x per jaar overleg Platform economie en toerisme dat een jaarlijks uitvoeringsprogramma maakt. Regelmatig (bestuurlijk) overleg met GON.	2018	<ul style="list-style-type: none"> - 4 x Platformvergadering geweest. Programma is uitgevoerd. - Er is weer een bestuurlijk overleg geweest met de GON. 	<ul style="list-style-type: none"> - Platform bestaat onverminderd. - Programma uitgevoerd en voor 2019 opgesteld. - Bestuurlijk overleg gehad.
Activeren van nieuwe kleinschalige initiatieven.	Economisch-duurzame toekomst en groei.	Medewerking verlenen aan plannen ECNB. Netwerkbijeenkomsten. Economische loketfunctie.	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Weer afstemming gehad met ECNB. - Op 26 juni BbB gehad. - Economisch loket is er onverminderd. 	<ul style="list-style-type: none"> - Afgestemd met ECNB over mogelijke projecten. - BbB georganiseerd. - Economisch loket bemenst.
Zorg dragen voor voldoende bedrijventerreinen.	Economische groei.	Afstemming middels regionaal Bevelands bedrijventerreinen-programma.	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Het Bevelandse bedrijventerreinen programma is geactualiseerd, uitbreiding RIP in 	<ul style="list-style-type: none"> - Het Bevelandse bedrijventerreinen programma is geactualiseerd, uitbreiding RIP in

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
				opgenomen.	opgenomen.
De agrarische sector ruimte bieden voor nieuwe bedrijfsontwikkelingen ten aanzien van nevenactiviteiten, die een verbreding van de bedrijfsvoering betekenen, zoals kamperen bij de boer, zorgboerderijen, aquacultuur, etc.	Economisch-duurzame toekomst en groei.	Uitvoering geven aan bestemmingsplan Landelijk Gebied.	2018	Het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2013 biedt veel ruimte.	Initiatieven worden gefaciliteerd, waarbij wordt getoetst aan de voorwaarden van het bestemmingsplan.
Vergroting van de bouwblokken in de landbouw mogelijk maken.	Economisch-duurzame toekomst en groei.	Uitvoering geven aan bestemmingsplan Landelijk Gebied.	2018	Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om bouwblokken te vergroten, mits: <ul style="list-style-type: none"> - sprake blijft van een grondgebonden bedrijf (toetsing door AAZ), - wordt gezorgd voor goede landschappelijke inpassing. 	In 2018 zijn geen verzoeken ingediend.
Duidelijkheid geven t.a.v. de vismijn te Colijnsplaat.	Economisch-duurzame toekomst en groei.	De UFA heeft aangegeven te willen vertrekken. Samen met de stakeholders w.o. de watersportvereniging, de ondernemers en de dorpsraad, wordt voor	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek naar wenselijkheid behoud vismijn is opgestart. - Visie Colijnsplaat in voorbereiding genomen. 	<ul style="list-style-type: none"> - N.a.v. hernieuwde inzichten vismijn onderzoek opgestart. - Visie Colijnsplaat in voorbereiding genomen. - Herstructurering

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
		het gebied naar een passende invulling gezocht met economische spin-off voor Colijnsplaat.			Oude Haven al opgestart.
Kwalitatieve verbetering en een betere ontsluiting van het havengebied Colijnsplaat.	Economisch-duurzame toekomst en groei.	Onderzoek naar de toekomstige invulling van het havengebied en exploitatie van de haven en de hierbij behorende logistieke ontsluiting.	2018	Zie hierboven.	Zie hierboven.
Integraliteit van beleid nastreven.	Economisch-duurzame toekomst en groei.	Actualisering bestemmingsplannen. Evalueren en aanpassen structuurvisie (omgevingsvisie).	2018	Nieuw beleid wordt afgestemd met andere beleidsmede-werkers.	Bestemmingsplannen worden doorlopend geactualiseerd. De Omgevingsvisie is in voorbereiding.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	2.629.311	2.817.311	2.909.091	-91.780
Lasten	526.438	610.938	702.487	-91.550
Saldo	2.102.873	2.206.373	2.206.604	-231

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.4 Economische promotie

2.1.5 Programma Onderwijs

Hoofdkenmerken

Goed onderwijs is een belangrijke bouwsteen voor de ontwikkeling van de individuele mens en voor de samenleving als geheel. Het basisonderwijs is de eerste stap in deze ontwikkeling en daarom ook uitermate belangrijk. Onderwijs moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn en daarom streeft de gemeente naar een goed aanbod van basisonderwijs op Noord-Beveland. Hiervoor is een onderwijsvisie opgesteld. Deze visie wordt de komende jaren als leidraad gebruikt.

Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim blijft een aandachtspunt. Voor betreffende leerlingen verminderen hierdoor de kansen op een diploma en een goede baan. Ook voor de maatschappij zijn dit negatieve gevolgen. Zowel het Regionale bureau voor Leerplicht als RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) treden hiertegen, binnen hun mogelijkheden, krachtig op.

De beleidsvrijheid van de gemeente ten aanzien van het onderwijs is beperkt. Goede accommodatie van het onderwijs is van groot belang.

Bestaand beleid

- Er is jaarlijks overleg aan de hand van de onderwijsvisie met het onderwijsveld 0 – 12 (onderwijs en de kinderopvang).
- Kibeo verzorgt professioneel de kinderopvang. Jaarlijks vinden er wettelijke kwaliteitscontroles door de GGD Zeeland plaats op de kinderopvangplaatsen.
- Het Peuterspeelzaalwerk wordt uitgevoerd door Kibeo. Het peuterspeelzaalwerk wordt middels subsidie ondersteund.
- De gemeente krijgt onderwijs achterstand middelen van het Rijk (OAB middelen). Van deze middelen wordt de voor en vroegschoolse educatie gestimuleerd.
- Uitvoering van de RMC- en leerplichtfunctie.

Trends en knelpunten

De trends en knelpunten die bij het uitvoeren van het beleid de komende jaren te verwachten zijn:

- Per 1 januari 2015 wordt de onderwijshuisvesting gedecentraliseerd.
- Er is sprake van een afname van het aantal leerlingen in het primair onderwijs. Aan de hand van de visie wordt deze ontwikkeling samen met het onderwijs en de kinderopvang gevolgd.
- Brede scholen ontwikkelen zich overal in het land.
- Meer en meer werken gemeenten samen op uiteenlopende beleidsterreinen.

Met de inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs per 1 augustus 2014 verandert e.e.a.. Het onderwijs en de gemeenten in de regio hebben hierover overleg in de regionaal Educatieve agenda. Noord-Beveland participeert in dit overleg. Een van de belangrijkste wijzigingen is dat de schoolbesturen zorgplicht krijgen en de samenwerkingsverbanden (van het onderwijs) het geld en de verantwoordelijkheid krijgen voor de uitvoering van passend onderwijs.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
De vastgestelde onderwijsvisie uitvoeren, met dien verstande dat de kwaliteit van het onderwijs de komende jaren voor onze leerlingen wordt gegarandeerd.	Jaarlijks is er overleg met het onderwijsveld en de opvangvoorzieningen (0 - 12) en aan de hand van de vastgestelde onderwijsvisie zullen ontwikkelingen besproken worden.	Meerdere keren per jaar overleg met het onderwijsveld en de opvangvoorzieningen over de krimp, de onderwijskwaliteit en de ontwikkelingen. De onderwijsvisie zal hier als leidraad gebruikt worden.	2018	Er heeft gedurende het jaar op verschillende momenten overleg plaatsgevonden met het onderwijsveld en de opvangvoorzieningen en hierbij zijn verschillende ontwikkelingen besproken met elkaar.	De evaluatie van de onderwijsvisie is uitgevoerd en wordt aan de gemeenteraad voorgelegd in de raads cyclus van maart 2019.
Nieuwe onderwijsinitiatieven moeten op hun merites beoordeeld worden.	Onderwijsinitiatieven worden, voor zover de gemeente daar over gaat beoordeeld worden aan de hand van de wet en de in 2013 vastgestelde onderwijsvisie.	Er zal overleg zijn met het onderwijsveld. Nieuwe initiatieven zullen beoordeeld worden aan de hand van de wet en de onderwijsvisie.	2018	Er is regelmatig overleg geweest met het onderwijs en indien er nieuwe initiatieven waren, zijn deze daar ook altijd besproken.	Idem.
Passende opvang van 0 tot 12 jarigen in de nabije woon- en schoolomgeving.	Passende opvang wordt besproken met het onderwijsveld en de opvangvoorzieningen (0 - 12) .	In het overleg met het onderwijsveld en de opvangvoorzieningen (0 - 12) is aandacht voor passende opvang nabij woon- en schoolomgeving.	2018	Er is voldoende opvang binnen onze gemeente nabij alle scholen en in de verschillende kernen (peutergroepen, kinderopvang en gastouders).	Tijdens de overleggen die hebben plaatsgevonden met het onderwijs en de opvangvoorzieningen is passende opvang altijd een agendapunt dat samen besproken wordt.
Zorg dragen voor kwalitatieve en multifunctionele onderhuisvesting, waarbij binnenklimaat,	Goede accommodatie van het onderwijs is van groot belang voor het behoud van de kwaliteit van onderwijs	De onderwijshuisvesting is door gedecentraliseerd, hierdoor is dit voor het	2018	De schoolbesturen Nobego en Primas nemen hun verantwoordelijkheid voor de huisvesting en	Idem.

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
veiligheid en duurzaamheid prioriteit hebben.	in de diverse kernen.	grootste deel de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen Nobego en Primas. Met beide besturen is er regelmatig overleg.		hierover vindt ook gezamenlijk overleg plaats.	
Zwemonderwijs stimuleren.	Middels het jaarlijkse zwemproject wordt het zwemonderwijs gestimuleerd.	Jaarlijks uitvoeren van het zwemproject.	2018	Het zwemproject vindt ieder jaar plaats van mei t/m september in het Wissebad.	Idem.
Laaggeletterdheid aanpakken op lokaal niveau.	Middels voor- en vroegschoolse educatie worden onderwijsachterstanden, waaronder een taalachterstand vroegtijdig ontdekt en aangepakt. Daarnaast is er bij het sociaal loket aandacht voor signalen van laaggeletterdheid.	Uitvoer voor- en vroegschoolse educatie. Bij het sociaal loket is aandacht voor het herkennen van laaggeletterdheid.	2018	Onderwijsachterstanden worden vroegtijdig ontdekt en aangepakt via de uitvoering van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Bij het sociaal loket is aandacht voor signalen van laaggeletterdheid en wordt nu ook een taalcafé opgezet.	Idem.
Aanpak van voortijdig schoolverlaten en ongeoorloofd schoolverzuim.	Door het Regionale Bureau Leerplicht en het RMC worden jongeren begeleid, daarnaast is er een leerplichtfunctie. Voortijdig schoolverlaten wordt bestreden.	Het Regionale Bureau Leerplicht en het RMC inzetten voor een centrale aansturing van de leerplicht en het aanpakken van voortijdig schoolverlaten en ongeoorloofd verzuim van leerlingen van 5 t/m 23 jaar.	2018	Voortijdig schoolverlaten wordt bestreden, doordat het RBL en het RMC zich actief inzetten voor de controle van de leerplicht en het begeleiden van jongeren hierin.	Vanuit het CJG is nauw contact met het RBL en het RMC over de betrokken jongeren.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	80.980	85.180	95.792	-10.612
Lasten	580.787	581.887	511.491	70.396
Saldo	-499.807	-496.707	-415.699	-81.007

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

2.1.6 Programma Sport, cultuur en recreatie

Hoofdkenmerken

Het culturele aanbod, het verenigingsleven in de volle breedte en het vrijwilligersbeleid worden door de gemeenteraad gekoesterd.

Bij de beleidsterreinen cultuur, recreatie en sport richt de gemeente zich naast voorzieningen voor haar eigen inwoners ook op het toerisme, dat een belangrijk economisch effect kan hebben. Hierbij is samenwerking tussen diverse instanties en de ondernemers uitgangspunt (uiteraard heeft dit onderwerp veel raakvlakken met het programma economie).

Bij het vaststellen van haar identiteit grijpt de bevolking terug op de historie van haar omgeving. Die geschiedenis wordt direct zichtbaar door het landschap zelf en opvallende gebouwen in dorpen die behouden zijn. Ook overblijfselen van gebeurtenissen, zoals de Tweede Wereldoorlog, de Watersnoodramp of gewoon verzamelde gebruiksvoorwerpen van vroeger zorgen daarvoor. De daaruit ontstane tradities, de folklore, de verhalen, de volkscultuur, kunst, ze brengen de mens in relatie met zichzelf. Door cultuuruitingen onderscheidt een gebied zich. Het zorgt voor saamhorigheid, zodat een goede band ontstaat en behouden blijft. Mensen uit andere gebieden hebben daar oog voor en hebben belangstelling voor wat er is te zien en te doen in Noord-Beveland. Het brengt hen ertoe om een gebied voor korte of langere tijd te bezoeken.

Gemeenten krijgen, wat dat betreft, steeds beter in de gaten wat ze in huis hebben en proberen hun cultureel erfgoed verder te ontsluiten en bekend te maken. Binnen onze recente cultuur zijn er ook ontwikkelingen die meer van de huidige tijd zijn, zoals film, muziek en moderne beeldende kunst. Het is zaak om de verborgen schatten te ontdekken, zichtbaar te maken en daarin te investeren.

Investeren in een komende generatie jonge muzikanten door de samenwerking tussen de verschillende opleidingsinstituten te bevorderen (basisscholen, Zeeuwse Muziekschool/Zeeuwse Bibliotheek en Muziekverenigingen) is van aanzienlijk belang. Het stimuleren van bestaande kunstinstellingen om aandacht te besteden aan jong talent is noodzakelijk. Het organiseren van muziek en kunstfestivals geeft talent de kans om zich te ontwikkelen en zich te laten zien op een podium. Het bevorderen van mediawijsheid, het aanbieden van objectieve informatie en het uitlenen van boeken en e-books is een kwaliteit van bibliotheken.

De sport kent meerdere invalshoeken, waardoor de gemeente belang heeft hieraan aandacht te besteden: de sport op zich, de bijdrage aan de volksgezondheid, de sociale aspecten van gezamenlijke sportbeoefening, het recreatieve aspect van sport bekijken en het leveren van een goede sportprestatie geeft een zelfvoldaan gevoel en heeft een belangrijke bijdrage aan het gevoel van eigenwaarde van mensen.

De combinatiefunctionaris organiseert sportkennismakingsactiviteiten in en om de scholen. Hierdoor kunnen jongeren kennis maken met verschillende sporten. Van belang hierbij is dat er wordt aangesloten bij het reguliere sportaanbod. Dit is effectiever en geeft een extra impuls aan het verenigingsleven.

Het stimuleren van bewegen voor ouderen en het geven van trainingen voor valpreventie kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van deze doelgroep.

Bestaand beleid

- Toeristische visie "Eindeloos Eiland Noord-Beveland 2011-2020".
- Subsidieregelingen op het gebied van activiteiten en investeringen voor toerisme/recreatie.
- DNA Noord-Beveland.
- Nota "Recreatiekansen op de Bevelanden".
- Faciliteren van kunst en cultuur door middel van subsidies voor lokale manifestaties.

- Ondersteunen van cultuureducatie op de basisscholen via het cultuurloket KCE, de Muziekverenigingen en lokale kunstenaars.
- Uitingen van beeldende kunst onder de aandacht brengen, zoals tijdens de Kunstspoor route en de verkiezing van het mooiste kunstwerk.
- Het opstarten en ontwikkelen van Open Monumentendag.
- Het behouden van voldoende sport en recreatieve mogelijkheden in elke kern.
- Het stimuleren van sport voor of door de doelgroepen, ouderen, basisscholen, jeugd en sportverenigingen. Hiervoor gebruik maken van de regeling combinatiefuncties.

Trends en knelpunten

- De Erfgoedwet, waarvan de inwerkingtreding in 2016 is voorzien, regelt een betere bescherming voor zowel roerend als onroerend erfgoed. De erfgoedwet wordt een integraal onderdeel van de Omgevingswet, waardoor cultureel erfgoed een duidelijke plaats bij activiteiten in onze leefomgeving krijgt.
- Informatie wordt steeds meer digitaal gevraagd en aangeboden.
- Er is sprake van kortere vakanties waarbij men vermaakt wil worden. Het gaat om de beleving.
- De vraag naar evenementen en arrangementen, ook buiten het hoogseizoen, neemt daardoor toe.
- Er zal nadruk moeten worden gelegd op de meerwaarde die we de recreant kunnen bieden door blijvend in te steken op kwaliteitsverbetering en samenwerking.
- De vraag naar camperkampeerplaatsen neemt toe.
- Citymarketing/regiobranding staat bij veel gemeentes op de agenda. Noord-Beveland steekt hier ook op in, in afstemming met de andere Bevelandse gemeenten.
- De aandacht voor 'schone' en veilige stranden neemt toe.
- De vraag naar streekproducten neemt toe.
- Ondernemers zoeken elkaar steeds meer op voor gezamenlijke producten en regiopromotie.
- Er is duidelijk behoefte aan monitoring van uitvoering van het toeristisch beleid. Het Kenniscentrum Kusttoerisme werkt aan een monitoringsysteem, mede aan de hand van de Zeelandpas.
- De behoefte aan gezamenlijke profilering van Zeeland als 'Land in Zee' wordt door het Kenniscentrum Kusttoerisme omgezet in tools welke in het eigen gemeentelijk beleid kunnen worden toegepast.
- Verbindingen maken tussen cultureel erfgoed/archeologie, historisch archief en kunst en cultuur.
- Lagere budgetten beperken de nieuwe ontwikkelingen en het aantal manifestaties.
- Vanuit de Rijksoverheid blijft er geld beschikbaar voor combinatiefuncties. De rijksoverheid vindt het stimuleren van sporten en bewegen erg belangrijk. Als mensen meer gaan bewegen blijven ze langer fit, kunnen ze langer zelfstandig blijven, hebben ze minder kans op overgewicht, diabetes hart en vaatziekten. Het stimuleren van sporten wordt voor jong en oud gezien als een manier om de zorgkosten op langere termijn te drukken.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Cultuurhistorische waarden (archeologie en monumenten) meer concreet in de samenleving bekend maken.	Uitvoering van het Archeologiebeleid	Acties uit evaluatie 2015 uitvoeren.	2018	We werken samen met andere gemeenten binnen het Oosterschelderegio Archeologisch Samenwerkingsverband. De acties uit de evaluatie van het archeologiebeleid zijn uitgevoerd.	We hebben actiever ingezet op meer publieksbereik. Op 13 oktober 2018 hebben we in Colijnsplaat een succesvol evenement georganiseerd tijdens de Nationale Archeologiedagen. Er waren zo'n 100 bezoekers.
Zorgdragen voor goede kunst- en cultuurprogramma's in het primair onderwijs en hen stimuleren gebruik te maken van de aangeboden mogelijkheden.	Diverse organisaties werken samen om een beter eindresultaat te realiseren. Lokale personen kunnen een rol spelen door meer betrokken te zijn.	Met de betreffende instellingen invulling geven aan kwalitatief goede cultuureducatie. De scholen stimuleren cultuur beter te verankeren in het lesrooster en daarbij ondersteuning te bieden.	2018	Via het Centrum KCE en Cultuurkwadraat scholen gefaciliteerd om een goed aanbod voor cultuur te doen. Daarnaast bieden ze hulp vanuit hun cultuur loket.	Er is zoveel mogelijk via de instellingen ondersteund.
Zorgdragen voor een toekomstbestendige Zeeuwse muziekschool. Muzieklessen op alle scholen.	Betaalbaar muziekonderwijs en flexibele inzet van professionele krachten. Alle jongeren de kans geven om deel te nemen aan muzieklessen.	In goed overleg met de deelnemende gemeenten en het instituut, de zeeuwse muziekschool hervormen. Faciliteren van de scholen en de Zeeuwse Muziekschool.	2018	Alle scholen nemen deel aan het project Heel het eiland speelt.	Er zijn extra middelen ingezet voor muziekonderwijs.

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Het ondersteunen van initiatieven op het gebied van kunst en cultuur vanuit de samenleving. Een begin maken voor een nieuwe periode kunst en cultuur.	Kunst en cultuur bereikbaar en toegankelijk maken voor een groter publiek. De huidige beleidsnota kunst en cultuur aanpassen of geheel vervangen.	Het faciliteren van organisaties door aanvullend te subsidiëren en hen richtinggevende aanknopingspunten aan te reiken. Draagvlak zoeken voor een nieuwe beleidsnota.	2018	Moet nog worden uitgevoerd.	Een nieuwe beleidsnota cultuur zal op zijn vroegst van start gaan in 2020.
Het behoud van de sportaccommodaties.	Instandhouden 2 buitensportaccommodaties en de gymzalen in elke kern.	Jaarlijkse beoordeling. Het onderhouden van 2 accommodaties (het uitvoeren van regulier onderhoud aan de 6 sportvelden) en het onderhouden van de gymzalen. De huidige materialen set van de gymzalen op peil houden.	2018	Het trainingsveld van de voetbal in Kamperland is gerenoveerd. De andere locaties zijn qua voorzieningen op peil gebleven.	De vervangings- en onderhoudsplanning is uitgevoerd.
Het sportaanbod toegankelijk laten zijn voor ouderen en minder validen.	Het sporten wordt gestimuleerd en het aanbod van sporten wordt onder de aandacht gebracht van ouderen en minder validen.	Naast sportstimulering voor jongeren zetten we ook in op stimulering van sporten en bewegen van ouderen en minder validen.	2018	De beweegactiviteit voor 70-plussers loopt nog steeds onder begeleiding van een fysiotherapeut.	In de regio Zeeland loopt het project Grenzeloos Actief waarbij de gehandicaptensport meer gestimuleerd en ondersteund wordt. Daarnaast is er een Zeeuws sportakkoord opgesteld en ondertekend door alle 13 gemeenten. Hierin staan verschillende ambities

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
					benoemd voor de komende jaren.
Het behoud van het Wissebad te Wissenkerke.	Zorgen voor voldoende gebruik van het zwembad.	Ondersteunen van het vernieuwde zwembad.	2018	Het zwembad in Wissenkerke heeft in 2018 weer duidelijk in een behoefte voorzien.	Het bad voldoet weer aan de laatste eisen.
Het toerisme en de recreatie stimuleren op het gebied van kwaliteitsverbetering.	Stimulering ondernemersactiviteiten en toename werkgelegenheid	In afstemming met Platform Economie en Toerisme opstellen van een jaarlijkse projectenlijst. Uitvoering geven aan Toeristische agenda voor De Bevelanden, waaronder projecten Vitaliteit Verblijfsrecreatie en Gezondheidstoerisme. (Procedureel) faciliteren van ondernemers, ook inzake nevenactiviteiten als kamperen bij de boer, zorgboerderijen e.d. Medewerking verlenen aan monitoringssysteem Kenniscentrum Kusttoerisme teneinde via meetinstrumenten doelgericht aanbod te kunnen doen. Vanuit	2018	<ul style="list-style-type: none"> - De volgende projecten zijn (gedeeltelijk) uitgevoerd vanuit de projectenlijst van het Platform: Ondersteuning EEF, ATB routenetwerk, ZeelandPas (laatste jaar), verkenning Rond de Pomp, ZLTO project gezonde voeding van dichtbij. - De volgende projecten zijn uitgevoerd of in uitvoering samen met de Bevelanden: gezondheidstoerisme, Vitaliteit verblijfsrecreatie en uitvoering marketing. 	<ul style="list-style-type: none"> - Projectenlijst Platform opgesteld en in uitvoering genomen. - Jaarplanning Bevelanden idem. - Verbinding Banjaard aangebracht. - Subsidie aangevraagd en verkregen voor Banjaard vindbaarheid en beleefbaarheid. - Plannen voor korte termijn maatregelen Banjaard verder uitgewerkt. - Start overleggen integrale gebiedsvisie Banjaard opgestart.

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
		de Bevelanden aandacht voor kwaliteit verblijfsrecreatie. Kwaliteitsimpuls overgangen, paden en parkeerplaatsen Banjaardstrand.		<ul style="list-style-type: none"> - Procedureel worden ondernemers te allen tijde ondersteund wanneer zij met initiatieven komen. - Monitoringrapport ontvangen 2016. - Kwaliteitsimpuls Banjaardgebied: verbinding bovenop aangelegd, plannen voor beleving en vindbaarheid uitgewerkt. 	
Het procedureel ondersteunen en stimuleren van een slechtweervoorziening en kleinschalige dagrecreatievoorzieningen. Voldoende beleving voor de toerist/recreant.	Voldoende aanbod van (kleinschalige) dag recreatieve voorzieningen.	Regeling Nieuwe Economische Draggers in bestemmingsplan Landelijk Gebied. Samenwerking bevorderen met verblijfsrecreatie. Aanbod op Noord-Beveland-/Zeelandpas.	2018	Initiatieven worden gefaciliteerd.	De regeling Nieuwe Economische Draggers in het bestemmingsplan voldoet.
Initiatieven ondersteunen voor schone en veiligere stranden; (met als	Noord-Beveland blijft in de top 10 van schoonste en aantrekkelijkste	Blijvend voldoen aan eisen Blauwe Vlag voor het Banjaardstrand en	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Blauwe vlag voor 2018 weer aangevraagd. - Mee gedraaid 	<ul style="list-style-type: none"> - Blauwe vlag voor 2018 weer verkregen. - Convenant Green

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
voorbeeld het Banjaardstrand).	stranden van Nederland.	deelname in convenant KIMO Green Deal Schone Stranden. Kwaliteitsimpuls omgeving Banjaardstrand. Initiatieven van ondernemers waar mogelijk ondersteunen. Free Wifi op het strand realiseren.		<ul style="list-style-type: none"> vanuit Green Deel convenant. - Kwaliteitsimpuls Banjaard zie boven. - Weer behoorlijk wat initiatieven ondersteund. - Free wifi is er al sinds 2017. 	<ul style="list-style-type: none"> Deal nageleefd. - Banjaard zie boven. - Initiatieven van ondernemers zijn weer ondersteund. - Free wifi is er al sinds 2017.
Versterken van het toeristisch imago door het verder ontwikkelen van voorzieningen die zowel voor de toerist als de inwoner aantrekkelijk en bereikbaar zijn.	Eindeloos Eiland Noord-Beveland staat bekend als een aantrekkelijk recreatief totaalproduct.	Uitvoering geven aan de toeristische visie middels de jaarlijkse projectenlijst Platform Economie en Toerisme waarvan o.a. de Noord-Bevelandpas deel uitmaakt. De Bevelands Toeristische agenda uitvoeren.	2018	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse projectenlijst uitgevoerd. - Noord-Bevelandpas is al een aantal jaren geleden opgegaan in de ZeelandPas. Deze stopt in 2019 en bezien wordt dan of er een doorontwikkeling in een andere meer brede vorm kan plaatsvinden. 	Jaarlijkse projectenlijst in samenwerking met andere partijen opgesteld en uitgevoerd. ZeelandPas geëvalueerd.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	1.257.457	1.096.237	1.081.048	15.189
Lasten	2.350.362	2.270.927	2.105.644	165.283
Saldo	-1.092.905	-1.174.690	-1.024.596	-150.094

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

2.1.7 Programma Sociaal domein

Hoofdkenmerken

Daar waar de raad steeds pleit voor het instandhouden van het huidige voorzieningenniveau geldt dat zeker voor de onderdelen die in dit programma zijn opgenomen.

Algemene doelstelling van het beleid is het behoud en verdere versterking van de sociale infrastructuur in evenwicht met de ontwikkeling van de economische en fysiekruimtelijke infrastructuur.

Een specifiek onderdeel van dit beleid is het vergroten van de participatie van burgers en dan met name de maatschappelijk kwetsbare groepen. Het is belangrijk dat de sociale cohesie onder de inwoners van de gemeente gestimuleerd wordt. Zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven wonen in de eigen omgeving is al jarenlang speerpunt van beleid.

Het behoud van dagelijkse voorzieningen staat opnieuw onder druk, doordat het draagvlak ervoor te gering is. Een bevolking die voor een aanzienlijk deel uit ouderen bestaat, ontgroent en na 2025 ook nog eens krimpt.

Zelfstandig functioneren en zo lang mogelijk in de eigen woning blijven wonen is mogelijk, indien nodig ondersteund met hulp vanuit de Wmo. Vanuit de gemeente worden voorzieningen als de Eurobus, het ouderenadviseurswerk via het Sociaal Loket en de maaltijdvoorziening Tafeltje Dekje in stand gehouden. Welzijnsactiviteiten worden in de zorgcentra en de dorpshuizen vanuit de Wmo mede financieel ondersteund, met het doel mensen te activeren, sociale samenhang in de dorpen te organiseren en bij te dragen aan het welzijn van mensen. Door het werk van de ouderenadviseur, die integraal aan het brede Noord-Bevelandse Sociaal Loket is verbonden, kan ervoor gezorgd worden dat kwetsbare (oudere) burgers nog beter ondersteund worden en men zoveel als mogelijk mee kan doen in de samenleving.

Een ander specifiek onderdeel van het beleid is de reïntegratie/toeleiding naar werk van gemeentelijke doelgroepen.

Het declaratiefonds is bedoeld om mensen met een minimuminkomen een bijdrage te geven in de kosten van recreatieve en culturele activiteiten. De voorwaarden om voor een bijdrage in aanmerking te komen zijn vastgelegd in de Verordening Declaratiefonds Noord-Beveland.

Bestaand beleid

- Uitvoering Wet werk en bijstand en de daarop gebaseerde verordeningen en beleidsregels.
- Uitvoering van overige uitkeringsregelingen (loaw, loaz, Bbz).
- Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening.
- Bevordering van de arbeidsinschakeling en maatschappelijke participatie.
- Verbetering van de zorg voor sociale activering en (inkomens)ondersteunende voorzieningen.
- Cliëntenparticipatie.
- Uitvoering Wet maatschappelijke Ondersteuning.
- Uitvoeren van specifieke lokale gemeentelijke ouderenvoorzieningen, zoals het activerend huisbezoek en maaltijddistributie.
- Uitvoering van de Wet inburgering, de taakstelling huisvesting vergunninghouders en het terugkeerbeleid.
- Uitvoering schuldhulpverlening.
- Uitvoering van het gemeentelijk minimabeleid.
- Uitvoeren van de plannen met betrekking tot het jeugdbeleid.

- Centrum voor Jeugd en Gezin.
- Uitvoering Wet Gemeentelijke Anti Discriminatie Voorzieningen.
- Participatie van jongeren door activiteiten en advisering door de jongerenraad.
- Declaratiefonds minima op 116% van de bijstandsnorm.

Trends

- De decentralisaties in het sociale domein zullen gaan zorgen voor grote veranderingen in de zorg- en welzijnssector.
- De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is ingevoerd (2007) en werd per 1 januari 2015 herzien en vernieuwd. De wet vraagt een integrale werkwijze op alle gebieden van de decentralisaties (welzijn, zorg, werk & inkomen, jeugdzorg). Dit vereist meer afstemming en samenwerking tussen de verschillende werkvelden.
- De huishoudelijke hulp en zorg vanuit de Wmo staan onder druk. De budgetten voor huishoudelijke hulp zijn fors verlaagd. Gemeenten zullen hier creatief mee om moeten gaan. Meer en meer zal de gemeente moeten kiezen voor de burgers in de samenleving.
- Bevorderen van participatie van (kwetsbare) burgers in de samenleving.
- De Kanteling, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de burger is een ontwikkeling die nog meer door zal gaan zetten.
- De kosten voor Maatschappelijke Opvang stijgen en komen steeds meer bij alle dertien Zeeuwse gemeenten te liggen in plaats van (voorheen) bij de centrumgemeenten.
- De gemeente heeft een taakstelling huisvesting statushouders.
- De budgetten voor reïntegratie, inburgering en volwasseneneducatie zijn samengebracht in een participatiebudget (Participatiewet 2015).
- Toename mensen met schulden.
- Toename (jeugd)werkloosheid.
- Krimp (na 2025), ontgroening en vergrijzing van de bevolking (vanaf 2013).
- Het aantal ouderen neemt nog steeds toe, terwijl het aantal werkenden afneemt.
- Opschuiven leeftijd stoppen met werken op 67 jaar én een actief leven daarna.
- De invoering van de Participatiewet (2015).
- De tendens van de Participatiewet is dat de uitkeringsregelingen worden versoerd, dat de verplichtingen (nog verder) worden aangescherpt en dat er meer nadruk ligt op de eigen verantwoordelijkheid van de doelgroep.
- Op de middelen voor reïntegratie, inburgering en sociale werkvoorziening wordt fors bezuinigd. Het budget werkdeel blijft (net als in 2013) ontoereikend. Onderscheid tussen inburgering en reïntegratie komt wat betreft de gemeentelijke taken te vervallen. Inburgeraars worden geacht in 2014 zelf de verantwoordelijkheid te nemen om hun inburgeringstraject te regelen en te bekostigen.
- De sociale werkvoorziening zal moeten worden omgevormd, zodat het SW-bedrijf (Betho) is voorbereid op de ontwikkelingen voor de toekomst. Gezien de regionale en landelijke ontwikkeling is de verdere ontwikkeling nog zeer onduidelijk.
- Het aantal aanvragen schuldhulpverlening is gestegen door de economische crisis. Er is steeds vaker sprake van multiproblematiek waardoor de zaken complexer zijn geworden. Het aantal (ex-)zelfstandigen die een beroep doen op schuldhulpverlening is ook gestegen.
- Er wordt nog steeds ingezet op integrale schuldhulpverlening waarbij er wordt gekeken naar de oorzaken en de oplossing van het ontstaan van de schulden.
- In samenwerking met externe zorgaanbieders wordt er gewerkt aan de zelfredzaamheid van de klant. De reeds bestaande preventieprojecten lopen nog.
- De invoering van de nieuwe jeugdwet met de hieruit volgende decentralisatie van de Jeugdzorg.

Knelpunten

- Vrijwilligers in de zorg moeten meer ondersteund worden, zodat zij minder snel afhaken.
- Mantelzorgers zijn lastig te lokaliseren. Vanuit het steunpunt vrijwilligerswerk en mantelzorg in het Sociaal Loket wordt getracht hen in beeld te brengen en hen te ondersteunen en te begeleiden.
- De toename van de stijging van de kosten van de Wmo. Door de vergrijzing van de gemeente zal dit alleen maar verder toenemen en het is moeilijk een halt toe te roepen of te beperken (open einde regeling).
- Participatie bevorderen zal een fors aandachtspunt in de samenleving worden in de toekomst; dit wordt lastig gemaakt door de krappe budgetten.
- Het budget werkdeel is gehalveerd. Dat is een drastische bezuiniging en dat zal mogelijk ook gevolgen hebben voor de instroom in de uitkering. De rijksoverheid geeft aan dat landelijk gezien het budget inkomensdeel toereikend is voor alle gemeentelijke uitkeringsuitgaven. In het verleden is echter gebleken dat de gemeente Noord-Beveland te maken heeft met een (structureel) tekort. Het tekort bedraagt maximaal 10% van het toegekende budget (ruim 70.000 euro); het resterende deel wordt gecompenseerd door het Rijk.
- Het verdwijnen van de gemeentelijke taak op het gebied van inburgering zal met name ten aanzien van de groep vergunninghouders (ex-asielzoekers) leiden tot problemen. Deze mensen hebben over het algemeen een gemeentelijke uitkering en zijn weinig zelfredzaam; bovendien is de gemeente verantwoordelijk voor de uitstroom naar werk van deze groep.
- De bezuinigingen op de sociale zekerheid hebben ook gevolgen voor het inkomensniveau van de betreffende doelgroep. Hierdoor kan ook de druk op de gemeenten toenemen om dit op een of andere wijze te compenseren.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Goede voorlichting geven aan de inwoners over hun rechten en plichten ten aanzien van de vele regelingen waar ze gebruik van kunnen maken.	Zoveel mogelijk burgers directe en kortdurende ondersteuning en advies bieden vanuit het Sociaal Loket.	Sociaal loket zo optimaal mogelijk gebruiken en inzetten.	2018	<p>GR de Bevelanden informeert burgers via haar website, door middel van periodieke nieuwsbrieven aan uitkeringsgerechtigden en door middel van het magazine Dina schrijft.</p> <p>De gemeente Noord-Beveland informeert haar inwoners door middel van de gemeentelijke website en het Gele Krantje en Peelanders.</p> <p>Vanuit het sociaal loket is er ondersteuning en voorlichting gegeven aan de minima. Ook is er op verschillende manieren informatie verstrekt.</p>	<p>Via verschillende kanalen o.a. gele krantje en Peelanders, de website maar ook door persoonlijk contact wordt informatie over de regelingen verstrekt.</p> <p>GR de Bevelanden informeert burgers via haar website, door middel van periodieke nieuwsbrieven aan uitkeringsgerechtigden.</p> <p>De gemeente Noord-Beveland informeert haar inwoners door middel van de gemeentelijke website en het Gele Krantje en Peelanders.</p>
Het huidige minimabeleid in stand houden en activiteiten ontwikkelen om de burgers met een minimuminkomen te begeleiden t.a.v. de regelingen; meer maatwerk mogelijk	Zorgen voor voldoende ondersteuning voor de kwetsbare burgers in onze samenleving.	Sociaal loket zo optimaal mogelijk gebruiken en inzetten. Declaratiefonds in stand houden. Minimabeleid in stand houden. Beleidsplan Schuld Dienstverlening	2018	Het afgelopen jaar zijn er naar aanleiding van de kadernota armoedebeleid vanuit de GR activiteiten ontwikkeld gericht op armoede. Aan de kwetsbaren wordt vanuit het sociaal loket op verschillende	De schuld dienstverlening wordt via WIZ uitgevoerd. Vanuit het Noord-Bevelandse sociaal loket wordt uitvoering gegeven aan het Noord-Bevelandse declaratiefonds. Daarnaast wordt ook het

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
maken.		uitvoeren (via WIZ GR De Bevelanden).		manieren ondersteuning geregeld.	<p>minimabeleid uitgevoerd.</p> <p>Afdeling WIZ ondersteunt kwetsbare doelgroepen gericht met maatwerkvoorzieningen op het gebied van inkomen: (individuele inkomenstoelage, individuele studietoelage, Declaratiefonds, bijzonderebijstand, collectieve zorgverzekering en compensatie chronisch zieken en gehandicapten).</p> <p>Afdeling WIZ biedt als vangnet inkomensondersteuning en leidt klanten door naar hulp en ondersteuning waar nodig en komen zo tot integrale ondersteuning bij armoede.</p> <p>De communicatie/voorlichting over inkomensondersteunende regelingen is</p>

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
					geïntensiveerd. Afdeling WIZ gaat de preventie uitbreiden of intensiveren. Mensen met (dreigende) financiële problemen kunnen met hun hulpvraag terecht op het open spreekuur schulddienstverlening.
Zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie, dan wel maatschappelijke participatie van de gemeentelijke doelgroep.	Minimaal 50% van de trajecten re-integratie eindigt in een plaatsing op betaald werk (of een opleiding met studiefinanciering) van bij voorkeur minimaal 6 maanden.	Aanbieden van trajecten betaald werk en aanbieden van trajecten maatschappelijke participatie passend bij de mogelijkheden van de klant.	2018	Van de beëindigde trajecten resulteerde in totaal 51% in instroom in betaald werk of opleiding (29 van de 57); doelstelling was 50%. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt tussen een traject betaald werk en een traject maatschappelijke participatie. Nog eens 12% van de beëindigde trajecten stopte vanwege het beëindigen van de uitkering (om andere redenen dan werk).	Aan alle personen die daarvoor in aanmerking kwamen, is een re-integratietraject geboden. Er is meer dan het beschikbare budget aan re-integratie uitgegeven.
Voorkomen van uitkeringsafhankelijkheid.	40% van de meldingen voor een uitkering leidt niet tot	Inzet op rechtmatigheid en doelmatigheid aan de	2018	In 2018 zijn in totaal 35 personen ingestroomd in de uitkering en er was	Er is alles aan gedaan om het beroep op bijstand te beperken door

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Ambitie van stabilisering van het uitkeringsbestand.	instroom in de bijstand. De jaarlijkse instroom en uitstroom zijn op een gelijk niveau zodat het uitkeringsbestand per saldo niet stijgt	poort door middel van de inzet van test en training, goede verwijzing naar voorliggende voorzieningen en vroege inzet van (voorlichting over) handhaving		ook een uitstroom uit de uitkering van in totaal 35 personen. Dat betekent dat het uitkeringsbestand gelijk is gebleven (97 uitkeringen). Er is in 2018 een preventiequote gerealiseerd van 62%; doelstelling was 50%.	gebruik van "voorliggende voorzieningen" en het uitkeringsbestand te stabiliseren; dat blijkt ook uit de positieve cijfers ten aanzien van de poortwachterfunctie (gebruik van voorliggende voorzieningen voor de bijstand).
Dienstverlening bereikbaar via het zorgloket in het gemeentehuis.	Zoveel mogelijk burgers directe en kortdurende ondersteuning en advies bieden vanuit het sociaal loket.	Sociaal loket zo optimaal mogelijk gebruiken en inzetten.	2018	Vanuit het sociaal loket is aan de burgers directe en kortdurende ondersteuning verleend (maatwerk).	Aan de burgers is er vanuit het sociaal loket voorlichting, ondersteuning en advies gegeven.
Een actief ouderenbeleid opzetten.	Ouderen zoveel als mogelijk blijven stimuleren en ondersteunen om te participeren in de (lokale) samenleving.	In het Wmo beleidsplan is veel aandacht voor ouderen en vergrijzing. Wmo beleidsplan uitvoeren. Ouderenadviseurswerk behouden en integreren in Sociaal Loket.	2018	Ouderen zijn vanuit het sociaal loket door middel van bezoek en bijeenkomsten gestimuleerd en ondersteund om te participeren in de samenleving.	Het ouderenadviseurswerk is geïntegreerd in het sociaal loket. Vanuit hier is er veel aandacht voor ouderen en vergrijzing en wordt er gericht cursussen en advies aangeboden.
Zorg wordt door het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) gemonitord en het CJG is toegankelijk	Het CJG vervult de rol van toegangsfunctie voor de jeugdzorg en onderhoud nauw contact met	Zo veel mogelijk zorgaanvragen van 0 tot 18 jaar laten verlopen via het CJG en het onderhouden	2018	Het CJG is onderdeel van ons sociaal loket en vervult absoluut de rol van toegangsfunctie voor de jeugdzorg. Daarbij zijn	Het CJG is een onderdeel geworden van het sociaal loket en is toegankelijk voor alle vragen van ouders en

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
voor alle vragen van ouders en jeugdigen over opvoeden en opgroeien.	zorgaanbieders en ouders met een hulpvraag.	van contacten met jeugdzorgaanbieders.		er uiteraard nauwe contacten met ouders met een hulpvraag en worden zorgaanbieders betrokken.	jeugdigen m.b.t. opvoeden, opgroeien en zorg. Er vindt zowel lokaal als regionaal structureel overleg plaats met de zorgaanbieders en andere betrokken partijen.
Voorzieningen voor jongeren opzetten, in stand houden en mogelijk verder ontwikkelen.	Zorgen dat Noord-Beveland op zijn eigen manier aantrekkelijk blijft voor jongeren en behoud van jongeren op Noord-Beveland.	Structurele inzet van de jongerenwerkers die worden ingehuurd via het SMWO.	2018	In de nota jeugdbeleid is er veel aandacht voor voorzieningen voor en behoeften van jongeren. Om de doelstellingen van deze nota te behalen is het jongerenwerk geprofessionaliseerd en wordt nauw samengewerkt met de jongerenraad.	De nota jeugdbeleid biedt een leidraad om te zorgen dat onze gemeente aantrekkelijk blijft voor jongeren. In 2018 zijn er diverse activiteiten uit deze nota uitgevoerd door de jongerenwerkers en de jongerenraad waar veel jongeren aan hebben deelgenomen. Tevens is de tussenevaluatie van het jongerenwerk besproken met de gemeenteraad.
Preventie-activiteiten ontwikkelen en uitvoeren voor jongeren en hun omgeving.	In samenwerking met gemeenten in de regio en in overleg met het onderwijs preventie-activiteiten organiseren voor jongeren en hun omgeving die aansluiten bij de	In overleg met het onderwijs preventie-activiteiten inkopen bij onder andere Halt, Indigo en de GGD.	2018	Ook dit jaar hebben er binnen het onderwijs en het jongerenwerk diverse preventieactiviteiten plaatsgevonden. Deze werden o.a. uitgevoerd door Halt, Indigo en de GGD.	Bij de preventieactiviteiten wordt rekening gehouden met de wensen van het onderwijs en de behoeften en signalen van jongeren en mogelijke ontwikkelingen die er spelen in de

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
	leefwereld van jongeren.				maatschappij.
Aandacht voor mantelzorg en vrijwilligers en zo mogelijk ondersteunen vanuit de gemeente.	Voldoende vrijwilligers in de zorg. Mantelzorgers en vrijwilligers structureel ondersteunen en begeleiden.	Steunpunt vrijwilligerswerk en mantelzorg behouden in het Sociaal loket. In het Wmo Beleidsplan aandacht voor (lokaal) vrijwilligerswerk en mantelzorg. Wmo Beleidsplan uitvoeren.	2018	Vrijwilligers en mantelzorgers zijn op structurele basis ondersteund en begeleid om hun rol in de samenleving te vervullen.	Het Sociaal Loket heeft op verschillende manieren gezorgd voor actieve ondersteuning van de vrijwilligers en de mantelzorgers. Er is een cursus/training aangeboden aan vrijwilligers die te maken hebben met/ingezet willen worden in de lichte zorg. Aan mantelzorgers/vrijwilligers is als waardering een avond aangeboden.
Ontwikkelingen van sociale wijkteams nauwkeurig volgen.	Sociaal team Noord-Beveland goed aan laten sluiten op de andere zorgstructuren en goed laten functioneren in de toegang van de zorg.	Het Sociaal Team op Noord-Beveland blijvend vormgeven en structureel inbedden in het gemeentelijk sociaal loket en de zorgstructuren op Noord-Beveland en in de Oosterschelderegio.	2018	Het Sociaal Team/Sociaal Loket is opgezet en vervolgens verder doorontwikkeld	Het Sociaal Team/Sociaal Loket is ingebed in de lokale zorgstructuur. Met de verschillende zorgaanbieders en de huisartsen is veel contact. De vorm en de werkprocessen worden verder doorontwikkeld aan de hand van ontwikkelingen in de zorg.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	1.725.915	2.001.642	2.633.877	-632.235
Lasten	7.072.086	7.422.843	8.023.574	-600.731
Saldo	-5.346.171	-5.421.201	-5.389.697	-31.503

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

2.1.8 Programma Volksgezondheid en milieu

Hoofdkenmerken

Het gemeentelijke milieubeleid dient integraal aangepakt te worden. Met als doel een leefbare omgeving, een zo groot mogelijke veiligheid en het voorkomen van risico's.

Bestaand beleid

- Nota bodembeheer en bijbehorende bkk, vastgesteld door de raad op 27 september 2012;
- Nota bodembeheer en bijbehorende bkk voor wegbermen, vastgesteld door de raad op 26 juni 2014;
- Handreiking Bouwen en bodemkwaliteit, vastgesteld op 11 september 2012;
- Integraal Handhaven Praktisch Gemaakt (Integraal handhavingsbeleid), vastgesteld d.d. 26 juni 2007;
- Klimaatbeleid Noord-Beveland, vastgesteld op 28 april 2016;
- Gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid, vastgesteld op 29 oktober 2005;
- Werkprogramma 2016, vastgesteld op 19 januari 2016.

Trends en knelpunten

- Implementeren van integrale handhavingcultuur;
- Duurzame omgang met energie;
- Voortzetting geactualiseerd klimaatbeleid;
- Geprofessionaliseerde uitvoering van vergunningverlening en handhaving door RUD-Zeeland;
- Zwerfafval blijven minimaliseren;
- Duurzame onkruidbestrijding en selectief maaibeheer;
- Saneren bodemverontreinigingen;
- Geïntegreerde vergunningverlening en handhaving (Wabo);
- Geactualiseerd beleid duurzaam (ver)bouwen (gerelateerd aan geactualiseerd klimaatbeleid);
- Duurzame renovaties zo mogelijk subsidiëren.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Evaluatie beleid duurzaam (ver)bouwen	Verduurzaming van de woningvoorraad.	Duurzaam (ver)bouwen zo breed en efficiënt mogelijk stimuleren. Voorzover financieel mogelijk.	2018	Met de raad heeft evaluatie plaats gevonden. Er is ruimschoots gebruik gemaakt van de stimuleringsregeling.	Het budget is beschikbaar gesteld; evaluatie heeft plaatsgevonden.
Gebruik van duurzame energie voortzetten en uitbreiden	Afname gebruik niet-duurzame energiebronnen.	Nieuwbouw gemeentelijke gebouwen voorzien van duurzame energie. Bestaande systemen vervangen door duurzame energiesystemen op natuurlijke momenten. Subsidierегeling duurzaam (ver)bouwen voortzetten; hierin zijn ook duurzame energiemaatregelen opgenomen. Elektrische bedrijfsauto.	2018	Een tweede elektrische bedrijfsauto is in bestelling. Op natuurlijke momenten worden duurzame energiesystemen toegepast in gemeentelijke gebouwen. Voor nieuwbouw wordt aangestuurd op duurzame en passieve bouw.	Subsidierегelingen zijn ten volle benut; postcoderoosproject is opgestart.
Stimuleringsregeling isolatie oudere woningen continueren		Alleen als er financiële ruimte voor is.		Hiervoor geldt hetzelfde als voor duurzame (ver)bouw.	Het budget is beschikbaar gesteld; waar nodig wordt gestimuleerd.
Duurzame renovaties zo mogelijk subsidiëren alsmede	Verduurzaming van de woningvoorraad stimuleren.	Duurzaam (ver)bouwen financieel zo efficiënt mogelijk	2018	Hiervoor geldt hetzelfde als voor duurzame (ver)bouw.	Het budget is beschikbaar gesteld; waar nodig wordt

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
leegstand en verpaupering tegengaan		stimuleren. Ook hier geldt dat er voldoende financiële ruimte voor moet zijn.			gestimuleerd.
Klimaatbeleid actualiseren	Aan de hand van bereikte ervaringen van afgelopen jaren doelen bijstellen.	Evalueren in jaarrapportages.	2018	Jaarlijks vindt actualisatie plaats, met inbreng van de raad.	De evaluatie heeft plaats gevonden.
Handhavingsbeleid actualiseren	Beleid laten aansluiten op werkmethode RUD Zeeland (P X Q))	Uitvoeren geactualiseerd handhavingsbeleid 2017.	2018	Actualisatie loopt, maar is verbonden aan ontwikkeling VTH-beleid provinciaal. Doel: vaststelling geactualiseerd beleid in 2019 door het college.	We zijn op pad, maar risico-analyse is verbonden aan provinciale afspraken over VTH. Dit project loopt nog. Geactualiseerd beleid is dus nog niet vastgesteld door college.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	2.165.028	2.229.028	2.258.673	-29.645
Lasten	2.979.634	2.994.109	2.985.558	8.551
Saldo	-814.606	-765.081	-726.885	-38.196

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

2.1.9 Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Hoofdkenmerken

De gemeenteraad streeft naar voldoende betaalbare woonruimte in elke kern. Zowel voor kopers als voor huurders.

Enkele kernwoorden zijn daarbij: duurzaamheid, aanpasbaarheid en levensloopbestendige woningen.

Bestaand beleid

- Structuurvisie.
- Grondbeleid.
- Bestemmingsplannen.
- Woonvisie.
- Stads- en dorpsvernieuwingsbeleid.
- Prestatieafspraken met woningbouwcorporatie.
- Omgevingsplan Zeeland en Provinciale Ruimtelijke Verordening.

Trends en knelpunten

- De voortschrijdende digitalisering maakt dat burgers ook via internet hun informatie kunnen verkrijgen en daarover vragen kunnen stellen. Alle bestemmingsplannen zijn digitaal beschikbaar. Via de landelijke voorziening kan een aanvraag om omgevingsvergunning digitaal ingediend worden. De dienstverlening is hierdoor toegenomen. Voor bedrijven komt er een verplichting voor het digitaal indienen van een aanvraag.
- De digitalisering heeft ook de communicatie met andere overheden, zoals Provincie en Waterschap, verbeterd. Met name op het gebied van vergunningverlening.
- De communicatie richting burgers en bedrijven omtrent de omgevingsvergunning moet helder en duidelijk zijn en de digitale communicatiemiddelen zijn hierbij een belangrijk onderdeel.
- Door de invoering van de wet BAG (Basisregistratie adressen en gebouwen) vormt deze registratie de kern van de gegevenshuishouding van de gemeente. Binnen deze basisregistratie wordt het fundament gelegd voor de eenduidige benoeming van panden, verblijfsobjecten, standplaatsen en ligplaatsen. Tevens is er aan al deze objecten een geometrie gekoppeld. De gemeente registreert de BAG in een geautomatiseerd systeem, wat aangesloten is op de Landelijke Voorziening BAG. De gegevens komen via deze weg ook terecht bij het Kadaster en andere overheidsinstanties. Hierdoor is de digitalisering verder toegenomen en zal nog verder toenemen want dit project loopt nog verder door.
- De Provincie heeft in zijn algemeenheid te maken met bevolkingskrimp en vergrijzing.
- Samen met de andere Bevelandse gemeenten zijn er woningmarktafspraken gemaakt, hiermee wordt rekening gehouden bij planvorming.
- Er worden samen met de gemeenten Kapelle en Goes prestatieafspraken gemaakt met de RWS. In nieuwe prestatieafspraken zal rekening gehouden worden met demografische veranderingen.
- Vanuit de werkgroep Krimp, ontgroening en vergrijzing zijn er nieuwe ontwikkelingen onderzocht en is er gewijzigd beleid ontstaan op het gebied van volkshuisvesting. Het deeltijdwonen is verruimd. Gezien de crisis is het aantal nieuwbouwwoningen vrijwel nihil, waardoor de doorstroming ook niet op gang komt.

Ten aanzien van onze gemeente is de trend dat er regelmatig wordt gevraagd om permanent te wonen op sommige recreatieparken waarbij men aangeeft dat de sociale veiligheid op die parken ten goede komt.

In matrixvorm:

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
Bijzondere aandacht geven voor woningbouw ten behoeve van starters, betaalbare huurwoningen, sociale doelgroepen en zorgwoningen in elke kern.	Bouwen voor elk segment van de doelgroep.	Maakt deel uit van elk nieuwbouwplan. Dit is opgenomen in de prestatieafspraken met de RWS.	2018	Er zijn nieuwbouwplannen voor huurwoningen ontwikkeld in verschillende kernen. Het betreft levensloopbestendige woningen op inbreidingslocaties. Een verouderd seniorencomplex wordt gerenoveerd en energiezuinig gemaakt. Er kunnen startersleningen worden verstrekt aan starters die een woning willen kopen.	Bij nieuwbouwplannen is er altijd aandacht voor de energiezuinigheid en de levensloopbestendigheid. Er is budget beschikbaar voor startersleningen.
Bouwen in alle kernen mogelijk maken en houden.	Bouwen voor elk segment van de doelgroep.	In structuurvisie opgenomen en op woningbouwplanning.	2018	Er zijn in de meeste kernen woningen in aanbouw. Er wordt volop gebouwd op de locaties in de Stadspolder Kortgene, de Meestoof in Colijnspaat en de sportvelden in Wissenkerke.	Op de woningbouwplanningslijst zijn er voor iedere kern nieuwbouw woningen opgenomen. Tevens zijn er verschillende subsidieregelingen om woningen aan te passen of te renoveren of te verduurzamen.
In overleg met woningcorporaties de	Een evenwichtige en flexibele samenstelling	Samen met de woningcorporatie voor	2018	Voor gesloopte woningen in Wissenkerke en	In de prestatie afspraken met de corporatie is

Wat willen we bereiken?	Doelstelling	Wat gaan we daarvoor doen?	Begrotingsjaar?	Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?	Hebben we gedaan wat we moesten doen?
sloop van huurwoningen kritisch bezien.	van woningen verkrijgen voor iedere doelgroep, waarbij de kwaliteit van de woningen centraal staat.	ieder dorp een plan met toekomstvisie opstellen en zo mogelijk implementeren in prestatie afspraken.		Colijnsplaat zullen er huurwoningen worden terug gebouwd	aandacht voor te verkopen en te slopen woningen.
In welstandsbeleid onnodige beperkingen voor burgers en bedrijven voorkomen.	Minder regels en duidelijke regels.	De welstandsnota actueel houden en indien nodig herzien.	2018	De welstandsnota is van 2013 en is nog actueel.	Bij onduidelijke regelgeving of niet toepasbare regelgeving wordt er in overleg getreden met de betrokkenen om tot een oplossing te komen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	3.043.042	4.259.625	4.681.190	-421.565
Lasten	3.577.114	4.943.947	5.267.784	-323.836
Saldo	-534.072	-684.322	-586.593	-97.729

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

2.1.10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Dit onderdeel bevat de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- Algemene uitkeringen;
- Dividend;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wiz.	2018 Werk.
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	2.269.998	2.015.749	2.000.497
Algemene uitkering	11.283.565	11.220.989	11.344.861
Dividend	7.000	17.000	16.496
Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-864.645	493.198	-929.797
Totaal	12.695.918	13.746.936	12.432.056

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

Onder lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is, wordt verstaan; de onroerende zaakbelasting (OZB), hondenbelasting, precariobelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting.

De toeristen- en forensenbelasting zijn rechtstreeks op programma 4 economie verantwoord. De opbrengsten OZB worden verrekend met de kosten voor de uitvoer van belastingen OZB/WOZ, conform BBV regelgeving.

Voor wat betreft het beleid van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Algemene uitkering

Het beleid van de gemeente Noord-Beveland is om bij de begroting uit te gaan van de op dat moment bekende meicirculaire. In dit geval betrof het de meicirculaire 2017. Door middel van een begrotingswijziging is de septembercirculaire 2018 bijgeraamd (zie begroting na wijziging). In werkelijkheid zijn er nog bedragen over oude jaren verrekend, waardoor de raming na wijziging afwijkt van de werkelijke inkomsten uit de algemene uitkering.

Dividend

Dit betreft de dividend uitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank). De BNG bank gaat uit van een pay-out percentage van 25% van de winst na belastingen. Over het boekjaar 2017 hebben de aandeelhouders van de BNG bank een dividenduitkering van € 141 miljoen tegemoet kunnen zien. Het aandeel van de gemeente Noord-Beveland in de dividenduitkering komt uit op € 16.500. Dit is verantwoord in het boekjaar 2018.

Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Saldo kostenplaatsen

Binnen de kostenplaatsen is in de jaarrekening een voordelig saldo ontstaan van € 45.000. Het verschil in resultaat op begroting- en rekeningbasis ontstaat doordat begrotingswijzigingen binnen de kostenplaatsen (overhead en overige salarissen en sociale lasten) in de loop van het begrotingsjaar via het saldo van de kostenplaatsen verlopen. Bij de jaarrekening worden dezelfde bedragen aan de exploitatie doorgerekend als de begroting. Het verschil wordt op saldo kostenplaatsen geboekt.

Treasury (saldo financieringsfunctie)

De afwijking op het taakveld treasury komt door het, conform de BBV voorschriften, nacalculeren van de renteomslag. Doordat bij de jaarrekening 2018 is gebleken dat er een afwijking is tussen de werkelijk rentelasten die aan de taakvelden moeten worden doorbelast en de rentelasten die aan de taakvelden zijn doorbelast in de begroting 2018 en deze afwijking meer dan 25% bedraagt van de werkelijk aan de taakvelden door te belasten rentelasten, moet er worden na gecalculeerd. Door deze correctie vervalt het geraamde renteresultaat op het taakveld treasury.

Voor een berekening van de renteomslag verwijzen we naar de paragraaf financiering.

2.1.11 Overzicht overhead

Overzicht overhead	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.
Overhead	-3.734.412	-4.051.787	-3.798.719

Aan de kosten voor overhead kan de volgende definitie meegegeven worden: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Het uitgangspunt voor de definitie overhead is dat de kosten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, in de betreffende taakvelden moeten worden geregistreerd. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead.

Hierbij worden de volgende uitgangspunten toegepast:

- Kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken die direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (denk bijvoorbeeld aan sommige onderdelen die zijn uitbesteed bij GR de Bevelanden).
- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.

2.1.12 Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.
Lasten vennootschapsbelasting	0	0	50.000

Vanaf 2016 is de gemeente verplicht vennootschapsbelasting (Vpb) te gaan betalen over de winst die ze maken met hun ondernemingsactiviteiten. Voor de gemeente Noord-Beveland zal er met name Vpb betaald moeten worden over de winst uit de grondexploitaties. Met de belastingdienst zal op bepaalde onderdelen nog verdere afstemming plaats moeten vinden.

In de jaarrekening 2017 is uitgegaan van een vpb last van € 50.000 over 2017.

Na het innemen van definitieve standpunten door de belastingdienst inzake Vpb op grondexploitaties is gebleken dat er voor de gemeente Noord-Beveland in 2017 de vpb last vrijwel nihil zal zijn.

Hierdoor valt de Vpb last waar we in de jaarrekening 2017 rekening mee hadden gehouden vrij in de jaarrekening 2018.

De verwachting is dat de Vpb-last in 2018 nihil zal zijn, aangezien er in 2016 op het grondbedrijf een fiscaal verrekenbaar verlies is behaald van € 399.393.

Gezien de resultaatontwikkeling bij het grondbedrijf is de verwachting dat in de toekomst een Vpb-last zal ontstaan, doordat de verliezen naar verwachting niet verrekend zullen worden.

2.1.13 Overzicht onvoorzien

Gebruik onvoorzien	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.
Onvoorzien	-337.311	99.039	0
Totaal onvoorzien	-337.311	99.039	0

In de programmabegroting 2018-2021 bedroeg de raming voor onvoorzien € 337.311 (€ 85.000 onvoorzien structureel en € 252.311 onvoorzien incidenteel). In de loop van het jaar hebben er 8 begrotingswijzigingen plaats gevonden, waarvan 2 beraps. Na het doorvoeren van deze begrotingswijzigingen is de raming voor onvoorzien -/€ 99.039 (-/€ 437.375 onvoorzien structureel en € 338.336 onvoorzien incidenteel)

2.2 Paragrafen

2.2.1 Paragraaf lokale heffingen

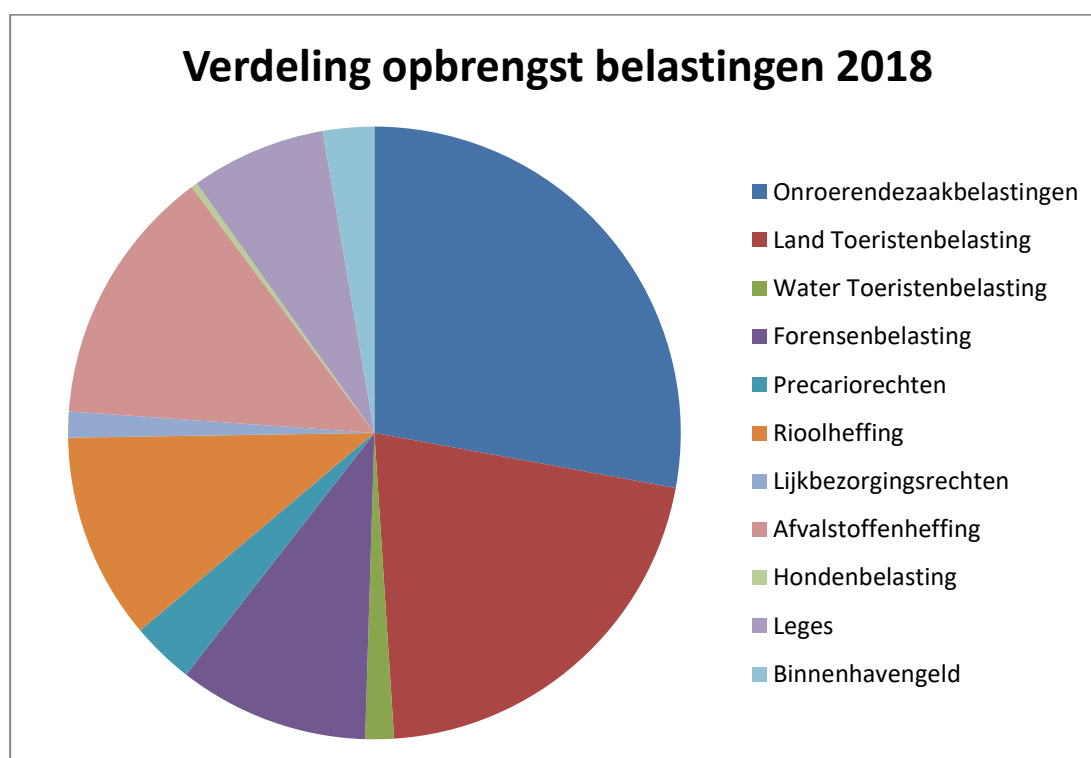
Inleiding

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente en een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de burger waar voor zijn geld. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de geraamde kosten, beleidsmatige ontwikkelingen van de lokale heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffingen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit lokale heffingen:

		Begroot 2018	Werkelijk 2018
Onroerendezaakbelastingen	€	2.142.000	2.129.381
Land Toeristenbelasting	-	1.611.000	1.611.787
Water Toeristenbelasting	-	117.000	115.167
Forensenbelasting	-	765.000	768.080
Precariorechten	-	244.000	252.989
Rioolheffing	-	832.000	832.847
Lijkbezorgingsrechten	-	75.025	104.722
Afvalstoffenheffing	-	1.053.000	1.047.304
Hondenbelasting	-	24.000	24.424
Leges	-	567.250	545.960
Binnenhavengeld	-	217.000	206.302
Totaal		7.647.275	7.638.962

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Overzicht tarieven belastingen en heffingen			
Soort	Grondslag	2017	2018
OZB			
Woning eigenaar	Percentage WOZ-Waarde	0,1288%	0,1256%
Niet-woning eigenaar	Percentage WOZ-Waarde	0,1269%	0,1264%
Niet-woning gebruiker	Percentage WOZ-Waarde	0,1206%	0,1193%
Rioolheffingen			
Gebruiker	Verbruik 0 m3 t/m 199 m3	€ 167,50	€ 167,50
Gebruiker	Verbruik 200 m3 t/m 399 m3	€ 187,50	€ 187,50
Gebruiker	400 m3 en meer Vermeerderd met € 0,47 per m3 voor elke m3 waarmee de hoeveelheid afgevoerd afvalwater boven de 400 m3 gaat	€ 187,50	€ 187,50
Afvalstoffenheffing			
Gebruiker	Meerpersoonshuishouding/permanente bewoning	€ 254,00	€ 254,00
Gebruiker	Meerpersoonshuishouding/niet-permanente bewoning	€ 254,00	€ 254,00
Gebruiker	Eenpersoonshuishouding/permanente bewoning	€ 195,00	€ 195,00
Gebruiker	Eenpersoonshuishouding/niet permanente bewoning	€ 254,00	€ 254,00
Gebruiker	Bruikleen extra groene/grijze bak	€ 127,00	€ 127,00
Gebruiker	Tweede bak	€ 254,00	€ 254,00
Hondenbelasting			
Eigenaar	1e hond	€ 45,00	€ 45,00
Eigenaar	2e hond	€ 50,00	€ 50,00
Eigenaar	3e hond	€ 60,00	€ 60,00
Eigenaar	4e hond	€ 70,00	€ 70,00
Eigenaar	Voor iedere hond boven 4	€ 75,00	€ 75,00
Eigenaar	Voor een kennel	€ 210,00	€ 210,00
Toeristenbelasting			
(mini) campings	Verhuur bedden/woningen, verblijf in kampeermiddel op (mini)campings, waarvan het gebruik minder is dan een seizoen per persoon per overnachting	€ 1,14	€ 1,18
Campings	Kampeermiddelen op jaarplaatsen op campings	€ 239,40	€ 247,80
Campings	Kampeermiddelen op seizoenplaatsen op campings	€ 205,20	€ 212,40
Minicampings	Kampeermiddelen op seizoenplaatsen op minicampings	€ 152,19	€ 157,53
Watertoeristenbelasting			
Eigenaar ligplaats	Verhuur of verbruik ligplaats per persoon per etmaal	€ 1,14	€ 1,18
Eigenaar ligplaats	Pleziervaartuigen van 4 tot 7 meter per seizoen	€ 39,38	€ 40,76

Overzicht tarieven belastingen en heffingen			
Soort	Grondslag	2017	2018
Eigenaar ligplaats	Pleziervaartuigen van 7 tot 9 meter per seizoen	€ 60,02	€ 62,13
Eigenaar ligplaats	Pleziervaartuigen van 9 tot 12 met per seizoen	€ 56,95	€ 58,94
Eigenaar ligplaats	Pleziervaartuigen boven 12 meter per seizoen	€ 77,98	€ 80,71
Forensenbelasting			
Eigenaren die meer dan 90 dagen beschikken over vakantiewoning	Met een minimum van € 150 en een maximum van € 1.000	€ 2,97 per € 1.000 OZB	€ 2,90 per € 1.000 OZB
Precariobelasting			
Kabels, leidingen, buizen ed	Per strekkende meter	€ 1,57	€ 1,57

Belastingverhogingen

De volgende belastingen zijn ten opzichte van 2017 in 2018 verhoogd:

- Toeristenbelasting Verhoging met € 0,04;
- Watertoeristenbelasting Verhoging met € 0,04.

Voor de overige belastingen is hetzelfde belastingtarief gehandhaafd als in 2017.

Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen worden geheven naar de taxatiewaarde van een object (woningen en niet-woningen) op basis van de wet WOZ. De waarde wordt jaarlijks opnieuw getaxeerd. Voor de belastingen 2018 is de WOZ-waarde per 1 januari 2017 bepalend. Bij de berekening zoals hiervoor vermeld is rekening gehouden met een eventuele stijging of daling van de WOZ-waarde van de objecten.

Onder de naam onroerende-zaakbelasting worden over binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerend zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerend zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen "eigenarenbelasting".

Rioolheffingen

Onder de naam rioolheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:

- De inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- De inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Kostendekkendheid rioolheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de rioolheffing 78,52% bedraagt.

Kosten taakveld(en), incl. rente	2.763.237,29
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-344.088,63
Netto kosten taakveld	2.419.148,66
Toe te rekenen kosten	801.840,31
Overhead incl. rente	133.561,91
BTW	125.237,68
Totale kosten	1.060.639,90
Opbrengst heffingen	832.847,01
Dekkingspercentage	78,52%

Toelichting:

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.2 riolering zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 belastingen en overig is 20% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de rioolheffing ten opzichte van de overige belastingen (afvalstoffen-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting).

Van taakveld 2.1 verkeer, wegen en water is 50% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeert aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een platteland gemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing

Als een gebruiker van een perceel dat aan de route van de huisophaaldienst ligt, moet deze afvalstoffenheffing betalen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 85,72% bedraagt.

Kosten taakveld(en), incl. rente	3.129.104,12
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-524.859,47
Netto kosten taakveld	2.604.244,65
Toe te rekenen kosten	979.102,57
Overhead incl. rente	31.252,78
BTW	211.354,22
Totale kosten	1.221.709,57
Opbrengst heffingen	1.047.304,21
Dekkingspercentage	85,72%

Toelichting

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.3 afval zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 belastingen en overig is 25% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de geraamde inkomsten die we krijgen uit de afvalstoffenheffing ten opzichte van de geraamde andere overige belastingen (riool-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting).

Van taakveld 2.1 verkeer, wegen en water is 25% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een landelijke gemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het houden van een hond binnen de gemeente Noord-Beveland. Afhankelijk van het aantal honden wordt de hoogte van de aanslag vastgesteld.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting moet worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de huishouding van de gemeente voor zover deze voortvloeien uit voorzieningen die (mede) in het belang van het toerisme worden getroffen. Aangezien in de wettekst niet tot uitdrukking is gebracht dat de opbrengst moet dienen te dekking van de voor het toerisme gemaakte kosten, is hier sprake van een algemeen dekkingsmiddel.

Er wordt onderscheid gemaakt in twee soorten toeristenbelasting:

- Landtoeristenbelasting: iedereen die verhuurt aan toeristen binnen de gemeente Noord-Beveland in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeeronderkomens of niet beroepsmatig verhuurde ruimten krijgt een aanslag voor de land toeristenbelasting;

- Watertoeristenbelasting: ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente Noord-Beveland op vaartuigen waarvoor wegens de aanwezigheid in het watergebied van de gemeente in welke vorm dan ook een vergoeding wordt betaald door personen, die niet als ingezetenen in de gemeente basisadministratie staan ingeschreven. Hiervoor wordt de watertoeristenbelasting geheven.

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke persoon die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

Lijkbezorgingsrechten

Op basis van de lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met begraafplaatsen.

Kwijtscheldingsbeleid

Er kan kwijtschelding worden verkregen voor de afvalstoffenheffing en/of rioolheffing, mits voldaan wordt aan de ministeriële regeling (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). Het normbedrag voor kwijtschelding is gerelateerd aan 100% van de bijstandsnorm. De verzoeken tot kwijtschelding worden behandeld door SaBeWa, een samenwerkingsverband voor kwijtschelding van het waterschap en diverse Zeeuwse gemeenten (hierdoor zijn de normen in Zeeland grotendeels gelijk).

Lokale lastendruk

Voor de berekening van de vergelijking van de lastendruk 2017-2018 is uitgegaan van:

- Een eigenaar en gebruiker van een woning met een waarde van € 200.000;
- Een meerpersoonshuishouden; afvalcontainer 180-240 liter;
- Een waterverbruik tot 200 m³.

Belastingen		2017	2018
Onroerend-zaakbelasting	€	257,00€	251,00
Afvalstoffenheffing	-	254,00-	254,00
Rioolheffing	-	167,50-	167,50
Totaal		678,50	672,50

Dat betekent dat de lokale lastendruk (gemeentelijke belastingen) voor een eigenaar en gebruiker met 0,89% is afgenomen.

Gaan we nu uit van een huurder van eenzelfde woning als hiervoor, dan ontwikkelt de belastingdruk zich als volgt:

Belastingen		2017	2018
Afvalstoffenheffing	-	254,00-	254,00
Rioolheffing	-	167,50-	167,50
Totaal		421,50	421,50

De lokale lastendruk (gemeentelijke belastingen) voor de huurder van een woning is gelijk gebleven.

Vergelijking landelijk

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit Groningen een onderzoek gedaan naar de lokale belastingen en heffingen en wordt de Atlas van de lokale lasten uitgebracht. Hierin ligt de nadruk op de woonlasten huishoudens. Voor alle gemeenten worden OZB, rioolrechten en

reinigingsheffingen/afvalstoffenheffing in kaart gebracht: heffingssystematiek, tarieven, kostendekking en kwijtschelding. Ook wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste woonlasten hebben.

Uit de Atlas lokale lasten 2018 blijkt dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in de gemeente Noord-Beveland € 676 per jaar bedragen. Hiermee komt de gemeente Noord-Beveland op plaats 89 van goedkoopste gemeenten in Nederland (totaal aantal gemeenten in 2018 bedraagt 380). De gemeente Oud-Beijerland is de goedkoopste gemeente van Nederland, met een woonlast van € 505. De gemeente Bloemendaal scoort het hoogst met € 1.234.

Vergelijking regionaal

Uit de Atlas lokale lasten 2018 is ook de belastingdruk van de Zeeuwse gemeenten te halen. Volgens deze atlas is de gemeenten Veere de goedkoopste Zeeuwse gemeenten. De gemeente Noord-Beveland komt op de derde plaats.

De gemeentelijke belastingdruk voor een standaard gezinshuishouden bedraagt in onze gemeente voor 2018 € 676,--. Dit betreft dan OZB + rioolbelasting(afvoerrecht) + afvalstoffenheffing. Het gemiddelde van de provincie Zeeland ligt voor deze belastingen (inclusief kortingen) volgens de Atlas lokale heffingen 2018 op € 743,--.

De lokale belastingdruk per gemeente in Zeeland vergeleken op basis van een zogenaamd standaardhuishouden. Dit geeft het volgende beeld:

(alle bedragen *€1)					
Gemeente	ozb+rio+afv.				
	2018	2017	2016	2015	2014
Schouwen-Duiveland	856	849	836	827	760
Vlissingen	833	827	801	781	711
Reimerswaal	794	777	767	756	739
Hulst	765	747	740	710	688
Kapelle	757	764	757	768	695
Sluis	730	745	729	719	702
Terneuzen	725	720	696	680	647
Borsele	721	731	732	713	704
Goes	717	713	635	625	608
Tholen	691	723	715	707	698
Noord-Beveland	676	679	676	654	626
Middelburg	671	686	672	644	616
Veere	617	642	635	619	615
Gemiddelden	743	746	726	711	680

2.2.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Door de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit met elkaar te confronteren kan een voorzichtige uitspraak worden gedaan over de mate waarin de gemeente risico's kan opvangen vanuit de vrij te besteden financiële middelen. Hiertoe wordt op een aantal momenten in het jaar een inschatting gemaakt van de lopende risico's en financiële gevolgen. Het resultaat hiervan wordt verwoord in deze paragraaf. Bij het verrichten van de dagelijkse werkzaamheden worden risico's gemonitord door de direct verantwoordelijken. Bij structurele risico's wordt een factor 2 à 2½ aangehouden. De reden hiervan is dat er van uitgegaan kan worden dat dergelijke risico's niet terstond gedekt kunnen worden in de begroting. Dit neemt gemiddeld 2 ½ jaar in beslag.

Door de structurele risico's te vermenigvuldigen met deze factor wordt het tevens mogelijk het weerstandsvermogen in één beoordelingscijfer (indicator) uit te drukken in plaats van een beoordeling per jaarschijf. Door het veelal missen van directe invloed op de meerjarige weerstandscapaciteit heeft het toekennen van een beoordelingscijfer per jaarschijf ook weinig nut en geen toegevoegde waarde. Hierdoor is er niet gekozen voor deze systematiek en is in deze paragraaf gekozen voor één beoordelingscijfer (indicator). Dit cijfer geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is de risico's op te vangen. Hiertoe zijn bij de beoordeling van het weerstandsvermogen risico's met een structureel karakter thans vermenigvuldigd met een factor 2 ½.

Risico's

De definitie van een risico is: *“een kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.”*

Voor de analyse en beoordeling van risico's wordt per risico zowel een waardering aan de kans van een gebeurtenis, als een waardering van het (geld)gevolg bepaald. Hiermee kunnen de gevolgen in geld worden uitgedrukt. Om een goed beeld te krijgen van de kans op een gebeurtenis, is gekozen voor de volgende indeling:

Kans op een gebeurtenis	Klasse	Percentage
Gemiddeld een keer per jaar	5	90%
Gemiddeld een keer per 2 jaar	4	70%
Gemiddeld een keer per 3 jaar	3	50%
Gemiddeld een keer per 4 jaar	2	30%
Gemiddeld een keer per 5 jaar	1	10%
Gemiddeld minder dan een keer per 5 jaar	0,5	5%

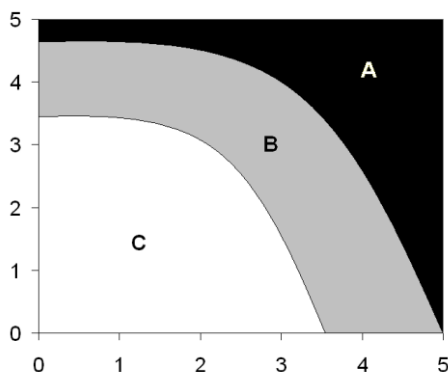
Met het genoemde percentage wordt het aangegeven risicobedrag vermenigvuldigd. Met het totaal van de berekening van de gebeurtenissen wordt met behulp van een waarschijnlijkheidspercentage van 80%, het uiteindelijke risicobedrag berekend. Dit bedrag wordt gebruikt voor de berekening van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

De indeling voor het geldgevolg kent vanaf de beoordeling van de risico's voor de programmabegroting de volgende de onderstaande indeling:

Klasse	Geldgevolg
1	$x < € 50.000$
2	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3	$€ 100.000 < x < € 150.000$
4	$€ 150.000 < x < € 200.000$
5	$x > € 200.000$

Verder is het mogelijk om de structurele en incidentele weerstandscapaciteit te berekenen. Hiervoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen structurele en incidentele risico's. Ook kan hierdoor het statisch en dynamisch weerstandsvermogen worden berekend.

Door gebruik te maken van de klassenindeling bij de kansen op een gebeurtenis en de geldgevolgen is het mogelijk de risico's grafisch weer te geven. Voor deze grafische weergave is een indeling gemaakt in prioriteitstelling voor het beheersbaar maken van de lopende risico's. De grafische weergave kent de onderstaande indeling.

A: Hoge prioriteit
B: Gemiddelde prioriteit
C: Lage prioriteit

Voor het beheersen van risico's is het zinvol risico's met de hoogste prioriteit eerst aan te pakken.

Weerstandscapaciteit

Incidenteel (statisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, vrij te maken bestemmingsreserves en onvoorzien incidenteel.

Structureel (dynamisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit de raming van de post onvoorzien structureel, de budgettaire ruimte in de meerjarenbegroting en de onbenutte belastingcapaciteit.

Weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te confronteren met de risico's kan worden bepaald of de risico's in voldoende mate kunnen worden opgevangen.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een weerstandsnorm. Deze norm wordt gehanteerd om te bepalen hoe risicogevoelig de organisatie is. Tevens kan met deze norm een vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

In de inleiding van deze paragraaf is reeds aangegeven dat de weerstandsnorm wordt uitgedrukt in één beoordelingscijfer in plaats van een cijfer per jaarschijf.

Stand van zaken

Risico's

De risico's per ultimo 2018 zijn geëvalueerd. Hierbij zijn als uitgangspunt de begroting 2018 en 2019 genomen. Per ultimo 2018 zijn enkele bestaande risico's naar aanleiding van voortschrijdend inzicht bijgesteld. Voor de bijgestelde posten gaat het om: Garantstelling leningen derden en Korzackschool.

Onderstaand een overzicht van de risico's per ultimo 2018:

Onderwerp	Kans	Gevolg	Incidenteel	Structureel
Garantstelling leningen derden	2,0	5	€ 1.658.505	€ -
Algemene uitkering gemeente fonds	5,0	5	€ -	€ 270.000

Onderwerp	Kans	Gevolg	Incidenteel	Structureel
VPB	3,0	1	€ -	€ -
Toeristenbelasting	5,0	5	€ -	€ 225.000
Verlofstuwmeren	5,0	3	€ -	€ 90.000
Bodemsanering	3,0	5	€ 100.000	€ -
Rente	4,0	3	€ 70.000	€ -
Gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio	4,0	2	€ -	€ 52.500
Uitkeringen	5,0	2	€ -	€ 72.000
Juridisch kosten	5,0	3	€ -	€ 90.000
Uitvoering crisisplan	4,0	2	€ -	€ 52.500
Automatisering	4,0	2	€ -	€ 52.500
Ziekteverzuim	5,0	3	€ 90.000	€ -
Inkomsten Korczakschool	5,0	1	€ -	€ 9.900
Samenwerking Zeeuwse Gemeenten	2,0	3	€ 30.000	€ -
Vastgesteld aanbestedingsbeleid	2,0	3	€ 30.000	€ -
Rechtmatigheid	5,0	1	€ -	€ 27.000
Dubieuze debiteuren	3,0	2	€ 25.000	€ -
Kwijtscheldingsbeleid	5,0	1	€ -	€ 22.500
Informatievoorziening	4,0	1	€ -	€ 17.500
Planschade	3,0	1	€ 7.500	€ -
Aanbesteding B&O	2,0	1	€ 12.000	€ -
Uitvoering civieltechnische werken	4,0	1	€ 10.500	€ -
Dwangsom bij niet tijdige beslissing	5,0	1	€ -	€ 9.000
Vandalisme en inbraak schoolgebouwen en gemeentelijke welzijnsaccommodaties	4,0	1	€ 8.750	€ -
Valkreek	2,0	1	€ 4.260	€ -
Onderhoud gebouwen	2,0	1	€ 7.500	€ -
Wegen	4,0	1	€ 7.000	€ -
Riolering	4,0	1	€ 7.000	€ -
Wachtgeld ambtenaren	1,0	2	€ 6.000	€ -
Disfunctioneren	1,0	2	€ 5.000	€ -
Milieu	1,0	1	€ 1.000	€ -
Beveiligingsbeleid	3,0	1	€ 5.000	€ -
Verkiezingen	2,0	1	€ 3.000	€ -
Vandalisme overig	5,0	1	€ -	€ 9.000
Openbaar groen	5,0	1	€ -	€ 4.500
Sportvelden	4,0	1	€ 3.500	€ -
Arbo-wetgeving	0,5	2	€ -	€ 3.000
Eigen risico verzekeringen	3,0	1	€ 2.500	€ -
Speeltuinen	4,0	1	€ 2.100	€ -
Aansprakelijkheidstelling vermogensschade	4,0	1	€ 7.000	€ -
Administratieve organisatie (waaronder interne controle)	2,0	1	€ 1.500	€ -
Gemeenschappelijke Regeling De Betho	0,5	1	€ 1.000	€ -
Procesrisico bij besluitvorming	5,0	1	€ 900	€ -
Archief (historisch archief)	0,5	1	€ 500	€ -
Privacy	0,5	1	€ 500	€ -
Gladheidbestrijding wegen	5,0	1	€ -	€ 450
Meldplicht Datalekken	2,0	5	€ 246.000	€ -
Fiscaliteit	3,0	5	€ 395.000	€ -
Energie	2,0	1	€ 7.500	€ -

Onderwerp	Kans	Gevolg	Incidenteel	Structureel
Bluswatervoorziening	5,0	3	€ -	€ 90.000
Gemeenschappelijke regeling RUD	4,0	1	€ -	€ 17.500
Gemeenschappelijke regeling GGD	4,0	1	€ -	€ 17.500
Gemeenschappelijke regeling de Bevelanden	4,0	4	€ -	€ 105.000
Kapitaallasten Brandweer	5,0	1	€ -	€ 16.200
Huisvesting brandweer	5,0	1	€ -	€ 27.000
			€ 2.756.015	€ 1.280.550
			80%	80%
			<u>€ 2.204.812</u>	<u>€ 1.024.440</u>

Toelichting

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen worden de structurele risico's vermenigvuldigd met een factor 2½. De uitkomst hiervan bedraagt dan € 2.561.100,-. De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's met een incidenteel (€ 2.204.812,-) en een structureel (€ 2.561.100,-) karakter komt dan uit op € 4.765.912,-.

De combinatie van financiële risico's en kansen op een gebeurtenis zijn onderstaand opgenomen. Hierbij zijn de kansen en risico's verwerkt op basis van de oorspronkelijke financiële risico's.

Bedrag	5	x > € 200.000			2	2		2
	4	€ 150.000 < x < € 200.000					1	
	3	€ 100.000 < x < € 150.000			2	1		4
	2	€ 50.000 < x < € 100.000	1	2		1	3	1
	1	x < € 50.000	3	1	6	4	10	10
			0,5	1	2	3	4	5
			Kans					

Risicobeheersing

Het gemeentelijk risicomanagementsysteem is tot op heden voornamelijk gericht op het onderkennen van de belangrijke (financiële) risico's die de gemeente loopt, zoals hierboven tot uitdrukking gebracht. De gemeente heeft nog geen beleid op papier gezet hoe risico's dienen te worden beheerst. Uiteraard wordt impliciet wel gestuurd om het kans dat risico's zich voordoen zoveel mogelijk te beperken. Desalniettemin resteren altijd restrisico's voor de gemeente, onder meer omdat deze veelal buiten de invloedssfeer liggen danwel niet af te dekken middels verzekeringen etc. Het is derhalve van belang te analyseren hoe de weerstandscapaciteit zich verhoudt ten opzichte van de onderkende risico's. Dit is hierna uitgewerkt.

Weerstandscapaciteit

Als resultaat van het vastgestelde beleid omtrent de berekening van het weerstandscapaciteit is de berekening van het weerstandscapaciteit het volgende:

Omschrijving	jaarrekening 2018
Vrije aanwendbaar deel algemene reserve	€ 6.950.120

Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 6.950.120

Algemene reserves

In de normen en richtlijnen voor het financieel toezicht op de begroting 2018 is door de toezichthouder – Provincie Zeeland – aangegeven, dat indien in de paragraaf Weerstandsvermogen van de programmabegroting geen gedegen onderbouwing is gegeven voor de omvang van de algemene reserve de minimaal geldende richtlijn wordt gehanteerd. Deze richtlijn komt er op neer dat de algemene reserve minimaal het vijfvoudige van de artikel 12-norm dient te bedragen, ofwel 10% van de som van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Voor de gemeente Noord-Beveland kwam deze som in 2018 uit op € 11.220.989,-. Het artikel 12-norm komt dan neer op € 1.122.099,-.

Weerstandsvermogen

Nu het cijfermatig resultaat van zowel de risico's en de weerstandscapaciteit bekend zijn, kan de robuustheid van de begroting worden bepaald. Het resultaat hiervan is hieronder opgenomen.

Omschrijving	Jaarrekening 2018
Beschikbare weerstandscapaciteit	6.950.120
Minus benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. 80% zekerheid	
- Incidenteel	2.204.812
- Structureel	2.561.100
Totaal	2.184.209
- Ratio jaarrekening 2018	1,5

Voor het beoordelen van de ratio voor het weerstandsvermogen hanteren we de volgende matrix:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio voor de jaarrekening 2018 komt neer op 1,5 en is ruim voldoende te noemen. De toename ten op zichte van 2017 komt met name door de toename van de algemene reserve. In de toekomst komt het ratio naar verwachting onder druk te staan vanwege oplopende tekorten bij het sociaal domein. Het ratio zal richting 1 zakken door nieuwe onttrekkingen en risico's. Er dient dan ook uiterst voorzichtig met de beschikbare reserves en weerstandscapaciteit omgegaan te worden.

Sociaal domein

In bovenstaande risico inventarisatie is geen rekening gehouden met het risico op het sociaal domein, omdat voor het opvangen van dit risico een bestemmingsreserve sociaal domein aanwezig is. Het opvangen van deze tekorten kunnen echter niet oneindig uit deze bestemmingsreserve gedekt worden. Voor de toekomst blijft dit een punt van aandacht en zal er wellicht wel een bedrag opgenomen moeten worden in de paragraaf weerstandsvermogen.

Kengetallen

Inleiding

Sinds 2015 is aan de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de jaarrekening het onderwerp “Kengetallen” toegevoegd. Het opnemen van kengetallen in de jaarrekening past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en over de baten en de lasten van de gemeente.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken is voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de jaarrekening is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk.

Het financieel beeld dat uit de kengetallen naar voren komt is belangrijk voor het inzicht in de financiële positie. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben besloten om voor het verkrijgen van een goed beeld aan te sluiten bij zogenaamde signaleringswaarden die afkomstig zijn de stresstesten voor 100.000 + gemeenten. De signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorieën. Aan deze categorieën is geen waarde oordeel gegeven omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Duidelijk is wel dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio		>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie		<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte		Begroting >0%	Begroting = 0%	Begroting <0%
5. Belastingcapaciteit		<95%	95-105%	>105%

De kengetallen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld laten zien vraagt dat van de gemeente om maatregelen om de situatie te verbeteren.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen hieronder blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs hoeft geen negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Jaarrekening 2018	Verloop van de kengetallen		
	Jaarrekening 2017 (T-1) %	Begroting 2018 (T) %	Jaarrekening 2018 (T)
Kengetallen:			
netto schuldquote	48,40	56,18	51,77
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	43,72	54,31	47,39
solvabiliteitsratio	51,15	45,49	48,39
structurele exploitatieruimte	3,01	-0,51	0,85
grondexploitatie	18,95	19,38	21,12
belastingcapaciteit	93,91	93,50	93,50

Hieronder wordt per kengetal beschreven welke verhouding wordt uitgedrukt en wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. De positie van gemeente Noord-Beveland is dus ruim voldoende met 47,41 % voor de jaarrekening 2018 (Jaarrekening 2017 43,72 %).

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie.

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld. Gemeente Noord-Beveland heeft voor de jaarrekening 2018 een solvabiliteit van 48,75 % (Jaarrekening 2017 51,15 %) en dit kan dus als voldoende worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 27, eerste lid, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal moet daarbij in samenhang worden gezien. Bij Gemeente Noord-Beveland is dit kengetal in evenwicht.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden zegt namelijk nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw dan wel m2 bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing. Dat wil o.a. zeggen hoeveel woningen of m2 bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. Dit vergt dus meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. De boekwaarde van de gronden geeft wel meer weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. De waarde van de grond van gemeente Noord-Beveland bedraagt voor de jaarrekening 2018 21,16 % (jaarrekening 2017 18,95 %) ten opzicht van de baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Er is voor gekozen om de belastingcapaciteit te

relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing van een meerpersoonshuishouden.

Voor de jaarrekening 2018 bedraagt de OZB en rioolheffing bij een gemiddelde WOZ + de afvalstoffenheffing 676,-. Het landelijk gemiddelde bedraagt 723,- (dit betreffen gegevens van het Coelo van het jaar 2017). In de paragraaf Lokale heffingen wordt een uitgebreide regionale en landelijke vergelijking gemaakt van de lokale lasten van Gemeente Noord-Beveland.

2.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen weergegeven. Deze paragraaf geeft daarnaast een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud van kapitaalgoederen komen immers op diverse beleidsvelden voor.

Het voorzieningenniveau is bepalend voor de jaarlijkse onderhoudslasten. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is daarom belangrijk.

In artikel 12 van het besluit begroting en verantwoording gemeenten wordt bepaald dat de paragraaf tenminste het onderhoud bevat van wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Voor het beheren en onderhouden van de kapitaalgoederen maakt de gemeente Noord-Beveland gebruik van een geautomatiseerde beheerssystematiek. Sinds 2006 worden wegen, riolering en water, groen en speeltoestellen, gebouwen, openbare verlichting en ook het klachtenbeheer verwerkt volgens beheersprogramma's.

Daarnaast werkt de gemeente op diverse terreinen intensief samen met andere spelers op het betreffende werkgebied. Op de volgende vlakken vindt deze samenwerking plaats:

Samenwerking	Partners	Werkveld
IBOR (Beheerssystematiek openbare ruimte)	Bevelandse gemeenten	Beheerssystematiek, groen, wegen, riolering, verkeersborden etc.
Wegen	Alle Zeeuwse gemeenten, Provincie en waterschap	Gladheidsbestrijding; Uniformering beheer; Kennissuitwisseling
Openbare Verlichting	VZG (alle Zeeuwse gemeenten)	Beheers systematiek; Beleidsformulering;
Riolering en water	Samenwerkingsverband Afvalwaterketen Zeeland met alle Zeeuwse overheden en Evides (SAZ+)	Formulering algemeen Zeeuws beleid met focus op verlagen kwetsbaarheid en kosten en kwaliteitsverhoging.

Tabel: Samenwerkingsverbanden

In de volgende paragrafen wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven op het beleid en de financiële consequentie hiervan.

Wegen

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijk beleid voor onderhoud wegen is vastgelegd in het Wegenbeheersplan 2016-2020. Dit beheersplan heeft in principe een houdbaarheidsdatum van 2020, maar geeft een doorkijk tot 2026.

Het beheersplan richt zich op de in de CROW omschreven minimum kwaliteitsnorm C. Het hanteren van deze algemeen geaccepteerde onderhoudsnorm maakt de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid als wegbeheerder inzichtelijk. Het wegenbeheerspakket, dat op basis van deze norm werkt, geeft op basis van weginspecties aan welk wegvak onderhouden dient te worden. Afhankelijk van de aard en hoeveelheid van

het onderhoudswerk wordt het onder een project of onder klein lopend onderhoud geschaard. In het geval van een project, vaak als gevolg van een natuurlijk moment (bouwsituaties), wordt een bepaald gebied op meerdere disciplines (riolering, wegen, groen, openbare verlichting) aangepakt.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2018 op gebied van wegen ca. 134 kilometer weg in onderhoud. Deze wegen zijn als volgt onderverdeeld in verhardingstype en oppervlaktes:

Verhardingstype	Oppervlakte in m2	Percentage van het totaal
Elementen (klinkers)	333.127	73%
Asfalt	118.814	16%
Half- / onverhard (grind)	5.094	1%
Totaal	457.035	100%

Tabel: Areeal wegen 2018

Een steeds belangrijkere plaats in het wegbeheer wordt ingenomen door het onkruidbeheer. Doordat er wettelijk steeds minder chemische bestrijdingsmiddelen mogen worden ingezet, is de beheersbaarheid arbeidsintensief. Sinds 2016 is zelfs een totaal verbod van kracht. Dit betekent dat er gezocht moet worden naar alternatieven zoals branden, heet water en borstelen. Uit onderzoek is gebleken dat dit minder efficiënt is dan bestrijding met bestrijdingsmiddelen en zal resulteren in verhoging van de beheerskosten per vierkante meter.

Financiële consequentie

De geplande en begrote werkzaamheden voor wegen, straten en pleinen zijn in 2018 nagenoeg conform Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Wegen, straten en pleinen uitgevoerd.

Daarnaast wordt onder de post wegenbeheersplan de kosten van het wegenbeheersplan verantwoord. Tegenover deze lasten is een voorziening wegenbeheersplan opgenomen die de kosten afdekt. Deze voorziening is een ingroeimodel. In 2018 zal 75% van de lasten voor het wegenbeheersplan hieruit gedekt worden. Dit zal elk jaar met 25% worden afgebouwd. Op deze manier zou in 2021 het wegenbeheersplan in zijn geheel door de gemeentelijke exploitatie gedekt moeten worden.

Riolering

Beleidsvoornemens

De riolering wordt conform het in 2015 door de gemeenteraad vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP) 2015-2019 beheerd en onderhouden. Dit plan is dan ook integraal met de waterkwaliteitsbeheerder (WS) tot stand gekomen. Deze samenwerking heeft geleid tot een verbreed GRP waarin de wettelijke taak ten aanzien van riolering, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater is vertaald en becijferd. Specifieke aandachtsvelden in het nieuwe GRP zijn:

- Actualisatie rioolberekeningen aan de hand van een waterkwaliteitsspoor;
- In beeld brengen van de totale rioolstatus;
- Wegwerken achterstallig onderhoud;
- Voorkomen van wateroverlast door afkoppelen en verbetering in de rioolstelsels;
- Verbeteren waterkwaliteit en milieuhygiëne.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2018 op gebied van riolering ca. 88 kilometer vrij verval riool en ca. 60 km aan persriool in onderhoud. Deze riolen zijn als volgt onderverdeeld in rioleringstype:

Type riool	Lengte in kilometer	Percentage van het totaal
Gemengd riool	46,5	31,4%
Vuilwater riool (DWA)	21,2	14,3%
Regenwater riool (HWA)	15,5	10,5%
Overig (IT / Drainage)	5	3,3%
Persriool	60	40,5%
Totaal	148,2	100%

Tabel: Areaal rioolleiding 2018

Daarnaast heeft de gemeente diverse rioolpompgemalen in beheer en onderhoud. Deze zijn onderverdeeld in:

Type gemaal	Stuks
Hoofdgemalen	33
Minigemalen	190
Totaal	223

Tabel: Areaal gemalen 2018

Financiële consequentie

Het totale rioleringsbudget voor 2018 was begroot op € 821.000,-. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen, de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. In totaal is op het Programma 8 Volksgezondheid en milieu onder de post Riolen en rioolgemalen € 781.000,- uitgegeven. De lagere kosten zijn in hoofdzaak te herleiden in lagere rentekosten op taakvelden van € 34.000,-. De verantwoording per post wordt in programma 8 verwerkt.

Openbare Verlichting

Beleidsvoornemens

In het gemeentelijke beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2019 wordt de visie ten aanzien van de openbare verlichting omschreven. In het beleidsplan wordt de optimale balans gezocht ten aanzien van de veiligheid (verkeersveiligheid en sociale veiligheid) en de duurzaamheid (energiebesparing). Bij nieuwe aanleg, renovatie en vervanging van lichtmasten vormt het aspect duurzaamheid in de vorm van energiebesparing een belangrijke factor. Tevens wordt in het beleidsstuk de richting bepaald voor het verkrijgen van een uniforme standaard van lichtmasten. Ook financieel vormt het document de basis voor de begroting.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2018 op het gebied van openbare verlichting 1806 lichtmasten in onderhoud. Dit areaal is als volgt onderverdeeld:

Openbare verlichting	Stuks
Lichtmasten	1806
Armaturen	1928
Lampen	2054

Tabel: Areaal OV 2018

Het onderhoud (schilderwerk, lampvervanging en schadeherstel) en gegevensbeheer (databeheer) van de openbare verlichting, werd in het verleden altijd door Delta Nuts uitgevoerd. Sinds begin 2008 worden de werkzaamheden, in samenwerking met alle Zeeuwse gemeenten en medeoverheden (Provincie, Zeeland Seaports en Waterschap), onder de vlag van de VZG, gezamenlijk aanbesteed volgens de richtlijnen van het aanbestedingsreglement.

Financiële consequentie

In 2018 waren de kosten voor de openbare verlichting begroot op € 128.000,-. In dit bedrag zijn alle kosten zoals energiekosten, ambtelijke kosten en kapitaallasten verwerkt. De uitsplitsing in kosten en uitgaven is gemaakt in Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Openbare verlichting. In totaliteit is in 2018 € 124.000,- uitgegeven. De oorzaak van de lagere uitgaven ligt in hoofdzaak bij verlate facturering, lagere energiekosten en de lagere kapitaallasten. Dit is weer een gevolg van in de tijd verschoven investeringen als gevolg van vertraging (in uitvoering en afrekening) bij de nieuwe aannemer van het Zeeuwse OV bestek.

Water

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijke waterbeleid is verankerd in het gemeentelijke Waterplan. In 2019 zal het bestaande Waterplan worden geëvalueerd en geactualiseerd. Het meten en monitoren van de waterlopen in combinatie met het monitoren van de rioolstelsels zal een van de speerpunten blijven. In samenwerking met het waterschap, onder de vlag van het samenwerkingsverband, zal hier gezamenlijk aandacht aan worden besteed.

Op hoofdlijnen heeft de gemeente het volgende water in eigendom, dan wel vallend binnen de komgrenzen.

Type water	Hoeveelheid
Watergangen	2518 m1
Watergangen Waterschap	14499 m1
Vijvers	385 m2
Vijvers Waterschap	8301 m2

Tabel: Areeal water

Ook het bergen van regenwater vormt een item. Door veranderingen in het klimaat komen excessen in de vorm van wateroverlast steeds vaker voor. Inspelen hierop in de vorm van de aanleg van afvoer- en bergingsvoorzieningen, of ook wel het anders inrichten van de openbare ruimte, heeft alle aandacht. Ook de inrichting van een waterbergingsfonds sluit hier op aan.

Uitvoering van de Waterplannen, in samenwerking met waterschap Scheldestromen, levert een bijdrage aan goed functionerende watersystemen. Conform de afspraken met het waterschap, vastgelegd in plan BOB (beheer en onderhoud bebouwde kom) bestaat sinds 2016 de gemeentelijke taak uit de maaiactiviteiten in de natte profielen en zal het Waterschap in de toekomst de baggeractiviteiten en het onderhouden van de beschoeiing uitvoeren.

Financiële consequentie

In 2018 zijn de geplande activiteiten op het gebied van water uitgevoerd. De uitvoering van deze water gerelateerde activiteiten komen, met uitzondering van de maaiwerkzaamheden ten laste van het gemeentelijke rioleringsplan en vallen hiermee onder Programma 8 Volksgezondheid en milieu.

Groen

Beleidsvoornemens

Het Groenstructuurplan gemeente Noord-Beveland bepaalt in hoofdlijn de richting van het groenbeheer binnen de gemeente Noord-Beveland. In dit plan is de hoofdstructuur voor de inrichting van het groen voor de kernen vastgelegd.

Verdeeld naar typologie heeft de gemeente het volgende groen.

Type groen	Hoeveelheid
Sierbeplanting	63157 m ²
Bos en bosplantsoen	101298 m ²
Grassen en kruiden	472809 m ²
Bomen	4201 stuks

Tabel: Areaal groen 2018

Het onderhoud van het groen vloeit voort uit het groenbeheersysteem in combinatie met groeninspecties. Nieuwe ontwikkelingen zoals een verbod op chemische onkruidbestrijding zullen op termijn leiden tot nieuwe ontwikkelingen in het onderhoud van de (groene) openbare ruimte. Door beperktere inzet van bestrijdingsmiddelen zal de beheersbaarheid van onkruid worden bemoeilijkt. Het algemene kwaliteitsbeeld, bestaande uit een openbare ruimte waarin geen enkele vorm van onkruid wordt toegestaan, zal vervagen. Door ervaring zal een modus gevonden moeten worden om een algemeen geaccepteerd streefbeeld te behalen. Dit zal enige tijd vergen.

De beperktere inzet van bestrijdingsmiddelen speelt de laatste jaren een steeds grotere rol. In de inrichting van groen wordt hiermee al enkele jaren rekening gehouden door het onderhoudsvriendelijk omvormen van beplantingsvakken. Dit heeft ondanks de forse uitbreiding van het areaal niet tot een evenredige toename van arbeidsintensiviteit geleid.

Het gemeentelijk groen bestaat uit de volgende onderdelen:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden
- schooltuinen (alleen kosten eigen dienst)

Financiële consequentie

Het groenbudget is opgebouwd uit verschillende posten. In het onderstaande overzicht wordt verantwoording gegeven van de totale kosten per object. De specificatie op onderdelen wordt in de programma's verantwoord:

- Openbaar groen
In 2018 is een bedrag begroot van € 348.000,-. In werkelijkheid is € 343.000,- uitgegeven. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in programma 6 Sport, cultuur en recreatie.
- Begraafplaatsen
In 2018 is een bedrag begroot van € 233.000,-. In werkelijkheid is € 210.000,- uitgegeven. De oorzaak van een lagere besteding zit in de lagere rentelasten taakvelden, iets minder plantmateriaal aangeschaft en minder bestrijdingsmiddelen. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in programma 8 Volksgezondheid en milieu.
- Speelweiden
In 2018 is een bedrag begroot van € 66.000,-. In werkelijkheid is € 51.000,- uitgegeven. De oorzaak van een hogere besteding zit hoofdzakelijk in de afschrijving die €11.000,- minder is dan geraamd. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in programma 6 Sport, cultuur en recreatie.
- Sportvelden
In 2018 is een bedrag begroot van € 132.000,-. In werkelijkheid is € 134.000,- besteed. De oorzaak zit in lagere huuropbrengsten van €6.000,-. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in programma 6 Sport, cultuur en recreatie.

Gebouwenbeheer

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en monumenten vloeit voort uit het beheersysteem in combinatie met tweejaarlijkse gebouwinspecties. Aan de hand van deze systematische inspecties wordt de staat van onderhoud en ook het benodigde onderhoud meerjarig bepaald. Daarnaast wordt gekeken naar de hoeveelheid klachtenonderhoud en ook de inbreng van de gebruikers. Het in goede staat brengen en houden van de gemeentelijke gebouwen, zodat de functie van de gebouwen blijvend kan worden vervuld, is hierbij de missie.

Om dit te bereiken is de onderhoudsaanpak er op gericht om door clustering van onderhoudspakketten efficiëntie en inkoopvoordeel te bereiken. Diverse onderhoudstaken zijn/worden geclusterd en aanbesteed. Zo wordt het schoonmaakonderhoud, onderhoudswerk aan verwarming, jaarlijkse keuring en inspectie van brand blusvoorzieningen en noodverlichting, dak inspecties en risico-inventarisaties van een groot aantal gemeentelijke gebouwen geclusterd op de markt gebracht. In de onderstaande paragrafen worden de verschillende beheers objecten apart benoemd en ook de financiële consequentie van deze objecten benoemd.

Beleidsvoornemens

Het waarborgen van de veiligheid in en rond de gemeentelijke gebouwen is een belangrijk onderdeel van het beleid.

Monumenten

Onder de gemeentelijke monumenten vallen de kerktorens en uurwerken, molens en monumenten, waarbij uurwerken en klokken apart in de begroting worden genoemd.

Beleidsvoornemens

Het beleid t.a.v. monumenten is het waarborgen van een blijvende goede staat. In 2018 staat in de Meerjarenonderhoudbegroting (MJOB) het reguliere onderhoud voor de monumenten gepland. De monumenten worden op basis van inspecties, die worden verwerkt in de MJOB onderhouden.

Financiële consequentie

In 2018 is voor monumenten in de begroting een totaalbedrag geraamd van €24.000,-. In 2018 is in werkelijkheid € 16.000 besteed. De afwijking wordt met name veroorzaakt doordat er minder onderhoud aan de torens heeft plaats gevonden.

Sportaccommodaties

Onder de sportaccommodaties worden 2 gymzalen (Wissenkerke en Kortgene), de tennisvoorziening en het zwembad geschaard.

Beleidsvoornemens

Op basis van inspecties zijn alle aanwezige toestellen in kaart gebracht met onderhoudsstaat en vervangingstermijn.

Financiële consequentie

Voor 2018 zijn de volgende posten begroot en uitgevoerd:

- Zwembad: gebouwenonderhoud
In 2018 is een bedrag begroot van € 52.000,-. In werkelijkheid is € 46.000,- uitgegeven. De oorzaak van de lagere uitgaven zit hem tal van kleine posten zoals rente taakvelden, belastingen, verzekeringen en lagere subsidie.
- Gymzalen: gebouwenonderhoud
In 2018 is aan de gymzalen Kortgene en Wissenkerke klein en in Wissenkerke ook groot onderhoud uitgevoerd. Alle werkzaamheden zijn nagenoeg zoals begroot uitgevoerd.

Schoolgebouwen

Onder de schoolgebouwen vallen de 3 openbare en 1 bijzondere school.

Beleidsvoornemens

De schoolbesturen (w.o. Stichting NOBEGO en Primas) zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van de scholen. Dit heeft als consequentie gehad dat de gemeentelijke onderhoudstaak is verschoven richting het schoolbestuur. Het schoolbestuur heeft nu de verantwoordelijkheid gekregen voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. De gemeente heeft door deze verschuiving alleen nog de toetsende en toezichhoudende taak. Kapitaalslasten en kosten bestuursapparaat zijn buiten beschouwing gelaten.

Welzijnaccommodaties

Onder de welzijn accommodaties vallen de dorpshuizen, jeugdsozen, kinderdagverblijven en peuterspeelzalen.

Financiële consequentie

Het onderhoudsbudget, bestaande uit klein en groot onderhoud, voor welzijnsaccommodaties is in 2018 als volgt geraamd en uitgevoerd:

Klein onderhoud:	geraamd	uitgevoerd
Dorpshuis Wissenkerke	€ 14.000,-	€ 13.000,-
Dorpshuis Colijnsplaat	€ 14.000,-	€ 12.000,-
Dorpshuis Geersdijk	€ 9.000,-	€ 8.000,-
Dorpshuis Kamperland	€ 400,-	€ 300,-
Dorpshuis Kats	€ 10.000,-	€ 5.000,-
Dorpshuis Kortgene	€ 0,-	€ 0,-
Peuterspeelzalen WSK, KTG, GSD, KMP	€ 3.000,-	€ 2.000,-
Jeugdsoos Kamperland	€ 3.000,-	€ 3.000,-
Kinderdagverblijf	€ 6.000,-	€ 6.000,-

De verschillen in uitgaven worden in de programma's verantwoord. In Kortgene is een nieuw MFA gerealiseerd met hierin een nieuw dorpshuis, gymzaal en kinderdagverblijf. De huidige locatie wordt voorlopig nog intact gelaten. In Kats is er weinig klachten onderhoud uitgevoerd en zijn enkele kleine maatregelen doorgeschoven.

Gemeentelijke huisvesting

Het gemeentehuis en de loods Openbare Werken vallen onder de gemeentelijke huisvestingspanden.

Financiële consequentie

In 2018 is het onderhoudsbudget voor het reguliere onderhoud aan huisvesting conform de MJOB € 34.000,- geraamd. In totaal is €37.000,- uitgegeven.

Bij de gemeenteloods is er € 21.000,- geraamd voor klein onderhoud. Hier is €27.000,- aan uitgegeven. De aanpak van de brandwerendheid van de wanden is iets duurder geweest dan geraamd.

Areaal uitbreiding

Afgelopen jaren, mede door de vele nieuwbouwactiviteiten en uitbreidingen, is het te onderhouden areaal hard toegenomen.

Aan gebouwen zijn er een aantal aan het gemeentelijke areaal toegevoegd. Namelijk:

- Panden Visserijweg Colijnsplaat (allen verhuurd)
- Zeelandnet Kamperland
- Oostvoorstraat Wissenkerke (verhuurd)

De volgende uitbreidingen op het gebied van groen, wegen, riolering en water zijn gerealiseerd:

- Bestemmingsplan Sportvelden Wissenkerke
- Bestemmingsplan Stadspolder Kortgene
- Bestemmingsplan haven Kamperland

2.2.4 Verbonden Partijen

Korte omschrijving

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Deze derde rechtspersonen zijn in het algemeen vennootschappen waarin de gemeente deelneemt, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij niet aan haar verplichtingen kan voldoen of gedwongen is haar activiteiten te beëindigen.

Context en achtergrond

Vanuit het gezichtspunt van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad worden in deze paragraaf de status, de doelstellingen en de activiteiten van de verbonden partijen weergegeven en toegelicht in relatie tot het gemeentelijk beleid dat is neergelegd in de programmabegroting. Daarbij wordt ook inzicht gegeven in het budgettaire beslag en de financiële risico's die voortvloeien uit de relatie met de verbonden partijen.

Visie en beleidsvoornemens

- de gemeente Noord-Beveland participeert uitsluitend in verbonden partijen indien daarmee een publieke taak wordt gediend;
- waar de uitvoering van gemeentelijke taken als een vorm van 'verlengd lokaal bestuur' is overgedragen aan derde partijen, wordt hieraan op dezelfde wijze als bij uitvoering in eigen beheer belang gehecht aan bevordering van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Waar het gaat om kaderstelling, toezicht houden en controle ten aanzien van verbonden partijen, wordt de gemeentelijke rol ingevuld door aanwijzing van vertegenwoordigers in de besturen van de verbonden partijen en doordat begrotingen aan de raad ter goedkeuring worden voorgelegd.

Kerntaken van de gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen

1. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwerking Zeeland (O.L.A.Z.)

Vestigingsplaats: Oostburg

De gemeenschappelijke belangen op het terrein van afvalverwerking zijn door de Zeeuwse gemeenten ondergebracht in dit openbaar lichaam. De bedrijfsactiviteiten van het O.L.A.Z. zijn ondergebracht in de ZRD (Zeeuwse Reinigingsdienst). In 2016 hebben de Zeeuwse gemeenten de aandelen van de ZRD overgenomen van Indaver en is er sprake van 100% zeggenschap.

De taken van het O.L.A.Z. zijn opnieuw vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Afval van de 13 deelnemende gemeenten. In 2017 heeft het OLAZ voor de afvalcomponenten huishoudelijk restafval, gft, oud papier, flessenglas en kunststof verpakkingen openbaar aanbesteed. Hiervoor is een meerjarige overeenkomst aangegaan. Dit heeft consequenties voor de verwerkingstarieven.

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Vestigingsplaats: Goes

De GGD Zeeland besteedt expliciete aandacht aan de bestrijding van onderlinge gezondheidsverschillen bij (maatschappelijke) achterstandsgroepen onder de burgers in Zeeland. Het is op dit moment niet geheel duidelijk hoe het takenpakket van de GGD en de wijze van uitvoering daarvan zich de komende jaren zal ontwikkelen. Dit traject zal in nauw overleg met de gemeenten worden doorlopen. Hierbij spelen de volgende onderwerpen:

- Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (integratie 0 tot 19 jarigenzorg, basispakketten technische hygiënezorg, medische milieukunde, overige bevorderingstaken, infectieziektebestrijding);
- Ontwikkelingen op markttaken, zoals preventieve maatregelen risicogroepen, inspectie kinderopvang en forensische geneeskunde zullen een grote impact hebben op de wijze waarop de GGD functioneert.

Alle Zeeuwse gemeenten zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de GGD Zeeland met één lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris en ten minste vijf andere leden, aan te wijzen uit en door het algemeen bestuur.

De GGD ontvangt haar financiële middelen via bijdragen van de deelnemende gemeenten en via opbrengsten van derden. Deze opbrengsten verkrijgt de GGD via subsidies dan wel afnemers van diensten.

De inkooporganisatie jeugdhulp Zeeland valt onder de gemeenschappelijke regeling GGD. De inkooporganisatie is vooral gericht op een effectieve en efficiënte inkoop van zorg voor jeugd voor de 13 Zeeuwse gemeenten. De taken en rollen van de inkooporganisatie zijn:

- Inkopen en contracteren van zorg;
- Uitvoeren van contractbeheer;
- Voeren van onderhandelingen met zorgaanbieders;
- Verzamelen van benodigde gegevens t.b.v. monitoring en verantwoording;
- Bewaken van de Zeeuws brede afspraken;
- Optreden als aanspreekpunt voor zorgaanbieders en gemeenten.

De GGD sluit aan bij de veranderingen in het sociale domein met de uitvoering van de publieke gezondheidstaken inclusief de jeugdgezondheidszorg.

De GGD gaat verder met de opgezette programmalijnen:

- Gezondheid in de wijk;
- Kennis-Innovatie-Monitoring;
- Sociale & Fysieke Veiligheid en bescherming;
- Markt

De Inkoop organisatie Jeugdhulp Zeeland en de organisatie Veilig Thuis zijn onder gebracht bij de GGD. Zij hebben een aparte status met een bestuurscommissie en een aparte begroting.

3. Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Vestigingsplaats: Middelburg

De Veiligheidsregio Zeeland is opgericht met het doel een nieuwe organisatie op te bouwen voor rampen en crisisbeheersing.

De twee besturen, het bestuur van de Regionale Brandweer Zeeland (RBZ) en de bestuurscommissie van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), zijn samen gegaan als Regionaal Veiligheidsbestuur.

Het Regionaal Veiligheidsbestuur van de VRZ bestaat uit een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. In het algemeen bestuur nemen alle dertien burgemeesters van de Zeeuwse gemeenten zitting. Dit bestuur stelt de hoofdlijnen van beleid en de financiële

kaders vast. Het gezag over de daadwerkelijke inzet van politie, brandweer en GHOR blijft bij de burgemeester in elke gemeente.

De VRZ staat voor meer samenwerking, meer daadkracht, bindende afspraken en heldere bevoegdheden waarbij de veiligheid en bescherming van de burger centraal staat. Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft zich uitgesproken voor verregaande samenwerking en het benutten van alle mogelijkheden die leiden tot synergie tussen de verschillende korpsen.

4. Werkvoorzieningsschap De Betho

Vestigingsplaats: Goes

De Betho is het bedrijf dat de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uitvoert voor de zes gemeenten in de regio Noord/Zuid-Beveland en Tholen. Bij De Betho werken ruim 600 mensen in het kader van de WSW.

De deelnemende gemeenten dragen bij in de exploitatie van de Betho door middel van een vaste gemeentelijke bijdrage. De Betho is verder afhankelijk van de rijksbijdrage WSW die door de gemeenten één op één aan de Betho wordt doorbetaald en van omzet via opdrachten die de Betho uitvoert, de orderportefeuille. De continuïteit van de orderportefeuille is sterk afhankelijk van de gemeente als opdrachtgever.

Sinds de invoering van de Wet sociale werkvoorziening (modernisering WSW), is de gemeente meer verantwoordelijk in de regie over de uitvoering van de wet en ontvangt tevens rechtstreeks de hiervoor bestemde middelen. Wezenlijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat er steeds meer nadruk wordt gelegd op de zogenaamde beweging van binnen naar buiten. Dat wil zeggen dat Wsw-werknemers zo veel mogelijk buiten de muren van het SW-bedrijf werkzaam zijn. De Betho realiseert deze beweging vooral door het inzetten van detacheringen (De Bethode).

5. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats: Den Haag

De gemeente neemt deel in het maatschappelijk kapitaal (aandelen) van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Het bezit van deze aandelen leidt tot een jaarlijkse dividenduitkering.

De gemeente Noord-Beveland beschikt over 6.520 aandelen x € 2,50 van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, welke gevestigd is in Den Haag. De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De gemeente Noord-Beveland heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen, die bij de gemeente in bezit zijn.

6. PZEM NV

Vestigingsplaats: Middelburg

Het aandeel van de gemeente Noord-Beveland in het maatschappelijk kapitaal van Delta NV is 135 van de 15.280 aandelen.

De Zeeuwse gemeenten hebben samen 46,5% van de aandelen.

De verdeling van de aandelen is:

- 50% provincie Zeeland
- 46,5% Zeeuwse gemeenten
- 0,2 % provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland
- 3,3% gemeenten in Noord-Brabant en Zuid-Holland

Over boekjaar 2014 is voor het laatst dividend uitgekeerd.

In 2017 zijn twee onderdelen, Delta N.V. en de Delta Netwerkgroep, verkocht. Het achtergebleven bedrijf, verder gaand onder de naam PZEM N.V., bestaat nu uit drie onderdelen:

- 70% aandeel in EPZ;
- 50% aandeel in Evides;
- Wholesale.

Daarnaast zijn de statuten en het beloningsbeleid van PZEM N.V. op voorspraak van de aandeelhouders gewijzigd. Deze zijn in lijn gebracht met de samenstelling van de organisatie na verkoop van eerder genoemde onderdelen.

7. Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio (SWVO)

Vestigingsplaats: Goes

Het Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waaraan de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen deelnemen. De GR beoogt het realiseren van gezamenlijke beleidsontwikkeling, -voorbereiding en uitvoering voor een aantal bovengemeentelijke voorzieningen en activiteiten op het gebied van welzijn en zorg. Hierbij is het bevorderen van de onderlinge afstemming van beleid en het behalen van efficiëntie een belangrijke doelstelling voor het Samenwerkingsverband.

Het bestuur van het Samenwerkingsverband bestaat uit één vertegenwoordigend bestuurder namens elk van de 7 deelnemende gemeenten in de GR. De besluitvorming in het bestuur wordt voorbereid in ambtelijke werk- en projectgroepen voor de verschillende beleidsterreinen van het Samenwerkingsverband.

8. Zeeuwse Muziekschool

Vestigingsplaats: Middelburg

Vorm van bestuurlijke en organisatorische samenwerking, waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve van leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten wordt uitgeoefend.

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de Zeeuwse Muziekschool wordt gevormd door vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten in Zeeland.

De partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het exploitatietekort. Verdeling vindt plaats op basis van een verdeelsleutel. De Zeeuwse Muziekschool staat in het teken van een nieuwe toekomstvisie. Kern daarvan is een overgang naar meer flexibiliteit en keuzemogelijkheden per gemeente. Daarnaast blijft er een basispakket dat alle gemeenten afnemen.

9. RMC/leerplicht

Vestigingsplaats: Goes

Op 1 april 2010 is het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterscheldregio (RBL) van start gegaan. De zeven gemeenten in de Oosterscheldregio: Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland, Goes, Borsele, Kapelle, Reimerswaal en Tholen, zijn overeengekomen om de leerplichttaken en de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten gezamenlijk uit te laten voeren door een regionaal bureau.

De afspraken rondom deze regionale samenwerking zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling leerplicht/RMC Oosterscheldregio.

De uitvoerende bevoegdheden/het werkgeverschap zijn gemandateerd aan de centrumgemeente Goes. De bestuurlijke aansturing wordt uitgevoerd door de portefeuillehouders van de zeven gemeenten.

10. Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Vestigingsplaats: Zevenbergen

Sinds januari 2009 is Noord-Beveland aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant: een inkoop samenwerking van een aantal gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland. De bedoeling van deze aansluiting is met name het garanderen van

continuïteit van professionele inkoop, verlaging van de inkoopkosten en verbetering van ons inkoopproces. De aansluiting behelst een doorlopend contract waarbij 2 dagdelen per week worden afgenomen van de stichting. In die dagdelen is een inkoper bij de gemeente gedetacheerd.

11. Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Bevelanden

Vestigingsplaats: Goes

Deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal.

Het openbaar belang van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden is het bevorderen van een duurzame samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende, bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten sterk zullen beïnvloeden, is het resultaat van deze gemeenschappelijke regeling. Doel van de GR is samenwerking op het gebied van ICT, informatievoorziening, P&O, salarisadministratie en Werk, Zorg en Inkomen.

12. Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats: Terneuzen

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voert sinds 2 januari 2014 milieu- en veiligheidstaken uit namens de Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland.

De RUD Zeeland is een Gemeenschappelijke Regeling. Met deze vorm van samenwerking streeft de RUD naar een zo optimaal mogelijke uitvoering op het gebied van (milieu-) omgevingsvergunningen, -toezicht en –handhaving. Dit geldt ook voor groene wetten, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwembaden, Wabo en het omgevingsrecht.

RUD zeeland voert het toezicht en de handhaving uit voor de bevoegde gezagen. Bedrijven kunnen voor hun activiteiten bij de RUD de benodigde vergunning krijgen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen	Resultaat (bijdrage gemeente)
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Nederlandse Gemeenten	NV	EV € 4.990.000.000 (2018) VV €132.519.000.000 (2018)	€ 16.500 (dividend 2018)
PZEM N.V.	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland en gemeenten in Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland	NV	EV € 1.374.318.000 (2017) VV € 931.161.000 (2017)	Dividend nvt

Verbonden partijen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen	Resultaat (bijdrage gemeente)
Stichting Inkoopbureau West-Brabant	Diverse gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland	Stichting	EV € 47.277(2017) VV € 436.092 (2017)	€ 26.000

Gemeenschappelijke Regelingen

Gemeenschappelijke Regelingen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen	Resultaat 2017 / bijdrage gemeente 2018
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	Alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 304.378 (2017) VV € 6.498.737 (2017)	Bijdrage: € 526.000 Resultaat: € 122.231
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	Alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 3.593.148 (2017) VV € 22.825.275 (2017)	Bijdrage: € 247.000 Resultaat:€ 88.401
Veiligheidsregio Zeeland	Alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 2.316.192 (2017) VV € 20.812.363 (2017)	Bijdrage: € 747.000 Resultaat: -/€ 748.046
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap De Betho	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen	GR	EV € 13.615.000 (2017) VV € 3.443.000 (2017)	Bijdrage: € 608.000 Resultaat: € 1.065.000
Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 1.076.790 (2017) VV € 9.239.712 (2017)	Bijdrage: € 1.208.500 Resultaat: € 12.622
Zeeuwse Muziekschool	Alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 76.526 (2017) VV € 882.134 (2017)	Bijdrage: € 53.000 Resultaat: € 76.526
Regionaal bureau	Borsele, Goes,	GR	EV	Bijdrage: € 15.000

Gemeenschappelijke Regelingen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen	Resultaat 2017 / bijdrage gemeente 2018
Leerplicht/RMC Oosterschelderegio	Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen		€ 14.796 (2017) VV € 0 (2017)	Resultaat: -/- € 5.000
Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Bevelanden	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	GR	EV € 444.720 (2017) VV € 1.956.783 (2017)	Bijdrage: € 1.257.338 Resultaat: -/- €197.277
Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland	Alle Zeeuwse gemeenten, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen	GR	EV € 824.104 (2017) VV € 3.623.925 (2017)	Bijdrage: € 280.000 Resultaat: € 682.000

Risicobeheersing

De gemeente heeft zeggenschap door bestuursrecht in de gemeenschappelijke regelingen. Bij de verbonden partijen is er zeggenschap via stemrecht op de aandelen die de gemeente in bezit heeft. Daarnaast worden van de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen de begroting en jaarrekening beoordeeld. Verder is er een werkgroep opgericht "Aan de slag met gemeenschappelijke regelingen". Eén van de aanbevelingen vanuit deze werkgroep was het instellen van speciale ambtelijke begeleidingscommissies. Deze commissies zijn inmiddels samengesteld en van start gegaan.

Risico's voor de grootste gemeenschappelijke regelingen:

SWVO

Er wordt gewerkt met een open einde regeling. De afrekening vindt nadien plaats. Er is geen invloed op het aantal afnemers van zorg. Het SWVO heeft geen reserves voor het opvangen van (onverwachte) tegenslagen.

GR de Bevelanden

De kosten van uitvoering worden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.

VRZ

De meldkamers van Zeeland en Midden-West-Brabant zullen worden samengevoegd, het is nog niet duidelijk hoe dit zich zal verhouden tot de gemeentelijke bijdrage. De VRZ geeft aan dat door regionalisering er een vervangingsachterstand is ontstaan bij de voertuigen en het materiaal.

GGD

Naast de standaard taken valt de inkooporganisatie jeugd onder de GGD. Er wordt gewerkt met een open einde regeling. Het risico is dat de gemeente meer betaalt aan de gemeenschappelijke regeling als de inkomsten die worden ontvangen van *het Rijk*.

2.2.5 Financiering

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het eventueel uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de treasuryfunctie valt niet het (garanderen van) verstrekken van leningen aan derden. Deze activiteiten vallen onder het desbetreffende programma.

Het beleid van de gemeente Noord-Beveland is vastgelegd in het treasurystatuut ter uitvoering van de Verordening financieel beheer (artikel 212 gemeentewet)

Het huidige treasurystatuut geldt sinds 29 april 2010. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de functie. De belangrijkste punten, naast de voorschriften uit hoofde van de wet Fido, van dit kader zijn:

Gelden worden alleen uitgezet bij banken met een zogenaamde AAA-rating;
Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij AAA-rating financiële instellingen;
Het college is gemandateerd gelden aan te trekken;
De gemeente maakt geen gebruik van derivaten.

Uit deze punten komt naar voren dat de gemeente Noord-Beveland heeft gekozen voor een laag risicoprofiel.

Financiering

Voor het uitvoeren van de gemeentelijke taken zijn financieringsmiddelen nodig. De financieringspositie van de gemeente Noord-Beveland en de daarbij behorende financieringsbehoefte in 2018 is als volgt:

Nr	Omschrijving	31-12-2018	31-12-2017
1	Vaste activa	34.137.205	33.161.352
	<i>Gefinancierd met:</i>		
2	Reserves	18.679.596	19.199.365
3	Voorzieningen	1.579.829	1.189.624
4	Geldleningen	12.828.788	12.460.606
5	Financieringsmiddelen (totaal 2,3 en 4)	33.088.213	32.849.595
6	Financieringstekort (1-5) (-/- = overschot)	1.048.992	311.757

Het financieringstekort is het verschil tussen de totale financieringsbehoefte en de reeds beschikbare financieringsmiddelen. Uit bovenstaande tabel blijkt dat de gemeente haar investeringen voor circa 55% financiert met eigen middelen. Die verhouding was in 2016 circa 58%.

Mutaties lening portefeuille

Op dit moment heeft de gemeente geen leningen die in aanmerking komen voor vervroegde aflossing. Het gewogen gemiddelde rentepercentage over de leningportefeuille in 2017 bedraagt 1,8%.

Liquiditeitspositie

In het kader van het liquiditeitsbeheer hebben we in 2018 gebruikt gemaakt van kasgeldleningen. De wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grote van een percentage van de begrotingsomvang. Het percentage is vastgesteld op 8,5%. De kasgeldlimiet voor de gemeente Noord-Beveland komt voor 2018 uit op € 2.244.000.

In de volgende tabel wordt de voor 2018 geldende kasgeldlimiet afgezet tegen de ontwikkeling van de netto vlottende schuld. Uit onderstaande tabel blijkt dat het kasgeldlimiet in 2018 niet is overschreden.

Ontwikkeling kasgeldlimiet 2018	(x€ 1.000)
Kasgeldlimiet 8,5% van het begrotingstotaal	2.244
Gemiddelde netto vlottende schuld (+)/ Gemiddeld overschot vlottende middelen (-):	
1 kwartaal 2018	1.841
2 kwartaal 2018	1.475
3 kwartaal 2018	1.211
4 kwartaal 2018	1.329

Als het kasgeldlimiet drie kwartalen achtereen wordt overschreden, moet de gemeente een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder overleggen, waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan gemaakt moet worden.

Risicobeheer

De gemeente heeft in het kader van risicobeheer in 2018 gehandeld conform uitgangspunten zoals opgenomen in de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet.

Renterisico wordt o.a. gelopen bij herfinanciering van de vaste schuld met nieuwe leningen of bij een renteherziening op basis van leningsvoorwaarden. Geen renterisico, in de zin van de wet Fido, wordt gelopen bij het aangaan van nieuwe leningen als financiering van nieuwe activa.

De lasten van deze nieuwe leningen worden immers meegenomen in de meerjarenraming bij de kapitaallasten van nieuwe activa. Wanneer het zover komt dat activa met nieuwe vaste schuld gefinancierd moeten gaan worden, moet de opbouw van de leningportefeuille zodanig zijn dat niet in enig jaar een onevenredig groot deel (meer dan 20%) van de leningen geherfinancierd moet worden.

Het risico van rentewijzigingen kan bij een evenwichtige opbouw gespreid worden over de jaren en verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten in enig jaar. De toetsing aan de rente risiconorm geeft voor 2018 het volgende beeld:

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld				in mill euro	
				Begroting	Rekening
Renterisico op vaste schuld					
1a.	Renteherziening op vaste schuld o/g			0,00	0,00
1b.	Renteherziening op vaste schuld u/g			0,00	0,00
2.	Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)			0,00	0,00
3a.	Nieuwe aangetrokken vaste schuld			4,40	2,00
3b.	Nieuwe verstrekte vaste schuld			0,00	0,00
4.	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)			4,40	2,00
5.	Betaalde aflossingen			1,61	1,63
6.	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)			1,61	1,63
7.	Renterisico op vaste schuld (2+6)			1,61	1,63
Renterisiconorm					
8.	Stand van de primitieve begroting 2018			26,38	26,38
9.	Het bij ministeriele regeling vast te stellen percentage			20,00	20,00
10.	Renterisiconorm (8*9)			5,28	5,28
Toets rente risiconorm					
10.	Renterisiconorm			5,28	5,28
7.	Renterisico op vaste schuld			1,61	1,63
11.	Ruimte(+)/Overschrijding(-);(10-7)			3,67	3,64

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de gemeente in 2018 binnen de gestelde renterisiconorm blijft. Het aangaan van nieuwe langlopende geldleningen is afhankelijk van het tempo waarin nieuwe investeringen worden gedaan.

Rentelasten, renteresultaat en rentetoerekening

Schema rentetoerekening (renteomslag)				
Rentelasten lange financiering				€ 223.490
Rentelasten korte financiering				€ -
Rentebaten				€ 17.345
Totaal door te rekenen externe rente				€ 206.145
Rente grondexploitaties	0,8823% x	€ 4.899.571		€ 43.227
Saldo door te rekenen externe rente				€ 162.918
Rente over eigen vermogen				€ -
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1,00% x	€ 697.454		€ 6.975
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente				€ 169.893
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1,00% x	€ 28.261.781		€ -282.618
Renteresultaat op het taakveld treasury				€ 112.725
% afwijking				66,35%
Conclusie: Afwijking is > 25% tussen de werkelijke rentelasten en de voorgerecalculeerde rentelasten. Het is conform de BBV voorschriften verplicht om de renteomslag te hercalculeren				
Boekwaarden vaste activa totaal				€ 33.161.352
Boekwaarden van investeringen met vaste rente				€ 4.899.571
Boekwaarden t.b.v. renteomslag				€ 28.261.781
Renteomslagpercentage				0,6011%
Hercalculatie toegerekende rente	0,6011% x	€ 28.261.781		€ 169.893
Renteresultaat				€ -

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het saldo van uitgaven en ontvangsten van de sector overheid. De sector overheid omvat de onderdelen centrale overheid, lokale overheid en sociale verzekeringsfondsen. Financiële transacties hebben geen gevolgen voor het EMU-saldo. Immers, de overheid ontvangt voor het ter beschikking stellen van middelen een vordering van gelijke waarde. Een deelneming in een onderneming is een voorbeeld van een financiële transactie. Het EMU-saldo van de gemeente Noord-Beveland bedroeg voor 2018 het volgende:

	Emu-saldo:	2018
1	Expl.saldo v. toevoeging aan cg onttrekking uit reserves	-819.040
2	Afschrijving ten laste van exploitatie	1.467.050
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	390.205
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-1.871.615
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	2.783
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	51.905
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-1.860.642
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	2.101.201
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0
	Emu-saldo	-538.151

Het EMU tekort zal opgeteld worden bij alle EMU-saldo's van de decentrale overheden. Het totale EMU tekort van decentrale overheden mag voor 2018 niet meer dan 0,5% van het bbp (bruto binnenlands product) bedragen. Indien dit overschreden wordt, kunnen er door middel van bestuurlijk overleg maatregelen genomen worden.

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Tegelijkertijd met de wet is de ministeriële regeling schatkistbankieren decentrale overheden van kracht geworden. Onderdeel van die regeling is de rekening-courantovereenkomst die iedere decentrale overheid heeft met de Staat der Nederlanden. De regeling bevat ook de verplichting voor decentrale overheden om een nieuwe bankrekening te openen bij een of meerdere banken, zodat die bankrekening gekoppeld kan worden aan de schatkist.

Het wetsvoorstel verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid houdt uiteraard de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten als dat gebeurt uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.

Kortom decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren is in 2018 alleen in het 1^e kwartaal overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag		250		
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	304	20	6	0
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	230	244	250
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	54	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	26.379			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	26.379			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
Verslagjaar					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	27.366	1.814	583	5
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	304	20	6	0

2.2.6 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting. Bedrijfsvoering is van belang voor het verwezenlijken van de taken van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken over de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.

De gemeente Noord-Beveland is er voor haar burgers. Zij wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en de burgers, die de laatste decennia is ontstaan. Hierbij past een andere rol van de gemeente. Niet alleen maar transparantie en een betere communicatie, maar vooral de zeggenschap meer teruggeven aan inwoners. Geen gemeentelijke overheid die controleert en beheerst, maar een die de regie voert en faciliteert.

Hierdoor kunnen de inwoners van Noord-Beveland zelf meer vorm geven aan hun leefomgeving. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar. Dit zijn de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid. Om invulling te geven aan de hierbij horende visie en doelstellingen moet de gemeentelijke organisatie gaan voor:

- een zelfstandige gemeente Noord-Beveland, die inspeelt op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente;
- optimale dienstverlening aan de burgers waarbij burgerparticipatie en eigen verantwoordelijkheid sleutelwoorden zijn;
- een regievoerende ambtelijke organisatie met medewerkers die in staat zijn in te spelen op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen;
- een verdergaande deregulering bewerkstelligen.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten in de huidige organisatieontwikkeling is het streven naar een organisatie met mensen die vinden dat (individuele) inspanningen moeten bijdragen aan het geheel van de gemeente Noord-Beveland. Met andere woorden: we gaan steeds voor het totaal en werken in het belang daarvan. Niet het belang van de afdeling of van de medewerker staat voorop, maar het belang van de organisatie bezien vanuit de Noord-Bevelandse gemeenschap. Alleen vanuit dat geheel kunnen we kwaliteit leveren in dienstverlening toegesneden op de vraag van de klant.

Het bovenstaande is vertaald in een missie:

”Noord-Beveland, voor een goed leefklimaat en maatwerk in dienstverlening”

Om de toekomstige situatie te realiseren zal er de komende jaren het nodige moeten gebeuren. Dit is vorm gegeven door middel van een veelheid van opdrachten geclusterd binnen projecten. Deze projecten en de daarbij horende plannings zijn beschreven in het plan van aanpak “I-NUP in Noord-Beveland”.

Om u inzicht te geven in de maatregelen die gelden om het ambtelijk apparaat beter toe te rusten en daardoor beter te laten functioneren, volgen wij hieronder de zogenaamde PIOFAH-indeling.

Communicatie

Het gemeentebestuur van Noord-Beveland heeft de plicht en de intentie om haar doelgroepen over nieuwe plannen en uitvoering van beleid en regelgeving op tijd te informeren en eventueel te betrekken. Bovendien wil de gemeente ook aan haar burgers laten zien wat ze allemaal voor hen doet en hoe ze dat doet. Communicatie is een belangrijke kerntaak van de gemeente en hoort in het hart van het beleid thuis.

De afgelopen jaren is de relatie tussen overheid en haar doelgroepen, burgers in het algemeen, bedrijfsleven en organisaties veranderd. Door de toegenomen mondigheid, zelfbewustzijn en zelfstandigheid stelt de samenleving steeds hogere eisen aan de overheid, ook interactie wordt steeds belangrijker.

Bovendien geeft social media doelgroepen de mogelijkheid om hun opinie ook aan een groter publiek bekend te maken wat zowel positief als negatief van invloed kan zijn op (nieuwe) projecten en plannen en op de uitvoering van beleid en regelgeving van de gemeente.

In deze veranderende maatschappij heeft communicatie steeds meer een beslissende invloed en daarmee maakt communicatie over het algemeen het onderscheid in succes van projecten. Aan adequate en tijdige communicatie wordt zowel door doelgroepen als door de gemeente veel waarde gehecht. Bovendien is het belangrijk om een goed beeld van onze organisatie neer te zetten. Dit kan door opmerkelijke resultaten en successen op tijd voor het voetlicht te brengen. Communicatie hoort dus in het hart van het beleid thuis.

Interne Communicatie

Interne communicatie is alle communicatie gericht op interne doelgroepen met als doel het verwezenlijken van organisatorische of persoonlijke doelstellingen. De inzet van middelen is erop gericht dat medewerkers zo goed mogelijk op de hoogte zijn van taakinformatie, (werkafspraken, instructies) beleidsinformatie (nieuwe projecten, beleid), organisatiewijzigingen, beheerinformatie (planningen) en sociale informatie (voorzieningen, regelingen, nieuwe benoemingen). Al deze informatie draagt er aan bij dat medewerkers hun taken afstemmen en goed kunnen uitvoeren. Goed geïnformeerde medewerkers zijn bovendien vaak ook nog eens gemotiveerde medewerkers. Dit stralen ze uit door de verantwoordelijkheid die ze nemen. Als de interne communicatie goed verloopt heeft dit direct effect op de externe communicatie, het zorgt er voor dat medewerkers een bijdrage leveren aan de organisatiedoelstellingen van de gemeente Noord-Beveland.

Doelstellingen:

- Communicatie is een regulier onderdeel van de beleidsvorming en de beleidsontwikkeling.
- Intranet wordt gebruikt als primair communicatiemiddel; afhankelijk van het doel kunnen er ook andere middelen worden ingezet.
- De huisstijl wordt algemeen toegepast.
- Teksten kenmerken zich door helder taalgebruik; beleidsstukken zijn eenvoudig en toegankelijk geschreven.
- Eerst intern communiceren, dan extern.

Beleid

Eind 2018 is een nieuw communicatiebeleid geschreven voor zowel interne als externe communicatie gebaseerd op het Koersdocument 2018-2022 'Vernieuwend Besturen in Noord-Beveland'. Dit is de leidraad voor de gang van zaken voor de komende jaren echter in 2018 is nog conform het oude beleidsplan van 2014 gehandeld omdat het nieuwe plan pas later in het jaar werd vastgesteld. De verantwoording is daarom op basis van het plan uit 2014.

Nieuw intranet

Er wordt Bevelandsbreed een nieuw intranet gerealiseerd waarbij er een grote rol ligt interactie.

Externe Communicatie

De burgers zijn voor de gemeente de primaire doelgroep van externe communicatie. Het klassieke communicatiemodel kennis – houding – gedrag speelt een belangrijke rol. Als de burgers goed geïnformeerd worden, zal dat hun houding en gedrag ten opzichte van de gemeente positief beïnvloeden, zeker als er ruimte is voor interactie.

De gemeente is verantwoordelijk voor het goed informeren van haar inwoners en dient ook te zorgen voor goede mogelijkheden om informatie vanuit de burgers naar de organisatie te brengen.

Doelstellingen:

- Informeren
- Op een open, actieve, respectvolle en klantvriendelijke manier communiceren.
- Ruimte scheppen voor conversatie en aangeven in hoeverre burgers kunnen participeren.
- De gemeente profileert zich als een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken en recreëren.
- Positief imago neerzetten.

Extern communicatiebeleid

Schriftelijke communicatiemiddelen

Het Gele Krantje en de Peelanders zijn in 2018 op dezelfde manier voortgezet als de jaren ervoor.

Pers

In 2018 is het 'pers half uurtje' voortgezet, waarin bestuur en journalisten elkaar op informele wijze ontmoeten en actuele zaken bespreken. Persberichten worden verstuurd indien nodig.

Social media

De website is de kapstok en social media (voor Noord-Beveland Facebook en Twitter) hangt daar aan.

Narrowcasting

De gemeente meldt hierop het nieuws wat interessant is voor de mensen die wachten in de publiekshal van het gemeentehuis, zoals aankondigingen van evenementen of gewijzigde openingstijden.

Evenementen

De nieuwjaarsreceptie 2019 is in 2018 voorbereid en opgezet, waarbij is voortgeborduurd op de in 2015 ingezette opzet om het evenement 'dichter bij de burger' te brengen. Daarom is de receptie in een dorps huis gedaan.

Bedrijven bezoeken Bedrijven en de vrijwilligersavond zijn voortgezet, Communicatie heeft hierin geen leidende rol, maar ondersteunt.

Het Boerenontbijt voor nieuwe inwoners vond ook in 2018 plaats. Daarnaast is communicatie betrokken bij 'ad hoc evenementen', zoals openingen, herdenkingen ed.

Arbeidsmarktcommunicatie

Gezien het steeds moeilijker is om sollicitanten te vinden, is binnen GR De Bevelanden een werkgroep arbeidsmarktcommunicatie opgericht. De communicatieadviseur neemt hieraan deel.

Crisiscommunicatie

De communicatieadviseur en communicatiemedewerker hebben een rol in de crisiscommunicatie structuur. Hiervoor werken alle Zeeuwse gemeenten samen onder de vlag van Bevolkingszorg. Grootschalige incidenten hebben zich in 2018 niet voorgedaan, wel is er regelmatig geoefend en is de afdeling standby ingezet geweest bij de brand in Kamperduinen.

Gemeentelijke website

In 2017 is de nieuwe website gerealiseerd; een toptaken website waarbij de bezoeker snel de juiste informatie vindt en een bijbehorende taak makkelijk kan uitvoeren. De Toptaken website is daarbij zo ingericht, dat de meest gevraagde onderwerpen van dat moment (de zogenaamde toptaken) snel te vinden zijn. Regelmatig wordt getoetst wat de meest gevraagde onderwerpen zijn, zodat de toptaken actueel zijn.

Het contentbeheer is in 2018 op dezelfde manier voortgezet als het jaar daarvoor, namelijk door middel van een contentjaarplan. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd.

De informatie van het gemeentearchief op de website is ondergebracht op een subsite Historie: www.noord-beveland.nl/historie.

De audio-opnamen van de raadsvergaderingen zijn sinds november 2016 te beluisteren via de website, zie www.noord-beveland.nl/raadsvergadering-luisteren.

Een nieuwe formulieren-applicatie is in gebruik genomen, digitale formulieren op de website zijn geactualiseerd.

Sinds 22 december 2016 is er een nieuwe Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties. Nederland heeft deze Europese richtlijn omgezet in een Algemene Maatregel van Bestuur: Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid. Dit is per 1 juli 2018 van kracht.

Organisatie

De gemeente Noord-Beveland is een organisatie in ontwikkeling. In 2016 is door het Managementoverleg een start gemaakt met de ontwikkeling een nieuw bedrijfsplan voor de komende periode. De OR wordt hierbij ook betrokken. Hieruit zal blijken welke missie, visie en strategie we met elkaar gaan uitdragen.

Samenwerking GR De Bevelanden

Medio 2017 is door bureau Berenschot een evaluatie van GR De Bevelanden uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de koers die is ingezet met de GR vastgehouden kan worden en dat de GR over het algemeen goed functioneert. Het bestuur heeft onderkend dat de huidige onderdelen steviger neergezet dienen te worden, voordat sprake kan zijn van taakuitbreiding. Ook is onderkend dat de regiegroep dichter op de GR dient te gaan zitten. Vanuit het gemeentebestuur Noord-Beveland is aangegeven dat er ruimte dient te blijven voor lokaal beleid.

Financiën/belastingen/archief

Afdelingshoofd: R. de Bruijn / Plaatsvervanger: P. Leijnse

De planning en control producten hebben elk jaar onze nadrukkelijke aandacht.

Zo zijn de begroting en jaarrekening de ruggengraat van de organisatie.

Het besluit begroten en verantwoorden is een belangrijk onderdeel voor de financiën van gemeente qua regelgeving (zie www.commissiebbv.nl). Met ingang van de begroting 2017 (en voor de grondexploitaties de jaarrekening 2016) zijn de BBV regels flink veranderd. De belangrijkste wijzigingen zijn als volgt:

- Uniforme indeling van taakvelden
- Uniforme basis set van beleidsindicatoren
- Verbeterde informatie over verbonden partijen (in ontwikkeling)
- Inzicht in overhead en kosten
- Toerekening van rente
- Enkele aanpassingen in stelsel van baten en lasten
- Aanpassingen grondexploitaties (vanaf jaarrekening 2016, wordt in de paragraaf grondbeleid nader toegelicht).

De jaarrekening 2017 is de eerste jaarrekening waarin de vernieuwing vanuit het BBV verwerkt zijn.

Naast deze BBV vernieuwing zijn de gemeentes vanaf 2016 tevens vennootschapsbelastingplichtig (Vpb). In 2018 is de inventarisatie 2016 herijkt. De uitkomst is dat we over 2016 en 2017 niet hoeven te betalen. De verwachting is dat door verliesverrekening er ook geen Vpb betaald hoeft te worden over 2018.

De financiële administratie functioneert al jaren naar behoren.

De interne controle is een belangrijk onderdeel van de financiële organisatie. Met name voor de juistheid van de gegevens.

De belasting heffingen/WOZ zijn uitbesteed aan Bobeldijck BV. De waarderingskamer staat zeer positief bij de boordeling van het huidige proces.

Een archief is het geheel van archiefbescheiden ontvangen of opgemaakt door een instelling, persoon of groep personen. Overheidsorganen zijn verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en bewaren.

De afdeling div (documentaire informatievoorziening) /archief heeft te maken met diverse veranderingen op het gebied van digitalisering. Er worden extra middelen ingezet om het archief te digitaliseren. Dit is volop onder handen en binnenkort zullen diverse wijzigingen worden doorgevoerd. Zie ook de onderste tekst van informatievoorziening en automatisering (denk hierbij aan zaakstelsel en e-Depot).

Informatievoorziening en Automatisering

Voor het onderdeel Informatievoorziening is eind 2018 een tweede projectleider benoemd binnen de GR. Hierdoor is meer capaciteit beschikbaar om vanaf dit jaar projecten gezamenlijk uit te gaan voeren. Met het Uitvoeringsprogramma Informatievoorziening 2016-2020 geeft de regiegroep sturing aan de gezamenlijke ambities op het terrein van informatievoorziening.

In 2018 is gezamenlijk de implementatie van het zaakstelsel voorbereid. In de interne organisatie van de gemeente Noord-Beveland wordt de implementatie van zaakgericht werken projectmatig opgepakt. Met zaakgericht werken kunnen we onze inwoners en bedrijven beter plaats- en tijd onafhankelijk van dienst zijn.

Door de invoering van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) heeft de rijksoverheid beoogd het verantwoordingsproces organisatie breed en efficiënter te laten verlopen. In de praktijk blijkt dit nog lastig, door diverse separate audits voor DigiD en Suwinet. Binnen de Bevelandse gemeenten worden zaken rondom informatiebeveiliging gezamenlijk opgepakt in het Deelnemersoverleg Informatiebeveiliging, met name de invulling van regelgeving en processen op het terrein van ICT en P&O.

We participeren daarnaast regionaal in ontwikkelingen op het gebied van e-Depot, toekomstbestendig informatiebeheer en Digitale Agenda 2020.

Rechtmatigheid

De rechtmatigheid 2018 wordt door de beleidsmedewerker financiën uitgevoerd.

Voor de rechtmatigheid wordt naar de volgende onderdelen gekeken:

- Forensenbelasting;
- Onroerend zaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Toeristenbelasting;
- Subsidies;
- Treasury en financieringsstatuut;

- Europese Aanbesteding;
- Bouwleges.

Naast de controles voor de rechtmatigheid ten behoeve van de jaarrekening vinden er ook nog diverse interne controles plaats.

Door de GR de Bevelanden zijn taken verschoven naar de GR. Zoals ICT, P&O / salaris administratie en WIZ (sociale zaken). IC / Rechtmatigheidscontroles liggen derhalve bij de GR zelf. De onderdelen die hierop betrekking hebben zijn door de GR uitgevoerd.

Inkoopbureau

Voor de juiste toepassing van de (Europese) aanbestedingsregels en het eigen inkoopbeleid kan gebruik gemaakt worden van de specialistische kennis van het Inkoopbureau West-Brabant. Een medewerker van dit bureau is voor twee dagdelen per week bij de gemeente gedetacheerd.

2.2.7 Grondbeleid

Grondbeleid is een afgeleide van ruimtelijke en sociale doelstellingen en schetst de instrumenten die door de overheid worden ingezet om deze doelstellingen te verwezenlijken. Ook bevat het de wettelijke, beleidsmatige en financiële kaders en de te hanteren risicoanalyse van het gevoerde grondbeleid. Het grondbeleid voor de gemeente Noord-Beveland is opgenomen in de 'Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland', welke een eerste herziening bevat van de Nota Grondbeleid uit 2008. De nota sluit aan op de huidige economische situatie en wet- en regelgeving. Met de nota worden kaders gesteld die meerjarig gelden. De nota biedt de mogelijkheid binnen deze kaders flexibel in te kunnen spelen op wijzigingen in de markt en verschaft zowel intern als extern transparantie over kaders waarbinnen grondexploitatieprojecten mogelijk gemaakt worden. Rode draad vormt de vraag "Wat zijn noodzakelijke kaders die de raad met betrekking tot grondbeleid dient vast te leggen?".

Wijze van uitvoering van het grondbeleid

Inzicht in het gevoerde c.q. te voeren grondbeleid is onontbeerlijk gezien het grote financiële belang en de risico's gemoeid met het exploiteren van gronden. De Nota Grondbeleid bevat een samenvatting van de ruimtelijke visie en het beleid van de gemeente. De kaders zijn als volgt vastgesteld:

- Ten opzichte van de verwachte behoefte wordt gestreefd naar maximaal 20% overcapaciteit in het totale programma (privaat + publiek) t.o.v. de nieuwbouwbehoefte t/m 2030 om flexibel in te kunnen spelen op de marktvraag.
- Versterking van de (bestaande) verscheidenheid en behoud van de basiskwaliteit in elke kern is richtinggevend.
- Wonen dient primair in de woonkernen plaats te vinden waarbij de focus voor nieuwbouw de komende jaren zal liggen op de kernen met relatief de meeste voorzieningen.
- Er wordt vooral ingezet op betaalbare woningen. De focus ligt op woningen voor ouderen en zorgwoningen.
- In Noord-Beveland worden alleen nog enkele bedrijventerreinen voor kleinschalige bedrijvigheid afgerond.
- Het uitgangspunt is minimaal een supermarkt te behouden in Kamperland, Kortgene, Colijnsplaat en Wissenkerke. Wanneer uit de kosten-batenanalyse blijkt dat dit niet (financieel) haalbaar is, kan hiervan worden afgeweken.
- Mede door het actieve grondbeleid dat de gemeente heeft gevoerd, volstaat faciliterend grondbeleid voor de komende jaren.
- Slechts in uitzonderingsgevallen is, na besluitvorming door de raad, actief grondbeleid mogelijk en dan alleen als voldoende waarborgen aantoonbaar zijn geregeld en wordt aangesloten op de gemeentelijke ruimtelijke en sociale doelstellingen.

Daarnaast zijn de kaders vastgelegd op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen, winst en verliesneming, fondsafdrachten en grondprijnsbeleid en de verdeling van verantwoordelijkheden in de organisatie. Ook de wijze van rapporteren aan de raad en projectbeheersing en informatievoorziening zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland.

Stand van zaken/prognose van de te verwachten resultaten

Onderstaand een overzicht van alle woningbouwprojecten die door de gemeente zijn opgestart c.q. waarvan de planontwikkeling in een vergevorderd stadium is per ultimo 2018:

<u>Kern</u>	<u>Project</u>	<u>Mogelijk aantal woningen</u>
Kamperland	Campervelden	76
Kamperland	Havenkanaal	111
Kamperland	Zorgresidence Ruitenplaat	8
Kamperland	Veerweg	6
Kamperland	Nieuwstraat	5
Kamperland	Oosthavendijk	10
Kamperland	Havenweg jachthaven	8
Wissenkerke	Akkerrand	10
Wissenkerke	Sportvelden	44
Wissenkerke	Dorpsweg/Ooststraat	5
Kortgene	Stadspolder	56
Kortgene	Beurtschipperstraat	5
Kortgene	Westdijk	3
Colijnsplaat	Valkreek	5
Colijnsplaat	Havenplateau	6
Colijnsplaat	Ringweg	12
Kats	Kreekpad	9

De woningbouw planningslijst 2018 per ultimo 2017 voorzag in de periode tot 2020 in de bouw van ca. 200 woningen, verspreid over alle kernen en zowel op uitbreidings-, inbreidings- en op herstructureringslocaties. Ontwikkeling van de locaties zal zowel plaatsvinden door de gemeente (actief) als door particulieren/projectontwikkelaars (faciliterend). In 2013 t/m 2018 zijn er 155 nieuwe woningen gebouwd. Het monitoren van de woningbouwplanning geeft een beter beeld wanneer dit over meerdere jaren wordt gezien. In 2013 tot en met 2018 stonden er 336 woningen op de planning. In de eerste jaren zaten we nog in de economisch crisis. De latere jaren hebben we de crisis achter ons gelaten en zien we het aantal gebouwde woningen weer flink aantrekken.

In de vorm van RIP II te Kamperland heeft de gemeente 1,16 netto hectare grond die vanaf 2011 zou worden uitgegeven, als uitbreiding van het bedrijfsterrein RIP I. Bij gebrek aan belangstelling in de afgelopen jaren is echter nog niet gestart met het bouwrijp maken. Inmiddels is er wel meer belangstelling voor de gronden van bedrijventerrein RIP II en wordt gezien wanneer met het bouwrijpmaken kan worden gestart.

In 2017 heeft de gemeente Noord-Beveland besloten tot de aankoop van de percelen grond van het voormalige Zeelandnet te Kamperland. Deze aankoop was in 2017 als strategische aankoop gedaan. In 2018 hebben verschillende bedrijven interesse getoond voor bouwgrond op de voormalige locatie Zeelandnet. Door deze gunstige ontwikkeling is in 2019 de grond in exploitatie gebracht. Dit bedrijventerrein komt dus bovenop het bestaande bedrijventerrein RIP II.

Van de in exploitatie genomen gronden zijn de huidige boekwaardes geëxtrapoleerd teneinde iets te kunnen zeggen over het uiteindelijke resultaat. Bij de vermelde plannen zijn de becijferingen tot stand gekomen op basis van de gegevens zoals opgenomen in het actuele woningbouwprogramma, de door de raad vastgestelde 'Prijsnota gronden in bezit bij de gemeente Noord-Beveland 2018, een rekenrente van 1% en voor de inrichting van een plan € 500.000,- per ha voor kosten bouwrijpmaken, woonrijpmaken en de kosten van voorbereiding en toezicht.

	Verwacht resultaat	Voordelig/ nadelig	Reeds genomen winst / verlies (-)	Einde expl. Per.
<u>In exploitatie genomen bouwgronden:</u>				
- Kamperland, Handelshaven fase 1	82.799	Voordelig	464.000	2021
- Kamperland, Handelshaven fase 2	2.333.796	Voordelig	1.651.000	2021
- Wissenkerke, Zuid-Oost (Locatie van der Maas)	1.891	Voordelig	-285.400	2021
- Wissenkerke, Sportvelden	779.303	Voordelig	99.000	2026
- Kamperland, bedrijventerrein Rip II	44.242	Voordelig	0	2023
- Kortgene, Stadspolder	433.345	Voordelig	25.000	2033
- Geersdijk, sportvelden	40.034	Voordelig	0	2027
- Kamperland, jachthaven	41.247	Voordelig	0	2021

In het verleden is er op de Handelshaven fase 1 in Kamperland een winst genomen van € 464.000. Er worden op deze grondexploitatie vrijwel geen kosten meer gemaakt. Wel moet er nog één perceel verkocht worden. De verwachting is dat dit in 2021 zal gebeuren. De grondexploitatie zal dan afgesloten kunnen worden met een winst van € 83.000. De totale winst komt dan uit op € 547.000.

Op 26 augustus 2015 is er een koopovereenkomst gesloten tussen de gemeente Noord-Beveland en Bouwbedrijf de Delta over de gronden Handelshaven fase 2 in Kamperland. Deze overeenkomst houdt in dat Bouwbedrijf de Delta de gronden voor € 4.500.000 koopt van de gemeente en zelf de grond bouwrijp maakt.

De totale grondexploitatie betreft 28 kavels. Bij de verkoop van de eerste 20 kavels zal de totale opbrengst (€ 4.500.000) ontvangen zijn. In 2017 en 2018 zijn 8 van de 20 kavels verkocht. De verwachting is dat de laatste kavels in 2021 verkocht worden en dat de exploitatie dan kan worden afgesloten met een winst van € 2.334.000. De totale winst komt dan uit op € 3.985.000.

Inmiddels ligt er voor grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost een koop overeenkomst om het hele gebied op te kopen (incl. kortingsregeling). De verwachting is dat deze verkoop in 2019 plaats zal vinden. Gezien de kortingsregeling zal er in 2018 een verlies genomen worden van € 62.400. Samen met de reeds eerder genomen verliezen zal het totale verlies op € 285.400 uitkomen. Na de laatste verkoop en nog wat laatste kosten in het gebied is de verwachting dat de grondexploitatie in 2021 kan worden afgesloten.

In 2018 hebben er op de grondexploitatie Sportvelden Wissenkerke diverse verkopen plaats gevonden waardoor conform de BBV voorschriften een bescheiden winst is genomen van € 31.000. In 2017 was er al eerder een winst genomen. De verwachting is dat de exploitatie in 2026 kan worden afgesloten met een winst van € 779.000. De totale winst komt dan uit op € 878.000.

Sinds 2017/2018 is de Aldi tijdelijk gevestigd op bedrijventerrein Rip II. Hiervoor betaalt de Aldi huur. Het is de bedoeling dat de Aldi zich uiteindelijk definitief gaat vestigen op het Rip II. De Aldi heeft daarvoor een vergunning aangevraagd en die procedure loopt nog. De voorlopige voorzichte verwachting is dat deze grondexploitatie in 2023 afgerond kan worden.

De grondexploitatie Stadspolder Kortgene is beter in de tijd gezet. Daarnaast zijn de kosten doormiddel van offertes ook beter in beeld gebracht.

Inmiddels is er een getekende koopovereenkomst met Rietpluimen en ligt er nog een concept overeenkomst voor nog meer gronduitgifte in de Stadspolder Kortgene. De verwachting is dat de conceptovereenkomst in 2019 getekend zal worden.

Na het bijstellen van de grondexploitatie Stadspolder Kortgene is de verwachting dat deze afgerond kan worden in 2033 met een winst van € 433.000.

De grondexploitatie Stadspolder Kortgene heeft een lagere looptijd dan de maximale 10 jaar die de commissie BBV voorschrijft. De verwachting is dat de grondexploitatie in 2033 zal worden afgerond.

Op 6 juli 2017 is door de raad ingestemd dat de looptijd van de grondexploitatie Stadspolder Kortgene een langere looptijd heeft dan 10 jaar. De onderbouwing voor de langere looptijd dan 10 jaar en de beheersmaatregelen, zoals die toen door de raad zijn vastgesteld zijn nog steeds van toepassing.

In 2018 hebben er wat grondverkoop plaats gevonden op de grondexploitatie sportvelden Geersdijk. Gezien de nog wat langere looptijd en de risico's die daarmee gebonden zijn is besloten nog geen tussentijdse winst te nemen op deze grondexploitatie.

De verwachting is dat de grondexploitatie Sportvelden Geersdijk in 2027 kan worden afgerond met een positief resultaat van € 40.000.

In 2016 is een start gemaakt met de grondexploitatie Jachthaven Kamperland. In 2018 zijn er kosten gemaakt voor het revitaliseren van het havenplateau. De verwachting is dat de eerste verkoop in 2020 zullen plaats vinden. De grondexploitatie zou dan in 2021 met een winst van € 41.000 kunnen worden afgesloten.

Vennootschapsbelasting

Als gevolg van de invoering van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' zijn gemeenten vanaf 2016 verplicht vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen indien zij een fiscale onderneming drijven. Naar het zich nu laat aanzien, beperkt deze Vpb-plicht zich voor de gemeente Noord-Beveland voornamelijk tot de grondexploitaties.

Tot voor kort was het echter nog niet duidelijk hoe de fiscale winst voor grondexploitaties te bepalen. Recent is bepaald dat, onder voorwaarden, naast de kosten die gemaakt zijn voor de levering van de individuele kavels, ook toekomstige kosten bij de fiscale jaarwinstbepaling mogen worden meegenomen. Voor de gemeente Noord-Beveland is dat de meest gunstige methode.

De verwachting is dat de Vpb-last in 2018 nihil zal zijn, aangezien er in 2016 op het grondbedrijf een fiscaal verrekenbaar verlies is behaald van € 399.393.

Gezien de resultaatontwikkeling bij het grondbedrijf is de verwachting dat in de toekomst een Vpb-last zal ontstaan, doordat de verliezen naar verwachting niet verrekend zullen worden.

Risico's en grondexploitatie

De afgelopen jaren zijn de risico's voor wat betreft de grondexploitaties, door de financiële crisis en de crisis op de woningmarkt voor de gemeente flink veranderd. In 2013/2014 heeft een nieuwe risico berekening op de grondexploitaties plaats gevonden. Dit heeft geresulteerd in een extra aanvulling van de bestemmingsreserve bestemmingsplannen tot € 1.100.320 bij de jaarrekening 2015.

Op dit moment trekt de woningmarkt weer aan. We zullen de hoogte van de risico reserve dan ook gaan herzien.

Doordat de exploitatie van Wissenkerke Zuid-Oost een verliesgevend saldo laat zien is in totaal een voorziening aangelegd van € 285.400. Hierdoor is de hoogte van de “voorziening wegens te verwachte verliezen” € 285.400.

De risicoreserve grondexploitaties is voldoende om risico's op te vangen. Wel zal periodiek bekeken moeten worden of de reserve ook in de toekomst nog van voldoende niveau zal zijn.

Het beleid van de gemeente is er ook op gericht om grote risico's te vermijden. Zo wordt in de meeste gevallen pas gestart met bouw- en woonrijp maken als er zicht is op verkopen. Door deze methodiek lopen de lasten nooit te ver voor de baten uit.

Bij diverse grondexploitaties zijn nog grote onzekerheden voor wat betreft de kosten en opbrengsten. De kans is hierdoor aanwezig dat er in de toekomst meer “voorzieningen wegens te verwachte verliezen” aangelegd dienen te worden.

Een ander risico voor de toekomst is dat er op de woningbouwplanningslijst op dit moment meer woningen staan als de primos cijfers over de periode 2017-2015 aangeeft. De verwachting volgens de primos cijfers is dat het bevolkingsaantal en het aantal huishoudens op Noord-Beveland zal afnemen. Dit kan een risico worden voor de grondexploitaties.

De verwachting is de er door verliesverrekening over 2018 geen Vpb betaald hoeft te worden. Zoals eerder genoemd bestaat er gezien de winstontwikkeling bij het grondbedrijf een risico dat in de toekomst wel Vpb verschuldigd zal zijn.

De opgesomde risico's zijn in ieder geval elk jaar onderwerp van discussie bij de vaststelling van de jaarrekening.

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2018 voor resultaatbestemming

	Ultimo 2018	Ultimo 2017
Vaste activa		0
Immaterieel vaste activa	4.098.043	4.071.025
Bijdrage aan activa in eigendom van derde	4.098.043	4.071.025
Materiele vaste activa	23.125.737	22.890.072
- Investerings met een economisch nut	8.439.421	8.909.313
- Investerings met een economisch nut, waarvoor te bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.410.048	11.529.183
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.276.268	2.451.576
Financiële vaste activa	1.274.341	1.300.684
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	92.103	92.103
- Leningen aan:		
- patijen derden	660.480	660.480
- Overige langlopende leningen	521.758	548.102
Totaal vaste activa	28.498.121	28.261.781
Vlottende activa		
Voorraden	5.701.551	4.899.570
- Grond- en hulpstoffen:		
- Bouwgronden in exploitatie	5.701.551	4.899.570
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.983.007	2.431.068
Liquide middelen	119.696	471.949
- Kassaldi	1.948	2.647
- Bank- en girosaldi	117.747	469.302
- Kruisposten	0	0
Overlopende activa	2.220.701	1.984.948
- Nog te ontvangen bedragen	2.220.701	1.984.948
Totaal vlottende activa	10.024.955	9.787.535
Totaal generaal	38.523.075	38.049.317

Passiva	Ultimo 2018	Ultimo 2017
Vaste passiva		
Eigen vermogen	18.642.770	19.461.810
- Algemene reserve	7.910.135	7.460.936
- Bestemmingsreserves	10.769.462	11.738.439
- Nog te bestemmen resultaat	-36.826	262.435
Voorzieningen	1.579.829	1.189.624
- Voorzieningen voor verplichten, verliezen en risico's	1.579.829	1.189.624
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
- Onderhandse leningen van:	12.828.788	12.460.606
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	12.828.788	12.460.606
Totaal vaste passiva	33.051.387	33.112.039
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.606.703	3.762.358
- overige kasgeldleningen	0	2.000.000
- Schulden aan kredietinstellingen	888.588	44
- Overige kortlopende schulden	3.718.115	1.762.314
Overlopende passiva	864.985	1.174.919
- Nog te betalen bedragen	788.349	1.113.131
- Vooruitontvangen bedragen	76.636	61.789
Totaal vlottende passiva	5.471.688	4.937.277
Totaal generaal	38.523.075	38.049.316
Niet uit de balans blijvende verplichtingen:		
Waarborgen en garanties	5.356.955	5.539.487
Openstaande vakantiedagen in geld	165.594	124.299

3.2 Overzicht baten en lasten over begrotingsjaar 2018

Programma	Raming voor begrotingswijziging			Raming na begrotingswijziging			Werkelijk			Saldo
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
1 Bestuur en ondersteuning	154.180	1.216.863	-1.062.683	154.180	1.246.363	-1.092.183	165.043	1.320.410	-1.155.367	63.184
2 Veiligheid	33.238	935.426	-902.188	28.000	938.863	-910.863	18.409	926.023	-907.614	-3.249
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	873.581	2.058.600	-1.185.019	572.843	2.091.342	-1.518.499	605.700	1.981.491	-1.375.791	-142.708
4 Economie	2.629.311	526.438	2.102.873	2.817.311	530.938	2.286.373	2.909.091	621.698	2.287.393	-1.020
5 Onderwijs	78.000	580.787	-502.787	82.200	581.887	-499.687	94.443	511.491	-417.048	-82.639
6 Sport, cultuur en recreatie	338.956	2.350.362	-2.011.406	516.236	2.078.847	-1.562.611	515.918	1.913.564	-1.397.646	-164.965
7 Sociaal domein	1.708.968	7.072.086	-5.363.118	1.774.662	7.422.843	-5.648.181	1.760.156	8.023.574	-6.263.418	615.238
8 Volksgezondheid en milieu	2.126.560	2.979.634	-853.074	2.190.560	2.994.109	-803.549	2.236.307	2.985.558	-749.252	-54.297
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.772.642	3.577.114	-804.472	4.111.392	3.541.947	569.445	4.524.623	4.048.258	476.366	93.079
Subtotaal programma's	10.715.436	21.297.310	-10.581.874	12.247.384	21.427.139	-9.179.755	12.829.690	22.332.067	-9.502.376	322.622
Algemene dekkingsmiddelen:										
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	2.370.000	100.002	2.269.998	2.434.000	418.251	2.015.749	2.429.839	429.342	2.000.497	15.252
Algemene uitkering	11.283.565	0	11.283.565	11.220.989	0	11.220.989	11.344.861	0	11.344.861	-123.872
Dividend	7.000	0	7.000	17.000	0	17.000	16.496	0	16.496	504
Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	17.500	882.145	-864.645	803.332	310.134	493.198	273.980	1.203.778	-929.797	1.422.995
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	13.678.065	982.147	12.695.918	14.475.321	728.385	13.746.936	14.065.176	1.633.119	12.432.056	1.314.879
Overhead	90.329	3.824.741	-3.734.412	103.029	4.154.816	-4.051.787	104.209	3.902.928	-3.798.719	-253.068
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	-50.000	50.000	-50.000
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	24.483.830	26.104.198	-1.620.368	26.825.734	26.310.340	515.394	26.999.074	27.818.114	-819.040	1.334.434

Programma	Raming voor begrotingswijziging			Raming na begrotingswijziging			Werkelijk			Saldo
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Toevoeging/onttrekking van reserves										
1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Veiligheid	326	0	326	326	0	326	1.372	0	1.372	-1.046
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	5.586	0	5.586	240.474	0	240.474	696.000	509.006	186.994	53.480
4 Economie	0	0	0	0	80.000	-80.000	0	80.789	-80.789	789
5 Onderwijs	2.980	0	2.980	2.980	0	2.980	1.349	0	1.349	1.631
6 Sport, cultuur en recreatie	918.501	0	918.501	580.001	192.080	387.921	565.129	192.080	373.049	14.872
7 Sociaal domein	16.947	0	16.947	226.980	0	226.980	873.721	0	873.721	-646.741
8 Volksgezondheid en milieu	38.468	0	38.468	38.468	0	38.468	22.367	0	22.367	16.101
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	270.400	0	270.400	148.233	1.402.000	-1.253.767	156.567	1.219.526	-1.062.959	-190.808
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	642.298	275.138	367.160	457.637	536.413	-78.776	498.249	31.138	467.111	-545.887
Subtotaal reserves	1.895.506	275.138	1.620.368	1.695.099	2.210.493	-515.394	2.814.753	2.032.540	782.213	-1.297.607
Gerealiseerd resultaat	26.379.336	26.379.336	0	28.520.833	28.520.833	0	29.813.828	29.850.654	-36.826	36.826

3.3 Toelichtingen

3.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening opgevoerd of op andere wijze een verplichting getroffen. Daarbij is te denken aan ziektekostenpremies voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken etc.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende.

Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie.

Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

De gehanteerde afschrijvingsmethode en termijnen zijn opgenomen in de financiële verordening ex artikel 212 gemeentewet.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht. Indien hiervan bij raadsbesluit wordt afgeweken, wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winst name geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningkansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Idem voor de voorziening personele verplichtingen.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.*
- b. bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.*
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.*
- d. van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.*

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De lasten en baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben en zijn ingedeeld naar programma's zoals deze door de raad zijn vastgesteld.

De afschrijving wordt berekend over de verkrijgingsprijs onder aftrek van de subsidies en bijdragen van derden en vindt plaats vanaf het jaar dat het actief in gebruik is genomen.

Voorzieningen worden via de rekening van baten en lasten gevoed. Stortingen in en onttrekkingen uit de reserves worden onder "algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien" gepresenteerd.

Verliezen worden genomen op het moment dat ze bekend zijn en de winsten op het moment dat ze worden gerealiseerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Vakantiegeld en verlofaanspraken worden toegerekend aan de periode van uitbetaling.

3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2018

Activa

Vaste activa

€ 28.498.121

Immateriele vaste activa

€ 4.098.043

De immateriële vaste activa kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 1-1-2018	Overboeking vanuit materieel vaste activa	Investerings	Desinvesterings	Aflossing / afschrijving	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2018
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	4.071.025	0	116.994	0	87.192	2.783	0	4.098.043
	4.071.025	0	116.994	0	87.192	2.783	0	4.098.043

Dit betreft de verkoop van appartementsrecht waarbij de gemeente een bijdrage heeft verstrekt in de totstandkoming van het complex welke onder de immateriële vaste activa is geactiveerd. De gemeente heeft het eerste recht op terugkoop van het appartementsrecht indien de Stichting Gebouwenbeheer Noord-Beveland het appartementsrecht wil dan wel moet verkopen.

Materiële vaste activa

€ 23.125.737

De materiële vaste activa kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2018	31-12-2017
Investerings met een economisch nut	8.439.421	8.909.314
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.410.048	11.529.179
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	3.276.268	2.451.578
Totaal	23.125.737	22.890.072

	Boekwaarde 1-1-2018	Investerings	Desinves- teringen	Aflossing/ Afschr.	Bijdrage van derden	Boekwaarde 31-12-2018
Grond en terreinen (econ)	1.492.771	0	0	623	0	1.492.148
Grond en terreinen (econ/heffing)	528.080	0	0	13.677	0	514.403
Gebouwen (econ)	5.096.693	102.818	0	451.859	0	4.747.652
Gebouwen (econ/heffing)	947.217	0	0	5.076	0	942.141
Gr.-, weg- en waterb.kundige werk. (econ)	1.081.915	61.863	0	71.622	0	1.072.156
Gr.-, weg- en waterb.kundige werk. (econ/heffing)	9.057.573	293.427	35.981	421.800	0	8.893.219
Gr.-, weg- en waterb.kundige werk. (maats)	0	27.432	0	2.743	0	24.689
Vervoermiddelen (econ)	19.232	0	0	19.232	0	0
Machines apparaten en installaties (econ)	930.981	106.096	2.500	145.338	0	889.238
Machines apparaten en installaties (econ/heffing)	458.311	129.710	0	37.556	0	550.464
Overige materiële vaste activa (econ)	287.722	0	13.424	36.073	0	238.226
Overige materiële vaste activa (maats)	170.022	0	0	5.313	0	164.709
Gr.-, weg- en waterb.kundige werk. (maats)	1.939.315	1.012.151	0	206.615	0	2.744.851
Gr.-, weg- en waterb.kundige werk. (Econ/heffing)	538.002	0	0	28.178	0	509.824
Machines, app. en install. (maats)	342.239	21.123	0	21.345	0	342.017
Totaal materiële vaste activa	22.890.072	1.754.621	51.905	1.467.050	0	23.125.737

Er zijn een achttal reserves die gebruikt worden als dekking voor de kapitaallasten van de financieel vaste activa, te weten:

- Egalisatiereserve afschrijving nieuwbouwloods openbare werken;
- Egalisatiereserve Centrumplan Wissenkerke;
- Egalisatiereserve afkoop einde erfpacht Colijnsplaat;
- Bestemmingsreserve kwaliteitsomslag Banjaard
- Bestemmingsreserve Rondom Kamperland
- Bestemmingsreserve kunstgrasvelden
- Bestemmingsreserve tennis Colijnsplaat
- Bestemmingsreserve speelbos

Op basis van BBV notitie MVA 3.1 dienen met ingang van 1 januari 2017 alle investeringen, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereed komen, geactiveerd worden. Tot 1 januari moesten alleen investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Aangezien op basis van de financiële verordening van de gemeente Noord-Beveland reeds alle investeringen geactiveerd werden is er geen onderscheid gemaakt tussen de oude systematiek en de nieuwe systematiek.

Financiële vaste activa**€ 1.274.341**

De financiële vaste activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 1-1-2018	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflossing/ Afschr.	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	92.103	0	0	0		92.103
Leningen aan:						
- Partijen derden	660.480	0	0	0		660.480
Overige langlopende leningen	548.102	8.424	34.637	130		521.758
Totaal financiële vaste activa	1.300.684	8.424	34.637	130	0	1.274.341

De post deelnemingen kan als volgt worden gespecificeerd:

	2018	2017
Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten	30.842	30.842
Aandelen PZEM NV	61.260	61.260
	92.103	92.103

De post leningen aan partijen derden kan als volgt worden gespecificeerd:

	2018	2017
Lening stichting gebouwenbeheer Noord-Beveland	660.480	660.480
	660.480	660.480

Toelichting leningen aan overige verbonden partijen

De gemeente Noord-Beveland heeft een lening verstrekt aan de stichting gebouwenbeheer Noord-Beveland van € 660.480. Als zekerheid voor deze lening is een recht van hypotheek en recht van pand gevestigd voor een bedrag van de hoofdsom, renten, boeten en kosten voor in totaal € 1.056.768. Met als onderpand de in de hypotheekakte genoemde appartementsrechten.

De post overige langlopende leningen kan als volgt worden gespecificeerd:

	2018	2017
Startersleningen	504.777	496.353
PC privé- en fietsproject	2.479	3.035
Lening Valkreek	14.162	48.374
Overige	340	340
	521.758	548.102

Toelichting op langlopende leningen

De starterslening, een regeling om het kopen van een woning te stimuleren, is een financieringsproduct waarvan de kosten worden gedekt uit een door de gemeente bij SVn aangehouden revolving fund. In 2007 werd daartoe nominaal € 350.000 gestort. In 2013 werd het fonds met € 25.000 verhoogd, 2016 met € 50.000 en in 2017 met nog eens

€ 35.000. Daarnaast wordt het jaarlijkse saldo tussen de beheerdersvergoeding en de ontvangen rente in het fonds gestort.

In 2001 en later zijn leningen aan het personeel verstrekt voor de aanschaf van een PC en / of een fiets. Overigens waren reeds eerder leningen in het kader van een PC-privéproject verstrekt. De leningen voor het PC-privéproject moeten in 36 maanden en de leningen voor de fiets in 24 maanden worden afgelost. Er is ook de mogelijkheid de aflossing te realiseren via de verkoop van verlofdagen. Alleen in het kader van het fietsproject vinden nog verstrekkingen plaats.

Op 30 april 2015 is door de raad besloten een lening te verstrekken van € 160.000 met hypothecaire zekerstelling aan de Zeeuwse Projectmaatschappij Fraanje ten behoeve van vlottrekken van het project de Valkreek te Colijnsplaat. In totaal is er inmiddels € 145.000 afgelost.

Flottende activa € **10.024.955**

Voorraden € **5.701.551**

De in de balans opgenomen voorraden kunnen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

	2018	2017
Onderhanden werk c.q. gronden in exploitatie	<u>5.701.551</u>	<u>4.899.570</u>
	<u>5.701.551</u>	<u>4.899.570</u>

Onderhanden werk c.q. gronden in exploitatie

Becijferingen van verwachte resultaten zijn mede tot stand gekomen op basis van de gegevens zoals opgenomen in woningbouwmonitor gemeente Noord-Beveland, de 'notitie grondprijzen en parameters grondexploitatie 2018' en de meest actuele taxaties en een rekenrente van 1%. Verder is uitgegaan van de hiervoor genoemde berekeningen en voor zover die er niet zijn voor de inrichting van een plan met € 500.000,- per ha. De inrichting omvat dan de kosten van bouw- en woonrijpmaken alsmede de kosten van voorbereiding en toezicht.

Voor de bouwgronden in exploitatie kan het verloop in 2018 als volgt worden weergegeven:

	boekwaarde 01-01-18	Investerings	Verkopen / huur opbrengst en, subsidies	winst uitname/ verlies name	Boekwaarde 31-12-18
1.Handelshaven Kamperland Fase 1	145.851	1.389	0	0	147.240
2.Handelshaven Kamperland Fase 2	228.255	47.830	-1.125.653	925.000	75.432
3.Sportvelden Wissenkerke	713.448	23.381	-276.280	31.000	491.548
4.Bedrijventerrein Rip II	207.729	271.221	-15.000	0	463.950
5.Wissenkerke Zuid-Oost (locatie vd Maas)	340.102	36.317	0	-62.400	314.020
6.Stadspolder Kortgene	3.006.998	1.298.451	-599.669	25.000	3.730.781
7. Sportvelden Geersdijk	233.839	3.136	-84.600	0	152.376
8 Jachthaven Kamperland	23.347	302.857	0	0	326.204
Totalen	4.899.570	1.984.583	-2.101.201	918.600	5.701.551
					4.592.870
					-13.927.140
Geprognosticeerd exploitatieresultaat bij afsluiten van de plannen (-/- = voordelig)					-3.632.719

Ter toelichting het volgende:

1. Handelshaven Kamperland Fase 1

In 2008 heeft de raad de exploitatieopzet voor fase I van de Handelshaven Kamperland vastgesteld. In dit plan zullen door een derde in de haven circa 150 ligplaatsen worden gerealiseerd en vindt een revitalisering plaats waarbij een winkelvoorziening, horeca en recreatieve appartementen zijn voorzien. De gemeente zou aanpassingen verrichten aan de openbare ruimte. De voor deze aanpassing te maken kosten hebben plaats gevonden. In 2008 is reeds een belangrijk deel, circa € 1,1 mln., van de verkoopsom ontvangen. De resterende verkoop zal in 2021 plaatsvinden.

Doordat de meeste kosten en inkomsten inmiddels gemaakt zijn en een aanzienlijk gebied verkocht is, is in de loop der jaren een totale winst genomen van € 464.000.

De exploitatie zal naar verwachting in 2021 worden afgesloten met een rest winst van € 83.000. De totale winst komt dan uit op € 547.000. In de jaarrekening 2017 werd nog rekening gehouden met een batig saldo in 2018 van ca. € 562.000.

2. Handelshaven Kamperland fase 2

De basis voor de exploitatie opzet van fase 2 van de Handelshaven Kamperland is door Arcadis opgezet. De exploitatieberekening hebben we hier ook zoveel mogelijk op afgestemd. Het uitgeefbare gebied bedraagt 22.000 m². Hierop zullen voornamelijk woningen gebouwd gaan worden.

In 2015 is er een koopovereenkomst gesloten tussen de gemeente Noord-Beveland en Bouwbedrijf de Delta over de gronden Handelshaven fase 2 in Kamperland. Deze overeenkomst houdt in dat Bouwbedrijf de Delta de gronden koopt van de gemeente en ze zelf de grond bouwrijp maakt.

Inmiddels hebben in 2017 en 2018 de eerste verkopen plaats gevonden. De verwachting is dat de rest van de verkopen in 2019 t/m 2021 zullen plaatsvinden. Conform de BBV voorschriften hebben we in 2018 een winst genomen op deze grondexploitatie van € 925.000.

3. Sportvelden Wissenkerke

Het plan 'Sportvelden Wissenkerke' voorziet in de uitgifte van 18.500 m² grond. Hierop zal 8.500 m² in de vrije sector worden gebouwd, 2.500 m² als starterswoningen, 5.000 m² als levensloopbestendige woningen, 1.000 m² als 2 onder 1 kappers en 1.000 m² als geschakelde woningen. 500 m² zal niet bebouwd gaan worden. Het plan voorziet in bij uitstek duurzame woningbouw, waarbij sterk wordt ingezet op milieuthema's als woonomgeving, materialen, water, energie etc., waarbij het zogenaamde passief huis concept wordt toegepast.

Een deel van de gronden was reeds eigendom van de gemeente, terwijl een ander deel in 2009 is aangekocht. Verder is er nog een deel in 2012 aangekocht. De verwachting is dat de laatste percelen in 2026 verkocht zullen zijn. Hier rekening mee houdend wordt eind 2026 een batig saldo van € 779.000 verwacht. In 2017 en 2018 is er conform de BBV regelgeving een winst genomen van in totaal € 99.000. Als we deze winstnames bij de winstverwachting in 2026 optellen komt de totale winst uit op € 878.000. In de jaarrekening 2017 werd nog rekening gehouden met een batig saldo van € 871.000 (incl. winstname in 2017).

4. Bedrijventerrein Rip II

Betreffend terrein, 18.456 m² groot, dient in principe voor bedrijven die vanuit Kamperland zich daar vestigen. Uitgeefbaar is circa 1,2 ha.

De eerste verkopen staan voor 2020 gepland. De voorzichtige verwachting is dat de grondexploitatie in 2023 kan worden afgesloten met een winst van € 44.000.

5. Wissenkerke Zuid-Oost (Locatie van der Maas)

In 2007 werden er ter zake 2.900 m² grond aan de Akkerrand te Wissenkerke verworven. De gronden zijn bestemd voor de realisatie van 5 vrije sector woningen (duurdere segment). In 2009, 2011, 2014 en 2017 is er voor deze exploitatie een voorziening gevormd van in totaal € 223.000.

Ook in 2018 is deze voorziening aangevuld met € 62.400. Hierdoor komt de totale verliesvoorziening voor deze grondexploitatie uit op € 285.400.

De verwachting is dat het gehele gebied in 2019 verkocht wordt aan een projectontwikkelaar. Na de eerder genomen verliezen, is de verwachting dat het resultaat van deze exploitatie, net als vorig jaar rond de € 0 zal uitkomen.

6. Stadspolder Kortgene

In 2010 is een gedeelte van de grond voor de Stadspolder Kortgene verworven. Dit betrof 107.152 m². De gronden zijn bestemd voor het realiseren van sociale woningbouw, sociale voorzieningen, deeltijdwoningen en woningen voor de vrije sector. Het totale uitgeefbare gebied bedraagt 54.930 m².

In 2018 is conform BBV voorschriften reeds een winst genomen van € 25.000.

De verwachting is dat deze grondexploitatie in 2033 kan worden afgerond met een batig saldo van € 432.000. Inclusief de eerder genoemde winstname komt de totale winst dan uit op € 457.000. Bij de jaarrekening 2017 was de verwachting dat er een batig saldo zou zijn van € 526.000.

7. Sportvelden Geersdijk

In 2013 zijn de gronden sportvelden Geersdijk verworven. Dit betrof 7.428 m². De gronden zijn bestemd voor het realiseren van sociale woningbouw en woningen in de vrije sector. Het totale uitgeefbare gebied bedraagt 4.978 m². Hiervan wordt 1.144 m² niet bebouwd.

De verwachting is dat deze grondexploitatie in 2027 met een winst van € 40.000 kan worden afgesloten. Bij de jaarrekening 2017 was de winstverwachting € 34.000.

8. Jachthaven Kamperland

In 2015 is door de raad besloten om de grondexploitatie Jachthaven Kamperland in exploitatie te nemen. Deze gronden waren al in gemeentelijk bezit. Dit betreft 10.800 m² waarvan 2.000 m² uitgeefbaar is. De gronden zijn bestemd voor het realiseren van vrijstaande woningen.

In 2016 en 2017 zijn er alleen nog wat aanloop kosten gemaakt. In 2018 is gestart met het bouwrijp maken van het gebied. De boekwaarde van de grond is in 2018 overgeboekt van de materieel vaste activa naar de voorraden. De verwachting is dat deze grondexploitatie in 2021 kan worden afgesloten met een winst van € 41.000.

Uitzettingen korter dan één jaar**€ 1.983.007**

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
- Debiteuren gemeente	€ 515.142	€ 845.278
	1.169.33	1.336.76
- Belastingvorderingen	€ 7	8
af: dubieuze belastingdebiteuren	<u>-30.461</u>	<u>-69.501</u>
	1.138.875	1.267.267
- Debiteuren sociale zaken	€ 387.685	€ 354.456
af: dubieuze debiteuren sociale zaken	-105.418	-110.051
af: terugbetalingsverplichting Bbz	<u>-20.785</u>	<u>-14.270</u>
	261.482	230.135
- Overige vorderingen	<u>67.508</u>	<u>88.388</u>
Totaal	<u>€ 1.983.007</u>	<u>€ 2.431.068</u>

134

De afwikkeling van de vorderingen heeft een normaal verloop.

De debiteuren sociale zaken betreffen vorderingen wegens Bbz-leningen, krediethypotheke, terug te vorderen uitkeringen en zogenaamde verhaalsvorderingen.

In 2018 is in 1 kwartaal sprake geweest van een overschrijding van het drempelbedrag voor schatkistbankieren, zoals uit onderstaand overzicht blijkt:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	304	20	6	0
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	230	244	250
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	54	-	-	-

Liquide middelen**€ 119.696**

De liquide middelen bestaan uit de volgende componenten:

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
- Voorschotkas	€ 1.948	€ 2.647
- Bank Nederlandse Gemeenten	0	423.843
- Rabobank Gemeente	34.256	4.979
- ING Gemeente	<u>83.491</u>	<u>40.481</u>
	€ 119.696	€ 471.949

Deze saldi stemmen overeen met de aanwezige middelen of de laatste dagafschriften van de diverse bankinstellingen.

Overlopende activa € **2.220.701**

De overlopende activa luiden als volgt:

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
- Nog te ontvangen bedragen	€ <u>2.220.701</u>	€ <u>1.984.948</u>
Totaal	€ 2.220.701	€ 1.984.948

De opgevoerde bedragen betreffen met name een BTW/BCF afrekeningen over 2017 en 2018 en diverse afrekeningen binnen het sociaal domein.

Passiva

Eigen vermogen

€ 18.642.770

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves, bestemmingsreserves en het batig saldo van de rekening van lasten en baten over 2018. Het laatste bedraagt **-/- 36.826**. Het negatieve rekeningssaldo over 2018 is ter nadere bestemming als afzonderlijke post in de balans opgenomen.

Reserves

€ 18.679.597

Het verloop van de reserves kan in hoofdlijnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo
	1-1-2018					31-12-2018
Algemene Reserve	€ 960.014	€ -	€ -	€ -		€ 960.014
Algemene Reserve (vrij aanwendbaar)	6.500.932	1.306.454	1.119.690	262.435		6.950.130
bestemmingsreserve landbouwhaven Kpl	159.606	3.731	0	0		163.337
bestemmingsreserve haven Colijnsplaat	463.024	0	0	0		463.024
Egalisatiereserve afkoop einde erfpacht havenplateau Cip	1.000.000	0	0	0		1.000.000
Bestemmingsreserve wegenbeheersplan	0	505.275	172.565	0		332.710
Bestemmingsreserve aankoop het Rip (Zeelandnet)	1.500.000	0	0	0		1.500.000
bestemmingsreserve samenlevingsfonds	571.935	0	42.332	0		529.603
bestemmingsreserve jachthaven Kamperland	90.000	0	8.500	0		81.500
Bestemmingsreserve kunstgrasvelden	793.902	0	0	0	17.479	776.423
Bestemmingsreserve tennis Colijnsplaat	111.449	0	0	0	3.551	107.898
bestemmingsreserve Rondom Wissenkerke	6.138	0	6.138	0		0
Bestemmingsreserve speelbos Kamperland	99.513	0	11.538	0	541	87.434
Bestemmingsreserve sociaal domein	2.633.131	220.048	1.065.153	0		1.788.026
bestemmingsreserve Dorpsvernieuwing	799.990	0	94.318	0		705.672
Bestemmingsreserve omgeving Banjaard	874.990	162.080	457.410	0		579.660
Egalisatiereserve Centrumplan Wissenkerke	71.781	0	0	0		71.781
Bestemmingsreserve rondom Kamperland	611.932	0	0	0	12.249	599.683
bestemmingsreserve bestemmingsplannen	1.168.312	0	0	0		1.168.312
bestemmingsreserve Leefwijsbewust personeelsbeleid	238.673	25.000	0	0		263.673
bestemmingsreserve egal.afschr.nieuwb.loads	464.053	0	0	0	23.337	440.716
Bestemmingsreserve nog uit te voeren werkzaamheden	80.000	30.000	0	0		110.000
	€ 19.199.375	€ 2.252.588	€ 2.977.644	€ 262.435	€ 57.157	€ 18.679.597

De belangrijkste reserves worden hierna toegelicht:

Algemene reserve per 31 december 2018 € 960.014

Algemene reserve (vrij aanwendbaar) per 31 december 2018 € 6.950.130

De belangrijkste mutaties 2018 betreffen:

- Toevoeging jaarrekeningssaldo 2017	€ 262.000+
- Toevoeging verkoop perceeltjes grond	€ 81.000+
- Toevoeging verkoop school Geersdijk	€ 239.000+
- Toevoeging vrijval bestemmingsreserve rondom Kamperland	€ 6.000+
- Toevoeging winstname grondexploitatie Handelshaven fase 2 Kamperland	€ 925.000+
- Toevoeging winstname grondexploitatie Sportvelden Wissenkerke	€ 31.000+
- Toevoeging winstname grondexploitatie Stadspolder Kortgene	€ 25.000+
- Onttrekking planmatig onderhoud	€ 125.000-
- Onttrekking duurzaam bouwen	€ 50.000-
- Onttrekking fietspaden	€ 320.000-
- Onttrekking tbv Stichting gebouwenbeheer Noord-Beveland	€ 119.000-
- Onttrekking tbv bestemmingsreserve wegenbeheersplan	€ 505.000-

Bestemmingsreserve landbouwhaven Kamperland per 31 december 2018 € 163.337

De reserve dient om exploitatieschommelingen te kunnen opvangen. Toevoeging betreft het voordelige saldo over 2018 ad € 4.000.

Bestemmingsreserve haven Colijnsplaat per 31 december 2018 € 463.024

De reserve dient om eventuele financiële risico's te kunnen opvangen. Mutaties hebben er in 2018 niet plaatsgevonden.

Egalisatiereserve afkoop einde erfpacht havenplateau Clp 31 dec 2018 € 1.000.000

Deze reserve is bedoeld om de afschrijvingslasten op te vangen die ontstaan door het aankopen van diverse panden op het havenplateau te Colijnsplaat. Deze reserve is vanuit de algemene reserve gevuld.

Bestemmingsreserve wegenbeheersplan per 31 december 2018 € 332.709

In 2018 is besloten een bestemmingsreserve voor het wegenbeheersplan aan te leggen. Deze bestemmingsreserve is bedoeld om doormiddel van een ingroeimodel de kosten vanuit het wegenbeheersplan te dekken. Dit jaar is 75% van de lasten voor het wegenbeheersplan uit deze reserve onttrokken.

Bestemmingsreserve aankoop het Rip (Zeelandnet) per 31 december 2018 € 1.500.000

Deze reserve is bedoeld om de afschrijvingslasten op te vangen die ontstaan door het aankopen van het voormalige pand van Zeelandnet en de omliggende gronden.

Bestemmingsreserve Samenlevingsfonds per 31 december 2018 € 529.603

Deze reserve is bedoeld om burgerprojecten te ondersteunen of andere zaken die rechtstreeks ten goede komen aan de inwoners van Noord-Beveland. Tevens is ook besloten om een deel van dit fonds in te zetten voor innoverende projecten. In 2018 zijn diverse subsidies uit deze reserve onttrokken.

Bestemmingsreserve jachthaven Kamperland per 31 december 2018 € 81.500

De reserve dient om schommelingen in de exploitatie van de jachthaven Kamperland te kunnen opvangen. In 2018 is de aflevering van de tankunit ten laste van deze reserve gebracht.

- Bestemmingsreserve Kunstgrasvelden per 31 december 2018** € 776.423
Deze reserve is bedoeld om de jaarlijkse afschrijvingslast op te vangen die ontstaan door de aanleg van de kunstgrasvelden.
- Bestemmingsreserve tennis Colijnsplaat per 31 december 2018** € 107.898
Deze reserve is bedoeld om de jaarlijkse afschrijvingslast op te vangen die ontstaan door het ombouwen van het tennispark.
- Bestemmingsreserve Rondom Wissenkerke per 31 december 2018** € 0
Deze bestemmingsreserve is in 2018 vrijgefallen in de algemene reserve.
- Bestemmingsreserve speelbos Kamperland per 31 december 2018** € 87.434
Deze reserve is bedoeld om de jaarlijkse afschrijvingslast op te vangen die ontstaan door het aanleggen van het speelbos in Kamperland. In 2018 is hier tevens de aanleg van het ATB ten laste van deze reserve gebracht.
- Bestemmingsreserve sociaal domein per 31 december 2018** € 1.788.026
Deze reserve is bedoeld om tekorten vanuit het sociaal domein op te vangen. In 2018 is het tekort van € 845.000 uit deze reserve gedekt.
- Bestemmingsreserve dorpsvernieuwing per 31 dec 2018** € 705.672
Uit deze reserve worden de lasten voor dorpsvernieuwing gefinancierd.
- Bestemmingsreserve omgeving Banjaard per 31 dec 2018** € 579.660
Vanuit deze reserve wordt de revitalisering van de Banjaard gefinancierd. Tevens is besloten de subsidie inkomsten van de provincie Zeeland in deze reserve te storten.
- Egalisatiereserve centrumplan Wissenkerke per 31 december 2018** € 71.781
Deze reserve is gevormd ten laste van de algemene reserve en is bedoeld om de in het kader van het centrumplan Wissenkerke aan te kopen panden aan de Oostvoorstraat, Voorstraat en Weststraat in Wissenkerke te kunnen realiseren. In 2018 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.
- Bestemmingsreserve rondom Kamperland per 31 december 2018** € 599.683
Vanuit deze reserve worden de plannen voor rondom Kamperland gefinancierd. De afschrijvingslasten uit deze investeringen worden ten laste van deze reserve gebracht.
- Reserve bestemmingsplannen per 31 december 2018** € 1.168.312
Conform de grondbeleidsnota Noord-Beveland 2015 en de berekening van de risico op de bestemmingsplannen bedraagt het saldo van deze reserve € 1.100.312. In 2018 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.
- Bestemmingsres. leeftijdsbewust personeelsbeleid per 31 december 2018** € 263.673
Aan deze reserve (voorheen reserve FPU gemeente lokaal) is in het kader van het leeftijdsbewust personeelsbeleid in 2018 een bedrag van € 25.000 toegevoegd. Onttrekkingen hebben er niet plaatsgevonden.
- Reserve egalisatie afschrijving nieuwbouw loods openbare werken 2018** € 440.716
Deze reserve is in 2005 gevormd uit de opbrengst van de verkoop van een aantal voormalige loodsen van openbare werken. Jaarlijks worden de afschrijvingslasten van de nieuwe loods ad € 23.337 aan deze reserve onttrokken.

Bestemmingsreserve nog uit te voeren werkzaamheden per 31 dec 2018 € 110.000

Dit betreft een reserve voor werkzaamheden die in 2018 of de jaren daarvoor nog niet zijn uitgevoerd, maar in de jaren daarna uitgevoerd worden. In 2018 is er € 30.000 toegevoegd ivm een historisch onderzoek en de uigifte boek over Noord-Beveland.

Voorzieningen**€ 1.579.829**

Van de voorzieningen kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Saldo 01-01-2018	Toevoegingen	Vrijval	Saldo 31-12-2018
Wethouderspensioenen	€ 697.454	€ 46.666	€ 9.692	€ 734.428
Precariobelasting	€ 492.170	€ 252.989	€ 0	€ 745.159
Wachtgeld voorm.wethouders	€ 0	€ 115.000	€ 14.758	€ 100.242
Totaal	€ 1.189.624	€ 414.656	€ 24.450	€ 1.579.829

Voorziening wethouderspensioen

De voorziening dient ter dekking van eventuele waardeoverdrachten en toekomstige pensioen- en wachtgeldverplichtingen van wethouders. Deze voorziening wordt jaarlijks bijgesteld naar aanleiding van de actuele pensioenoverzichten.

Voorziening precariobelasting

Gezien de recente uitspraak van de hoge raad inzake het gewezen beroep in cassatie van de gemeente Hulst, is besloten de opbrengsten uit de precariobelasting in een voorziening te storten. De uitspraak leidt mogelijk tot een terugbetalingsverplichting op de precariobelasting over 2016 t/m 2018. De opbrengst precariobelasting uit 2018 is in deze voorziening gestort evenals de opbrengst precariobelasting 2016 en 2017.

Voorziening wachtgeld voormalige wethouders

Deze voorziening dient ter dekking van de wachtgeldverplichting van een voormalige wethouder. Deze voorziening wordt jaarlijks bijgesteld naar aanleiding van actuele wachtgeldoverzichten.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar**€ 12.828.787**

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2018:

	Saldo 1-1-2018	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2018
Onderhandse leningen				
Binnenlandse pensioenfondsen	€ -			€ -
Binnenlandse banken	12.460.606	2.000.000	1.631.818	12.828.787
Totaal	€ 12.460.606	€ 2.000.000	€ 1.631.818	€ 12.828.787

De totale rentelast voor 2018 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 223.000.

Vlottende Passiva**€ 5.471.688**

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Kortlopende schulden	€ 4.606.703	€ 3.762.358
Overlopende passiva	864.985	1.174.919
Totaal	€ 5.471.688	4.937.277

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden kunnen nader worden gespecificeerd:

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
- Crediteuren	€ 3.709.885	€ 1.748.061
- Schulden aan kredietinstellingen	888.588	44
- Overige kortlopende schulden	8.229	14.253
- Kasgeldleningen	0	2.000.000
Totaal	€ 4.606.703	€ 3.762.358

140

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overlopende Passiva

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
- Nog te betalen posten	€ 781.274	€ 1.106.056
- Waterbergingsfonds	7.075	7.075
- Vooruitontvangen bedragen	24.660	
- Vooruit ontvangen liggelden	51.976	61.789
Totaal	€ 864.985	€ 1.174.919

De totale kortlopende schulden nemen ten opzichte van 2017 toe. Dit heeft te maken met een negatief saldo bij de kredietinstelling (BNG). Daarnaast is het bedrag aan openstaande crediteuren hoger dan in 2017.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor strekte waarborgen en garanties aan rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Waarborgen

Waarborgen					
	Aard/Omrijving	Oorspronkelijk Bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Categorie A	Lening KV1177/RWS/WSW	528.349	100	356.955	380.891
Categorie B	Lening 40,102475/RWS/WSW *	5.000.000	100	5.000.000	5.000.000
Totaal		5.528.349		5.356.955	5.380.891

Garanties

Garanties		
	Omrijving	Garantiebedrag
Organisatie A	Geldleningen Kredietbank	-
Totaal		-

toelichting

* RWS: lening 40.102475

De aflossingen van deze geldlening vindt op 05-11-2058 ineens plaats, hierdoor is het oorspronkelijke bedrag van de geldlening gelijk aan de boekwaarde

** Kredietbank:

Dit betreft een totaalstelling van geldleningen verstrekt aan particulieren, waarvoor gemeente garant staat. Per ultimo 2018 zijn alle geldleningen verstrekt aan particulieren afgelost.

Vakantiegelden

Er staan in 2018 nog in totaal 6.936 aan vakantiegelden open. Dit komt neer op € 165.594.

3.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2018

Bij de toelichting wordt op elk programma die een onder- of overschrijding heeft van € 20.000 een toelichting gegeven (conform de financiële verordening). Vervolgens wordt er op taakveld niveau gekeken welke taakvelden de over- of onderschrijdingen veroorzaakt heeft. Tenslotte wordt een analyse gegeven van de activiteiten met de grootste over- of onderschrijding op taakveld niveau. Dit zijn de activiteiten die de grootste verschillen veroorzaken.

Analyse van het resultaat Programma Bestuur en ondersteuning

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	154.180	154.180	165.043	-10.863
Lasten	1.216.863	1.246.363	1.320.410	-74.046
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	1.062.683	1.092.183	1.155.367	-63.184
Beschikking over reserves	0	0	0	0
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.062.683	1.092.183	1.155.367	-63.184

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.10 Mutaties reserves

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
0.1 Bestuur	792.530	850.613	-58.083
0.2 Burgerzaken	299.653	304.754	-5.100
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	1.092.183	1.155.367	-63.184
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.092.183	1.155.367	-63.184

Analyse programma 1

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
0.1	Bestuur	personeelslasten raadsleden	Er heeft een eenmalige wettelijke verhoging plaatsgevonden van de vergoeding voor raadsleden		-68.472
0.1	Bestuur	diverse kosten college B&W	Er zijn extra kosten gemaakt als gevolg van de wisseling van wethouders. Er heeft een integriteitstoetsing plaatsgevonden voor de nieuwe wethouder		-17.304
0.1	Bestuur	Beschikking voorzieningen	De wachtgeld uitkering van een voormalig wethouder ten laste van de voorziening wachtgeld voormalig wethouders gebracht		14.758

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)			7.834
		Totaal baten/lasten			-63.183
Reserves					
0.10	Reserves				
0.10	Reserves	Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)			
		Totaal reserves			
		Eindtotaal		-	-63.183
		Eindsaldo		-63.183	

Analyse van het resultaat Programma Veiligheid

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	33.238	28.000	18.409	9.591
Lasten	935.426	938.863	926.023	12.840
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	902.188	910.863	907.614	3.249
Beschikking over reserves	326	326	1.372	-1.046
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	901.862	910.537	906.242	4.295

144

- 0.10 Mutaties reserves
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	857.606	855.909	1.697
1.2 Openbare orde en veiligheid	53.257	51.704	1.553
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	910.863	907.614	3.249
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	326	1.372	-1.046
Gerealiseerd resultaat	910.537	906.242	4.295

Analyse programma 2

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		-9.591	12.840
		Totaal baten/lasten		-9.591	12.840
Reserves					
0.10	Reserves	Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		1.046	
		Totaal reserves		1.046	-
		Eindtotaal		-8.545	12.840
		Eindsaldo		4.295	

Analyse van het resultaat Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	873.581	572.843	605.700	-32.857
Lasten	2.058.600	2.091.342	1.981.491	109.851
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	1.185.019	1.518.499	1.375.791	142.708
Beschikking over reserves	5.586	240.474	696.000	-455.526
Toevoeging aan reserves	0	0	509.006	-509.006
Gerealiseerd resultaat	1.179.433	1.278.025	1.188.797	89.228

145

- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en Vervoer
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
2.1 Verkeer en Vervoer	1.705.672	1.632.861	72.811
2.3 Recreatieve havens	-157.721	-164.314	6.594
2.4 Economische havens en waterwegen	-29.452	-92.755	63.303
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	1.518.499	1.375.791	142.708
Toevoeging reserves	0	509.006	-509.006
Onttrekking reserves	240.474	696.000	-455.526
Gerealiseerd resultaat	1.278.025	1.188.797	89.228

Analyse programma 3

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
2.1	Wegenbeheersplan	Overige inkomsten duurzame goederen	Meer inkomsten vanuit de straatwerkregeling nutsbedrijven a.g.v. diverse kabelwerkzaamheden	19.607	
2.1	Wegenbeheersplan	Herstel verhardingen	Kosten vanuit de straatwerkregeling zijn grotendeels vanuit projecten betaald		40.000
2.1	Wegenbeheersplan	Regulier onderhoud	Onderhoudskosten zijn iets lager uitgevallen dan aanvankelijk geraamd.		11.156
2.4	Vissershaven Colijnsplaat	Huren	Er zijn meer loodsen verhuurd dan voorzien	27.495	
2.4	Vissershaven Colijnsplaat	onderzoekskosten etc.	In 2018 zijn er geen kosten gemaakt voor onderzoek		15.000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		14.245	43.695
		Totaal baten/lasten		32.857	109.851
Reserves					
0.10	Reserves		Toevoeging vanuit de algemene reserve aan de bestemmingsreserve wegenbeheersplan.	455.526	
			Toevoeging vanuit de algemene reserve aan de bestemmingsreserve wegenbeheersplan. De raming zit in programma 10.		-509.006
0.10	Reserves	Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)			
		Totaal reserves		455.526	-509.006
		Eindtotaal		488.383	-399.155
		Eindsaldo		89.228	

Analyse van het resultaat Programma Economie

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	2.629.311	2.817.311	2.909.091	-91.780
Lasten	526.438	530.938	621.698	-90.760
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-2.102.873	-2.286.373	-2.287.393	1.020
Beschikking over reserves	0	0	0	0
Toevoeging aan reserves	0	80.000	80.789	-789
Gerealiseerd resultaat	-2.102.873	-2.206.373	-2.206.604	231

147

- 0.10 Mutaties reserves
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.4 Economische promotie

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	58.743	46.750	11.993
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-75.846	-52.843	-23.004
3.4 Economische promotie	-2.269.270	-2.281.301	12.031
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-2.286.373	-2.287.393	1.020
Toevoeging reserves	80.000	80.789	-789
Onttrekking reserves	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.206.373	-2.206.604	231

Analyse programma 4

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
			Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)	2.905	-1.885
			Totaal baten/lasten	2.905	-1.885
Reserves					
0.10	Reserves		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		-789
			Totaal reserves	0	-789
			Eindtotaal	2.905	-2.674
			Eindsaldo	231	

* In taakveld 3.2 (fysieke bedrijfsinfrastructuur) zitten gedeeltelijk de grondexploitaties (bedrijven terreinen).

Om een goede analyse hiervan te maken zijn in tegenstelling tot de overige taakvelden de baten en lasten van deze grondexploitaties gesaldeerd

Analyse van het resultaat Programma Onderwijs

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	78.000	82.200	94.443	-12.243
Lasten	580.787	581.887	511.491	70.396
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	502.787	499.687	417.048	82.639
Beschikking over reserves	2.980	2.980	1.349	1.631
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	499.807	496.707	415.699	81.007

148

- 0.10 Mutaties reserves
- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	40.104	21.028	19.076
4.2 Onderwijshuisvesting	192.425	181.703	10.721
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	267.158	214.317	52.841
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	499.687	417.048	82.639
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	2.980	1.349	1.631
Gerealiseerd resultaat	496.707	415.699	81.007

Analyse programma 5

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Peuterspeelzalen	Er is extra geld ontvangen voor de taaltoets, maar omdat dit in regioverband gezamenlijk is uitgevoerd viel dit veel goedkoper uit.		42.196
		Overig		12.243	28.200
		Totaal baten/lasten		12.243	70.396
Reserves					
0.10	Reserves			-1.631	
		Totaal reserves		-1.631	0
		Eindtotaal		10.612	70.396

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
		Eindsaldo		81.007	

Analyse van het resultaat Programma Sport, cultuur en recreatie

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	338.956	516.236	515.918	318
Lasten	2.350.362	2.078.847	1.913.564	165.283
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	2.011.406	1.562.611	1.397.646	164.965
Beschikking over reserves	918.501	580.001	565.129	14.872
Toevoeging aan reserves	0	192.080	192.080	0
Gerealiseerd resultaat	1.092.905	1.174.690	1.024.596	150.094

150

0.10	Mutaties reserves
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	29.987	25.433	4.554
5.2 Sportaccommodaties	228.605	223.070	5.535
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	265.779	229.369	36.410
5.4 Musea	61.513	52.893	8.620
5.6 Media	123.738	123.383	355
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	852.989	743.498	109.491
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	1.562.611	1.397.646	164.965
Toevoeging reserves	192.080	192.080	0
Onttrekking reserves	580.001	565.129	14.872
Gerealiseerd resultaat	1.174.690	1.024.596	150.094

Analyse programma 6

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Eenmalige subsidies	Er waren minder subsidie uitgaven dan vooraf is ingeschat.		8.544
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Muziekschool	De kosten van het project heel het eiland speelt worden pas na afloop van schooljaar 2018/2019 gedeclareerd door de muziekschool.		25.871
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Afschrijving speelweiden	onderuitputting		11.289
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Afschrijvingen overige recreatie	onderuitputting		16.953

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Overige recreatie incidentele subsidies recr/toer aanzienlijke omvang	Er zijn in 2018 geen subsidie aanvragen geweest.		17.750
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Recreatieve voorzieningen revitalisering kust Banjaard	Project wordt in 2019 afgerond.		17.590
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Onderhoud strandjes	De kosten van het ophogen van de stranden was op voorhand niet exact te ramen.		12.840
		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		-318	54.446
		Totaal baten/lasten		-318	165.283
Reserves					
0.10	Reserves	Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		-14.872	
		Totaal reserves		-14.872	0
		Eindtotaal		-15.189	165.283
		Eindsaldo		150.094	

Analyse van het resultaat Programma Sociaal domein

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	1.708.968	1.774.662	1.760.156	14.506
Lasten	7.072.086	7.422.843	8.023.574	-600.731
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	5.363.118	5.648.181	6.263.418	-615.238
Beschikking over reserves	16.947	226.980	873.721	-646.741
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	5.346.171	5.421.201	5.389.697	31.503

152

0.10	Mutaties reserves
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Wijkteams
6.3	Inkomensregelingen
6.4	Begeleide participatie
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+
6.82	Geëscaleerde zorg 18-

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	821.301	914.573	-93.272
6.2 Wijkteams	267.022	270.012	-2.990
6.3 Inkomensregelingen	597.091	474.434	122.657
6.4 Begeleide participatie	604.153	607.587	-3.434
6.5 Arbeidsparticipatie	183.123	172.144	10.979
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	112.000	169.770	-57.770
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.160.754	1.204.656	-43.902
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.254.903	1.854.294	-599.392
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	23.720	22.187	1.532
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	624.114	573.760	50.354
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	5.648.181	6.263.418	-615.238
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	226.980	873.721	-646.741
Gerealiseerd resultaat	5.421.201	5.389.697	31.503

Analyse programma 7

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Afschrijving MFA Kortgene	Afschrijving MFA Kortgene zat in begroting 2019 opgenomen onder de post verbetering wonen en woonomgeving taakveld 8.3 in programma 9. Dit is in 2019 administratief omgehangen naar programma 7. Daarom is er nu in programma 9 sprak van onderuitputting.		-87.192
6.1	samenkracht en burgerparticipatie	Rentelasten tlv taakvelden MFA Kortgene	Rentelasten MFA Kortgene zat in begroting 2019 opgenomen onder de post verbetering wonen en woonomgeving taakveld 8.3 in programma 9. Dit is in 2019 administratief omgehangen naar programma 7. Daarom is er nu in programma 9 sprake van onderuitputting.		-28.441
6.3	Inkomensregelingen	Participatiewet BUIG	De raming voor 2018 was gebaseerd op het feit dat er 103 uitkeringen zouden worden verstrekt. Echter, per saldo blijken er gemiddeld 99 uitkering te zijn verstrekt in 2018. Een gemiddelde uitkering kost ca. € 15.000. De onderschrijding is dan ook toe te wijzen aan het feit dat er minder uitkeringen zijn verstrekt.		59.978
6.3	Inkomensregelingen	Bijzondere bijstand	Uit de eindafrekening van GR de Bevelanden blijkt dat de kosten voor bijzondere bijstand lager zijn uitgevallen		23.853
6.3	Inkomensregelingen	Bedrijfskapitaal BBZ	De raming voor 2018 was gebaseerd op de gemiddelde uitgaven over de jaren 2015 tot en met 2017. Per saldo is er in 2018 slechts eenmaal een bedrijfskapitaal toegekend in het kader van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ).		37.700
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Woonvoorzieningen WMO	Uit de eindafrekening van GR de Bevelanden blijkt dat de kosten voor woonvoorzieningen hoger zijn uitgevallen		-47.775
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Woonvoorzieningen (bijdrage SWVO) maatwerkvoorzieningen natura materieel	Uit de eindafrekening van het SWVO blijkt dat de kosten voor woonvoorzieningen hoger zijn uitgevallen		-15.330
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Regiotaxi (bijdrage SWVO)	Uit de eindafrekening van het SWVO blijkt dat de kosten voor regiotaxi lager zijn uitgevallen		16.343
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Begeleiding (groep/individueel)	Uit de eindafrekening van het SWVO blijkt dat de kosten voor begeleiding (groep/individueel) hoger zijn uitgevallen		-39.961
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Huishoudelijke hulp/zorg	Uit de eindafrekening van het SWVO blijkt dat de kosten voor huishoudelijke hulp/zorg hoger zijn uitgevallen		-25.679
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Overige zorg Indiv. voorz. natura jeugd	Uit de eindafrekening van de inkooporganisatie (GGD) blijkt dat de kosten voor overige zorg hoger zijn uitgevallen		-602.163

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Overige zorg Veiligheid, jeugdrec. en opvang jeugd	Uit de eindafrekening van de inkooporganisatie (GGD) blijkt dat de kosten voor overige zorg lager zijn uitgevallen		51.973
		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		-14.506	55.963
		Totaal baten/lasten		-14.506	-600.731
Reserves					
0.10	Mutaties reserves	Bestemmingsreserve sociaal domein	Per saldo is er € 646.741 meer uitgegeven aan de 3 decentralisaties dan bij de 2e berap gedacht. Hierdoor wordt er in totaal € 873.721 uit de bestemmingsreserve sociaal domein onttrokken	635.072	
0.10		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		11.668	0
		Totaal reserves		646.740	0
		Eindtotaal		632.234	-600.731
		Eindsaldo		31.503	

Analyse van het resultaat Programma Volksgezondheid en milieu

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	2.126.560	2.190.560	2.236.307	-45.747
Lasten	2.979.634	2.994.109	2.985.558	8.551
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	853.074	803.549	749.252	54.297
Beschikking over reserves	38.468	38.468	22.367	16.101
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	814.606	765.081	726.885	38.196

155

- 0.10 Mutaties reserves
- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
7.1 Volksgezondheid	373.344	370.010	3.335
7.2 Riolering	-10.828	-51.594	40.765
7.3 Afval	-134.361	-80.955	-53.406
7.4 Milieubeheer	416.900	405.920	10.981
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	158.493	105.871	52.622
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	803.549	749.252	54.297
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	38.468	22.367	16.101
Gerealiseerd resultaat	765.081	726.885	38.196

Analyse programma 8

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
7.2	Riolering	Werk door derden	Minder menskracht ingehuurd voor beleidswerk, maar meer op (uitvoering) projecten		22.452
7.2	Riolering	Onderhoud pompinstallaties	Eind van het jaar is de drukriolering ginspecteerd en schoongemaakt met relatief hoge kosten. Verder zijn er diverse storingen geweest met enkele dure uitschieters zoals Seafarm.		-13.702
7.2	Riolering	Elektriciteit	Energiekosten zijn meerjarig te laag geraamd.		-8.459

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
7.2	Riolering	Rente tlv taakvelden	De uitvoering van investeringen in verbetering riolering 2018 zijn nog niet afgerond, met lagere rentelasten tot gevolg		34.372
7.3	Afval	Werk door derden	De keuringen en reparatiewerk van de ondergrondse containers was duurder dan geraamd. Ook de vervanging en reparatie van minicontainers is toegenomen.		-16.864
7.3	Afval	Stortrechten	Late facturering, te hoge aframing bij Berap II (100.000) en verschuiving van facturen van huisvuilinzameling naar stortrechten		-72.439
7.3	Afval	kosten ophalen huis- en grofvuil	Teveel bijgeraamd in Berap II		10.248
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	onderhoud gebouwen/toestellen/urnenmuren	Minder onderhoud dan gepland		21.153
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	afkoopsommen onderhoud	deze post is lastig in te schatten	15.938	
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	begrafenisrechten	deze post is lastig in te schatten	1.198	
		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		28.611	31.790
		Totaal baten/lasten		45.747	8.550
Reserves					
0.10	Reserves	Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		-16.101	
		Totaal reserves		-16.101	0
		Eindtotaal		29.645	8.550
		Eindsaldo		38.196	

Analyse van het resultaat Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting (na wijziging) 2018

Taakvelden	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.	Saldo
Baten	2.772.642	4.111.392	4.524.623	-413.231
Lasten	3.577.114	3.541.947	4.048.258	-506.310
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	804.472	-569.445	-476.366	-93.079
Beschikking over reserves	270.400	148.233	156.567	-8.334
Toevoeging aan reserves	0	1.402.000	1.219.526	182.474
Gerealiseerd resultaat	534.072	684.322	586.593	97.729

- 0.10 Mutaties reserves
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

Het resultaat kan als volgt gespecificeerd worden:

Taakvelden	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	336.431	343.909	-7.478
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-1.161.019	-925.070	-235.949
8.3 Wonen en bouwen	255.144	104.796	150.349
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-569.445	-476.366	-93.079
Toevoeging reserves	1.402.000	1.219.526	182.474
Onttrekking reserves	148.233	156.567	-8.334
Gerealiseerd resultaat	684.322	586.593	97.729

Analyse programma 9

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
8.2*	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Grondexploitatie handelshaven fase 2 Kamperland	Ivm nieuwe BBV regelgeving voor winstname op grondexploitaties een lagere winstname dan gedacht in de 2e berap. Dit komt doordat er minder verkocht is dan verwacht.	-174.994	
8.2*	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Grondexploitatie sportvelden Wissenkerke	Ivm nieuwe BBV regelgeving voor winstname op grondexploitaties een lagere winstname dan gedacht in de 2e berap	-7.041	
8.2*	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost	Verliesname conform BBV regelgeving		-62.400
8.3	Wonen en bouwen	Bou- en woningtoezicht/welstandtoezicht	De bouwactiviteiten zijn flink toegenomen, waardoor er ook meer kosten voor westandtoezicht zijn.		-17.118
8.3	Wonen en bouwen	Woningen en gebouwen	Afschrijving gebouw Zeelandnet		-10.328

Taakveld	Omschrijving taakveld	Activiteit	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
8.3	Wonen en bouwen	Verbeteren woningen en woonomgeving	Afschrijving en rente MFA Kortgene zat in begroting 2019 opgenomen onder de post verbetering wonen en woonomgeving taakveld 8.3 in programma 9. Dit is in 2019 administratief omgehangen naar programma 7 onder taakveld 6.1. Daarom is er nu in programma 9 sprak van onderuitputting.		217.467
8.3	Wonen en bouwen	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	Er wordt veel gebruik gemaakt van de regeling duurzaam bouwen en de schuren subsidie. Deze regeling komt tlv de algemene reserve en bestemmingsreserve dorpsvernieuwing		-44.318
8.3	Wonen en bouwen	Bijdrage winkelverbeterplan Wissenkerke	De bijdrage voor het winkelverbeterplan is tlv het boekjaar 2017 geboekt		18.500
		Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		-8.980	-3.867
		Totaal baten/lasten		-191.015	97.936
Reserves					
0.10	Algemene reserve	Grondexploitatie handelshaven fase 2 Kamperland	Lagere winstname dan bij de 2e berap verwacht werd. Dit komt doordat er minder verkocht is dan verwacht.		174.994
0.10	Algemene reserve	Grondexploitatie sportvelden Wissenkerke	Iets lagere winstname dan bij de 2e berap verwacht werd.		7.041
0.10	Reserves	Overige over/onderschrijdingen (< 20.000)		8.334	439
		Totaal reserves		8.334	182.474
		Eindtotaal		-182.681	280.410
		Eindsaldo		97.729	

Analyse van het resultaat Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Lokale heffingen

De gemeente noord-beveland kent de volgende niet-bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen:

	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.
Onroerende zaakbelasting	2.011.332	2.008.416	2.005.532
Hondenbelasting	24.000	24.000	24.424
Precariobelasting	244.000	244.000	252.989
Totaal	2.279.332	2.276.416	2.282.945

De kosten voor het uitvoeren van de werkzaamheden voor de wet WOZ en het heffen van de belastingen op de woningen en niet-woningen worden van de opbrengst onroerend zaakbelasting afgetrokken.

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming na wijziging zijn:

	2018 Begroting na wijziging	2018 Werkelijk	Vershil
Opbrengst OZB eigenaren woningen	1.502.000	1.499.682	2.318
Opbrengst OZB eigenaren niet woningen	368.000	359.470	8.530
Opbrengst OZB gebruik niet woningen	272.000	270.229	1.771
Kosten uitvoering wet WOZ	-115.250	-107.735	-7.515
Kosten lasten heffingen belastingen	-18.334	-16.113	-2.221
	2.008.416	2.005.532	2.884

Daarnaast is er nog een klein verschil op de precariobelasting 2018.

De opbrengst is gezien de laatste uitspraak van de hoge raad in de voorziening precariobelasting gestort.

Bij de niet bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen behoren ook de toeristenbelasting en de forensenbelasting. Deze zijn verantwoord onder programma 4 economie. Hieronder een overzicht van toeristen- en forensenbelasting:

	2018 Begroting na wijziging	2018 Werkelijk	Vershil
Forensenbelasting	765.000,00	768.080,00	3.080,00
Landtoeristenbelasting	1.611.000,00	1.611.786,52	786,52
Watertoeristenbelasting	117.000,00	115.166,93	-1.833,07
	2.493.000,00	2.495.033,45	2.033,45

Gemeentefonds

De verantwoorde algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn gebaseerd op de ten tijden van het opstellen van de jaarrekening bekende informatie.

De belangrijkste ontwikkelingen sinds het vaststellen van de laatste raming voor het boekjaar waren:

- De decembercirculaire: + € 98.000
- Afrekeningen over voorgaande jaren, te weten:

- 2016: + € 21.000
- 2017: + € 13.000
- Afrekening over 2018 ontvangen in 2019: -/- € 8.100

Dividend

	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.
Bank Nederlandse gemeenten	7.000	17.000	16.496
Totaal	7.000	17.000	16.496

Dit betreft de dividend uitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank). De BNG bank gaat uit van een pay-out percentage van 37,5% van de winst na belastingen. Over het boekjaar 2017 hebben de aandeelhouders van de BNG bank een dividenuitkering van € 141 miljoen tegemoet kunnen zien. Het aandeel van de gemeente Noord-Beveland in de dividenuitkering komt uit op € 16.500. Dit is verantwoording in het boekjaar 2018.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de rentebaten en rentelasten wordt doormiddel van het taakveld treasury aan de diverse taakvelden en grondexploitaties doorgerekend. De doorbelasting wordt berekend doormiddel van de renteomslag. Voor een verder toelichting op de renteomslag verwijzen we naar de paragraaf financiering.

	2018 Begroting na wijziging	2018 Werkelijk	Verschil
Rente langlopende leningen	246.381	223.490	-22.891
Rente kortlopende leningen	0	0	0
Rente lasten	246.381	223.490	-22.891
Rente verstrekte kortlopende leningen	6.000	5.786	-214
Rente verstestekte langlopende leningen	11.557	11.558	1
Rente baten	17.557	17.345	-212
Saldo financieringsfunctie	228.824	206.145	-22.679

De grootste afwijking bij de financieringsfunctie is de rente op de langlopende leningen. Dit wordt veroorzaakt door de onderuitputting op de investeringen. Doordat er minder is geïnvesteerd dan bij de begroting aangegeven, zijn er lagere leningen aangetrokken. Hierdoor is er een voordeel op de rente op langlopende leningen ontstaan.

Kosten overhead

	2017 Werk.	2018 Prim.begr.	2018 Begr.na wijz.	2018 Werk.
Baten	166.490	90.329	103.029	104.209
Lasten	3.605.731	3.824.741	4.154.816	3.902.928

De belangrijkste over- en onderschrijdingen op het taakveld overhead worden door de volgende posten veroorzaakt:

Activiteit	Subcategorie	Reden over- (-/-) of onderschrijding (+)	Baten	Lasten
------------	--------------	---	-------	--------

Bijdrage GR de Bevelanden	Bijdrage GR de Bevelanden Informatievoorziening	Betreft doorrekening verdeelsteutel informatievoorziening. Deze is in de jaarrekening van GR de Bevelanden verwerkt (zie raadsbesluit 3e begrotingswijziging GR de Bevelanden / 18-10-2018)		25.318
Bijdrage GR de Bevelanden	bijdrage gemeensch. regeling	Betreft de gemeentelijke bijdrage in negatieve jaarrekeningresultaat GR de Bevelanden		-24.089
Overige personeelskosten bestuursapparaat	tijdelijk personeel	Bij de 2e berap (bijraming) zijn de kosten te hoog ingeschat.		37.238
Overige personeelskosten bestuursapparaat	modernisering bedrijfsvoering	Diverse vernieuwingen zijn doorgeschoven naar 2019		35.200
Administratie benodigdheden	onderhoud computer, programma's etc.	Deze kosten zijn vooraf moeilijk in te schatten. De lasten lopen ook gedeeltelijk via GR de Bevelanden.		26.075
Administratie benodigdheden	Inhuur ict extern	Deze kosten zijn vooraf moeilijk in te schatten. De lasten lopen ook gedeeltelijk via GR de Bevelanden.		24.453
Gemeentehuis	schoonmaken gemeentehuis	We hebben een omzetbonus terug gehad van de Betho. Deze was niet geraamd		22.725
Overige personeelskosten openbare werken	onderhoudswerk door derden	We hebben een omzetbonus terug gehad van de Betho. Deze was niet geraamd		56.941
Gereedschappen	Afschrijvingen	Onderuitputting		20.670
	Overige over/onderschrijvingen (< 20.000)		-1.180	27.357
	Totaal baten/lasten		-1.180	251.888
	Eindsaldo		253.068	

Vennootschapsbelasting

In de jaarrekening 2017 is uitgegaan van een vpb last van € 50.000 over 2017.

Na het innemen van definitieve standpunten door de belastingdienst inzake Vpb op grondexploitaties is gebleken dat er voor de gemeente Noord-Beveland in 2017 de vpb last vrijwel nihil zal zijn.

Hierdoor valt de Vpb last waar we in de jaarrekening 2017 rekening mee hadden gehouden vrij in de jaarrekening 2018.

De verwachting is dat de Vpb-last in 2018 nihil zal zijn, aangezien er in 2016 op het grondbedrijf een fiscaal verrekenbaar verlies is behaald van € 399.393.

Gezien de resultaatontwikkeling bij het grondbedrijf is de verwachting dat in de toekomst een Vpb-last zal ontstaan, doordat de verliezen naar verwachting niet verrekend zullen worden.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de overige algemene dekkingsmiddelen vallen onder andere de reserveringen en de saldo kostenplaatsen.

Hieronder is een analyse van de overige algemene dekkingsmiddelen gemaakt.

Omschrijving activiteit	Ondereel	Reden verschil	Voordeel	Nadeel
Treasury	Treasury	Hiervoor verwijzen we naar de renteomslag en het saldo van de financieringsfunctie		98.769
Reserveringen	Diverse kosten	Afrekening BTW onderzoek		24.219
Reserveringen	Diverse kosten	Ter voorkoming van een civiele procedure is met Zeeuwse Lagune een overeenkomst gesloten ter finale kwijting		372.500
Reserveringen	Overige kosten	De stichting Gebouwenbeheer NB is een subsidie verleend in de afkoopsom van een van haar werknemers.		96.206
Reserveringen	Overige kosten	Oninbaar verklaarde belastingen		30.000
Reserveringen	Mutaties voorzieningen	Subsidie stichting gebouwen beheer NB niet meer ten laste van voorziening gebracht ivm de gehele afwikkeling die in 2018 heeft plaats gevonden	103.000	
Reserveringen	Mutaties voorzieningen	Mutaties voorzieningen tbv wethouderspensioenen		30.000
Reserveringen	Beschikking voorzieningen	Subsidie stichting gebouwen beheer NB niet meer ten laste van voorziening gebracht ivm de gehele afwikkeling die in 2018 heeft plaats gevonden		23.000
Reserveringen	Beschikking voorzieningen	Opheffing voorziening wegenbeheersplan heeft reeds bij de jaarrekening 2017 plaats gevonden.		505.275
Reserveringen	Beschikking voorzieningen	Een voorziening aangelegt voor de wachtgeldverplichting van een voormalig wethouder		115.000
Onvoorzien	Onvoorzien	Hiervoor verwijzen we naar het kopje onvoorzien		272.967
Saldo kostenplaatsen	Saldo kostenplaatsen	Er is een voordeel op de personeelslasten ontstaan, doordat een medewerker is uitgeleend aan SCEZ. Daarnaast is vacaturegeld nog niet ingevuld en wat andere kleinere verschuivingen in de salarislasten	45.423	
		Overige over/onderschrijdingen (<20.000)	2.967	6.449
			151.390	1.574.385
		Saldo	-1.422.995	

Onvoorzien

In de primitieve begroting is bij de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien € 85.000 structureel onvoorzien en € 169.392 incidenteel onvoorzien opgenomen. Daarnaast is er een stelpost voor onderuitputting van € 46.393 opgenomen.

In het begrotingsjaar zijn de volgende begrotingswijzigingen ten laste van de onvoorzien uitgaven gebracht:

Begrotingswijziging	Onderwerp	Raadsvergadering	Onvoorzien structureel	Onvoorzien incidenteel	Stelpost onderuitputting
Primaire begroting 2018	Primaire begroting 2018	2 november 2017	85.000	252.311	-173.928
1e begrotingswijziging 2018	Budgetprognose 2018	25 januari 2018	-223.002		
2e begrotingswijziging 2018	1e begrotingswijziging 2018 GR de Bevelanden	25 januari 2018	-45.444		
3e begrotingswijziging 2018	Stichting gebouwenbeheer Noord-Beveland	25 januari 2018	-18.443		
4e begrotingswijziging 2018	Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling	25 januari 2018		-7.500	
5e begrotingswijziging 2018	Structurele wijzigingen 2e berap 2017	25 januari 2018	-94.824		
6e begrotingswijziging 2018	1e berap 2018	28 juni 2018	33.838	120.125	
7e begrotingswijziging 2018	Historisch onderzoek en ontsluiting van geschiedenis Noord-Beveland en aankoop brandweerkazerne Torendijk 45 te Kortgene	18 oktober 2018	2.825	-30.000	
8e begrotingswijziging 2018	2e berap 2018	20 december 2018	-177.325	3.400	
Totaal			-437.375	338.336	-173.928

Het saldo van de post onvoorzien komt hiermee uit op -/- € 99.039.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Toevoeging aan de reserves	Raming begrotingsjaar na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie begrotingsjaar	Waarvan structureel
Programma 1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0
Programma 2 Veiligheid	0	0	0	0
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat	505.275	0	509.006	3.731
Programma 4 Economie	80.000	0	80.789	0
Programma 5 Onderwijs	0	0	0	0
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie	192.080	0	192.080	0
Programma 7 Sociaal domein	0	0	0	0
Programma 8 Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.402.000	0	1.219.526	0
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	31.138	25.000	31.138	25.000
Totaal	2.210.493	25.000	2.032.540	28.731
Onttrekking aan de reserves	Raming begrotingsjaar na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie begrotingsjaar	Waarvan structureel
Programma 1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0
Programma 2 Veiligheid	326	0	1.372	0
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat	240.473	227.287	696.000	172.565
Programma 4 Economie	0	0	0	0
Programma 5 Onderwijs	2.980	0	1.349	0
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie	580.001	80.500	565.129	63.903
Programma 7 Sociaal domein	226.980	0	873.721	0
Programma 8 Volksgezondheid en milieu	38.468	0	22.367	0
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	148.233	129.733	156.567	156.567
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	457.637	23.337	498.249	23.337
Totaal	1.695.098	460.856	2.814.753	416.372
Saldo	515.395	-435.856	-782.213	-387.641

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Incidentele baten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
programma 2 Veiligheid	1.372	326	326
programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat	19.055	14.086	4.686
programma 4 Economie	80.789	80.000	0
programma 5 Onderwijs	1.349	2.980	2.980
programma 6 Sport, cultuur en recreatie	671.606	669.881	888.001
programma 7 Sociaal domein	28.616	16.947	16.947
programma 8 Volksgezondheid en milieu	81.210	97.468	38.468
programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	981.000	1.307.750	0
programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	713.438	1.202.575	618.961
Totaal	2.578.435	3.392.013	1.570.369
Incidentele lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
programma 1 Bestuur en ondersteuning	56.334	35.000	16.500
programma 2 Veiligheid	1.372	326	326
programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat	22.294	22.986	4.686
programma 4 Economie	88.171	87.500	0
programma 5 Onderwijs	2.647	16.661	16.661
programma 6 Sport, cultuur en recreatie	733.774	730.581	904.501
programma 7 Sociaal domein	28.616	16.947	16.947
programma 8 Volksgezondheid en milieu	22.367	39.093	38.468
programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.281.926	1.420.500	0
programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	1.000.524	987.075	622.961
Totaal	3.238.024	3.356.669	1.621.050
Saldo	-659.590	35.344	-50.681

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Gemeente Noord-Beveland van toepassing zijnde regelgeving. Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Gemeente Noord-Beveland is € 189.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

bedragen x € 1	Sinke, D.	Poortvliet, C.H.
Functiegegevens⁵	Secretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2018	1-4-2001	1-1-1995
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	1
Dienstbetrekking? ⁸	Ja	Ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 92.407,80	€ 77.637,69
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.157,08	€ 12.372,36
<i>Subtotaal</i>	€ 107.564,88	€ 90.010,05
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 189.000,00	€ 189.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	€ -	€ -
Totale bezoldiging	€ 107.564,88	€ 90.010,05
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	nvt	nvt
Gegevens 2017¹⁴		
Functiegegevens⁵	Secretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2017	1-4-2001	1-1-1995
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	1
Dienstbetrekking? ⁸	Ja	Ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 93.649,15	€ 77.712,55
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.477,88	€ 11.479,92
<i>Subtotaal</i>	€ 108.127,03	€ 89.192,47
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 181.000,00	€ 181.000,00
Totale bezoldiging	€ 108.127,03	€ 89.192,47

3.3.4 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 2018

Programma	Raming na begrotingswijziging			Werkelijk			Begrotingsafwijking		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
1 Bestuur en ondersteuning	154.180	1.246.363	-1.092.183	165.043	1.320.410	-1.155.367	10.863	-74.046	-63.184
2 Veiligheid	28.000	938.863	-910.863	18.409	926.023	-907.614	-9.591	12.840	3.249
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	572.843	2.091.342	-1.518.499	605.700	1.981.491	-1.375.791	32.857	109.851	142.708
4 Economie	2.817.311	530.938	2.286.373	2.909.091	621.698	2.287.393	91.780	-90.760	1.020
5 Onderwijs	82.200	581.887	-499.687	94.443	511.491	-417.048	12.243	70.396	82.639
6 Sport, cultuur en recreatie	516.236	2.078.847	-1.562.611	515.918	1.913.564	-1.397.646	-318	165.283	164.965
7 Sociaal domein	1.774.662	7.422.843	-5.648.181	1.760.156	8.023.574	-6.263.418	-14.506	-600.731	-615.238
8 Volksgezondheid en milieu	2.190.560	2.994.109	-803.549	2.236.307	2.985.558	-749.252	45.747	8.551	54.297
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.111.392	3.541.947	569.445	4.524.623	4.048.258	476.366	413.231	-506.310	-93.079
Subtotaal programma's	12.247.384	21.427.139	-9.179.755	12.829.690	22.332.067	-9.502.376	582.306	-904.928	-322.622
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	2.434.000	418.251	2.015.749	2.429.839	429.342	2.000.497	-4.161	-11.091	-15.252
Algemene uitkering	11.220.989	0	11.220.989	11.344.861	0	11.344.861	123.872	0	123.872
Dividend	17.000	0	17.000	16.496	0	16.496	-504	0	-504
Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	803.332	310.134	493.198	273.980	1.203.778	-929.797	-529.352	-893.643	-1.422.995
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	14.475.321	728.385	13.746.936	14.065.176	1.633.119	12.432.056	-410.145	-904.734	-1.314.879
Overhead	103.029	4.154.816	-4.051.787	104.209	3.902.928	-3.798.719	1.180	251.888	253.068
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	-50.000	50.000	0	50.000	50.000
Totaal saldo van baten en lasten	26.825.734	26.310.340	515.394	26.999.074	27.818.114	-819.040	173.340	-1.507.774	-1.334.434

Programma	Raming na begrotingswijziging			Werkelijk			Begrotingsafwijking		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Veiligheid	326	0	326	1.372	0	1.372	1.046	0	1.046
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	240.474	0	240.474	696.000	509.006	186.994	455.526	-509.006	-53.480
4 Economie	0	80.000	-80.000	0	80.789	-80.789	0	-789	-789
5 Onderwijs	2.980	0	2.980	1.349	0	1.349	-1.631	0	-1.631
6 Sport, cultuur en recreatie	580.001	192.080	387.921	565.129	192.080	373.049	-14.872	0	-14.872
7 Sociaal domein	226.980	0	226.980	873.721	0	873.721	646.741	0	646.741
8 Volksgezondheid en milieu	38.468	0	38.468	22.367	0	22.367	-16.101	0	-16.101
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	148.233	1.402.000	-1.253.767	156.567	1.219.526	-1.062.959	8.334	182.474	190.808
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	457.637	536.413	-78.776	498.249	31.138	467.111	40.612	505.275	545.887
Subtotaal mutaties reserves	1.695.099	2.210.493	-515.394	2.814.753	2.032.540	782.213	1.119.654	177.953	1.297.607
Gerealiseerd resultaat	28.520.833	28.520.833	0	29.813.828	29.850.654	-36.826	1.292.995	-1.329.821	-36.826

Analyse afwijkingen investeringskredieten

Orders	Begroting	Werkelijk	Restant	Jaar van afronding
4333003 investeringen	912.500,00		912.500,00	
8340005 restitutie kosten	600.000,00-		600.000,00-	
* 120516 Brandweerkaz Krtg 2018	312.500,00		312.500,00	2020
4333003 investeringen	66.550,00		66.550,00	
8422001 overige ontvangsten	17.500,00-		17.500,00-	
* 560321 Reddingsboot 2018	49.050,00		49.050,00	2019
4333000 aankoop en bouwrijpmaken	1.047.000,00	1.399.431,91	352.431,91-	
4333003 investeringen	350.000,00		350.000,00	
4621000 aandeel kpl bestuursapparaat invest		48.429,47	48.429,47-	
8422001 overige ontvangsten	200.000,00-		200.000,00-	
* 821002 Centrumplan Wsk 2010	1.197.000,00	1.447.861,38	250.861,38-	2019
4333003 investeringen	28.260,00	3.601,70	24.658,30	
4621000 aandeel kpl bestuursapparaat invest		3.888,11	3.888,11-	
* 560513 Effecten visie toerisme N.bev. 2015	28.260,00	7.489,81	20.770,19	2019
4333003 investeringen	35.000,00		35.000,00	
* 560515 Effecten visie toerisme 2016	35.000,00		35.000,00	2019
4333003 investeringen	35.000,00		35.000,00	
* 560516 Effecten visie toerisme 2017	35.000,00		35.000,00	2019
4333003 investeringen	35.000,00		35.000,00	
* 560517 Effecten visie toerisme 2018	35.000,00		35.000,00	2019
4333003 investeringen				
4560000 mutaties geldleningen	160.000,00	160.000,00		
8422001 overige ontvangsten	160.000,00-	145.837,59-	14.162,41-	
* 821070 Valkreek 2015		14.162,41	14.162,41-	2020
4333003 investeringen	130.000,00		130.000,00	
* 120517 Brandweerkaz Torendijk Krtg 2018	130.000,00		130.000,00	2019
4333003 investeringen	66.500,00	66.500,00		
* 210364 Effecten mobiliteitsplan 2016	66.500,00	66.500,00		2018
4333003 investeringen	30.000,00	40.362,00	10.362,00-	
8340022 vergoedingen		13.424,00-	13.424,00	
* 210365 Digitalisering wegenlegger 2017	30.000,00	26.938,00	3.062,00	2019
4333003 investeringen	66.500,00	9.674,76	56.825,24	
* 210366 Effecten mobiliteitsplan 2018	66.500,00	9.674,76	56.825,24	2019
4333003 investeringen	60.000,00	39.694,44	20.305,56	
* 210424 Openbare verlichting 2016	60.000,00	39.694,44	20.305,56	2019
4333003 investeringen	60.000,00		60.000,00	
* 210425 Openbare verlichting 2017	60.000,00		60.000,00	2019
4333003 investeringen	60.000,00		60.000,00	
* 210426 Openbare verlichting 2018	60.000,00		60.000,00	2019
4333003 investeringen	140.000,00	1.558,00	138.442,00	
* 210702 Verbeteren straatwerk (Ringweg) 2018	140.000,00	1.558,00	138.442,00	2019
4333003 investeringen	200.000,00	201.202,16	1.202,16-	
* 210703 Parkeerplek West-Zeedijk Clp 2018	200.000,00	201.202,16	1.202,16-	2018
4333003 investeringen	1.000.000,00	910.233,81	89.766,19	
8310000 restitutie energiekosten		14.505,00	14.505,00-	
8321000 Huren		14.505,00-	14.505,00	
* 221210 Afkoop einde erfpacht havenpl Clp 2014	1.000.000,00	910.233,81	89.766,19	2019
4333004 grondverwerving	76.500,00		76.500,00	
* 340002 Aankopen gronden valkreek 2018	76.500,00		76.500,00	2019

Orders	Begroting	Werkelijk	Restant	Jaar van afronding
4333003 investeringen	200.000,00	170.253,25	29.746,75	
* 531027 Kunstgrasv (geotex,kunstgr,inf	200.000,00	170.253,25	29.746,75	2019
4333003 investeringen	115.000,00	106.535,48	8.464,52	
* 531029 Tennis Colijnsplaat 2017	115.000,00	106.535,48	8.464,52	2019
4333003 investeringen	20.000,00	15.787,00	4.213,00	
* 531030 Voorbereidingskrediet sportv Clp 2018	20.000,00	15.787,00	4.213,00	2019
4333003 investeringen	123.000,00		123.000,00	
* 560104 Sinitair gebouw Jachthaven Kpl 2017	123.000,00		123.000,00	2020
4333003 investeringen	40.000,00	40.000,00		
* 580019 Beleidsplan speelplaatsen uitv 2016	40.000,00	40.000,00		2018
4333003 investeringen	40.000,00	755,84	39.244,16	
* 580020 Beleidsplan speelplaatsen uitv 2017	40.000,00	755,84	39.244,16	2019
4333003 investeringen	88.500,00	8.066,00	80.434,00	
* 580021 Speelbos Kamperland 2017	88.500,00	8.066,00	80.434,00	2019
4333003 investeringen	40.000,00		40.000,00	
* 580022 Beleidsplan speelplaatsen uitv 2018	40.000,00		40.000,00	2019
4333003 investeringen	120.000,00	126.437,32	6.437,32-	
* 670802 Dorpshuis Krtg (aansch inventa	120.000,00	126.437,32	6.437,32-	2019
4333003 investeringen	4.119.200,00	4.188.018,43	68.818,43-	
8340005 restitutie kosten		2.783,42-	2.783,42	
* 670803 MFA Kortgene 2017	4.119.200,00	4.185.235,01	66.035,01-	2018
4333003 investeringen	50.000,00	67.369,91	17.369,91-	
* 670805 Dorpshuis Clp (verbouwing keuken) 2018	50.000,00	67.369,91	17.369,91-	2018
4333003 investeringen	20.700,00	21.580,83	880,83-	
* 670806 Dorpshuis Clp (verv armaturen) 2018	20.700,00	21.580,83	880,83-	2018
4333003 investeringen	40.000,00	15.594,55	24.405,45	
* 721005 ondergrondse containers 2016	40.000,00	15.594,55	24.405,45	2018
4333003 investeringen	140.000,00	26.968,46	113.031,54	
* 721006 ondergrondse containers 2018	140.000,00	26.968,46	113.031,54	2019
4333003 investeringen	120.000,00	87.146,68	32.853,32	
* 721007 Afvalcontainers 2018	120.000,00	87.146,68	32.853,32	2019
4333003 investeringen	50.000,00	44.760,40	5.239,60	
* 722135 Verbeteringswerken 2017	50.000,00	44.760,40	5.239,60	2018
4333003 investeringen	607.000,00	176.576,49	430.423,51	
* 722136 Uitvoering GRP 2018	607.000,00	176.576,49	430.423,51	2019
4333003 investeringen	30.000,00	33.224,89	3.224,89-	
* 722137 Vervangen hoofdgemalen 2018	30.000,00	33.224,89	3.224,89-	2018
4333003 investeringen	27.500,00	32.245,99	4.745,99-	
* 722138 Vervangen minigemalen 2018	27.500,00	32.245,99	4.745,99-	2018
4333003 investeringen	50.000,00	2.746,95	47.253,05	
* 722139 Verbeteringswerken 2018	50.000,00	2.746,95	47.253,05	2019
4333003 investeringen				
* 722142 Vervangen minigemalen 2019				2019
4333003 investeringen	60.000,00	48.632,89	11.367,11	
* 724028 Verb. toegankelijkh. paden beg	60.000,00	48.632,89	11.367,11	2019
4333003 investeringen	25.000,00	13.867,74	11.132,26	
* 820104 Verduurzaming gem. gebouwen 2014	25.000,00	13.867,74	11.132,26	2019
4333003 investeringen	150.000,00	127.119,77	22.880,23	
* 821010 Wsk Winkelverbeterplan (infast	150.000,00	127.119,77	22.880,23	2019
4333003 investeringen	30.000,00	10.234,34	19.765,66	
* 821012 Wsk winkelverb.plan (aanp infra) 2014	30.000,00	10.234,34	19.765,66	2018
4333003 investeringen	100.000,00	117.554,61	17.554,61-	

Orders	Begroting	Werkelijk	Restant	Jaar van afronding
* 821021 Clp verbeteren kernen (parkeer 4333003 investeringen	100.000,00 75.000,00	117.554,61 75.000,00	17.554,61-	2018
* 821022 Clp verbeteren kernen (fiets-v 4333003 investeringen	75.000,00 20.000,00	75.000,00 7.050,00	12.950,00	2019
* 821023 Clp verbeteren kernen (strandv 4333003 investeringen	20.000,00 50.000,00	7.050,00 27.432,18	12.950,00 22.567,82	2019
* 821025 Clp verbeteren kernen (onder.c 4333003 investeringen	50.000,00 50.000,00	27.432,18 50.000,00	22.567,82	2018
* 821027 Clp verb. kernen (infr havelaa 4333003 investeringen	50.000,00 50.000,00	50.000,00 50.815,54	815,54-	2018
* 821052 Clp verb kernen (park/ontsl. r 4333003 investeringen	50.000,00 20.000,00	50.815,54 20.000,00	815,54-	2018
* 821055 Clp verbeteren kernen (beeld k 4333003 investeringen	20.000,00 300.000,00	20.000,00 1.475,68	298.524,32	2018
* 821057 Clp verb kernen (Herinr. haven 4333003 investeringen	300.000,00 20.000,00	1.475,68 55,92	298.524,32 19.944,08	2019
* 821058 Clp verb kernen (beeld kwal im 4333003 investeringen	20.000,00 900.000,00	55,92 34.443,85	19.944,08 865.556,15	2019
* 821059 Clp verb kernen (herinr. haven 4333003 investeringen	900.000,00 150.000,00	34.443,85	865.556,15 150.000,00	2019
* 821060 Kpl winkelverb.plan (aanp. infra) 2014 4333003 investeringen	150.000,00 150.000,00		150.000,00 150.000,00	2019
* 821062 Kpl winkelverbeterplan (aanp i 4333003 investeringen	150.000,00 332.000,00		150.000,00 31.676,51	2019
* 821063 Rondom Kamperland 2017 4333003 investeringen	332.000,00 280.000,00	300.323,49 56.856,39	31.676,51 223.143,61	2019
* 821064 Rondom Kamperland 2018 4333003 investeringen	280.000,00 100.000,00	56.856,39 85.884,65	223.143,61 14.115,35	2019
* 821071 Recreatieplek Schotsman Ruiter 4333003 investeringen	100.000,00 15.600,00	85.884,65 828,09	14.115,35 14.771,91	2018
* 993316 Gemeentehuis (verv. lampen) 2016 4333003 investeringen	15.600,00 21.000,00	828,09 302,94	14.771,91 20.697,06	2019
* 993321 Gemeentehuis (tafels/stoel kan 4333003 investeringen	21.000,00 10.000,00	302,94 2.169,05	20.697,06 7.830,95	2019
* 993322 Gemeentehuis (hoog-laag bureaus 2018) 4333003 investeringen 8340005 restitutie kosten	10.000,00 74.000,00	2.169,05 55.910,99 2.500,00-	7.830,95 18.089,01 2.500,00	2019
* 994230 Verv. tractie/machines 2016 4333003 investeringen	74.000,00 103.000,00	53.410,99 77.839,79	20.589,01 25.160,21	2019
* 994231 Verv. tractie/machines 2017 4333003 investeringen	103.000,00 101.000,00	77.839,79 68.709,67	25.160,21 32.290,33	2019
* 994232 Verv. tractie/machines 2018 4333003 investeringen	101.000,00 30.000,00	68.709,67 28.588,90	32.290,33 1.411,10	2019
* 995012 Gymzaal Krtg (Aanschaf gymtoes	30.000,00	28.588,90	1.411,10	2019
*** Totaal	12.838.810,00	9.145.196,30	3.693.613,70	

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijding per programma (exclusief de mutaties in de reserves en voorzieningen) als ook naar de overschrijdingen op investeringskredieten. Op meerdere programma's zijn begrotingsoverschrijdingen aan de lasten kant te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën, zoals genoemd in de kadernota rechtmatigheid.

Begrotingsafwijking	Conclusie onrechtmatig maart telt niet meer voor het oordeel	Conclusie: onrechtmatig en telt mee voor het oordeel	Motivering van de conclusie
Programma 1 Bestuur en ondersteuning	74.000,00		Dit betreft met name de verhoging van de vergoeding voor de raadsleden. Hier staan extra inkomen in de algemene uitkering tegenover.
Programma 4 Economie	91.000,00		Overschrijding is met name veroorzaakt door het aanleggen van een weg.
Programma 7 Sociaal domein	600.731,00		Dit betreffen overschrijdingen die worden veroorzaakt door diverse eindafrekeningen binnen het sociaal domein. Met name bij het onderdeel jeugd. Daarnaast zijn de kapitaallasten voor het MFA op dit programma geboekt. De kapitaallasten waren op programma 10 geraamd
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	506.000,00		Betreffen naar voren geschoven kosten op grondexploitaties ivm het snellere verloop van verkopen.
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	648.000,00		Deze overschrijding wordt met name veroorzaakt door die kosten die voortvloeien uit een overeenkomst die gesloten is ter voorkoming van een civiele procedure. Daarnaast wordt een deel van het verschil verklaard door het aanleggen van een voorziening wachtgeld voor een voormalige wethouder

Van een tweetal kredieten is sprake van begrotingsoverschrijdingen. Hierbij is gekeken naar overschrijdingen boven de € 20.000:

Afwijking investeringskrediet	Conclusie onrechtmatig maart telt niet meer voor het oordeel	Conclusie: onrechtmatig en telt mee voor het oordeel	Motivering van de conclusie
Centrumplan Wissenkerke 2010	251.000,00		Overschrijding past binnen het uitgezette beleid. Er zijn meer uren toegerekend dan geraamd. Daarnaast moet op deze investering nog inkomsten binnen komen voor de oude pastorie ad. € 200.000
MFA Kortgene 2017	66.000,00		Meerwerk inzake MFA Kortgene

3.4 Analyse van het resultaat

Saldo rekening 2018		
	-37.000 (afgerond)	
Onvoorzien	-99.000 (afgerond)	
Te analyseren	62.000	
Analyse exploitatieresultaat op hoofdlijnen (bedragen >= € 20.000)		
		Voordeel Nadeel
1 Programma 1 Bestuur en ondersteuning Vergoeding raadsleden		68.000
2 Programma 2 veiligheid		
3 Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat Hurenopbrengsten vissershaven Colijnsplaat		27.000
4 Economie		
5 Onderwijs Subsidie St. Kinderopvang de Bevelanden		42.000
6 Sport, cultuur en recreatie Bijdrage Zeeuwse muziekschool		26.000
7 Sociaal domein BUIG		101.000
8 Volksgezondheid en milieu Stortrechten Werk door derden riool en rioolgemalen		73.000 22.000
9 Volkshuisvestsering, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing Verliesname grex Wissenkerke Zuid-Oost		62.000
Algemene dekkingsmiddelen Tijdelijk personeel binnendienst Onderhoud computer Schoonmaakkosten gemeentehuis Werkzaamheden door derde buitendienst Algemene uitkering		37.000 26.000 23.000 57.000 103.000

Saldo rekening 2018			
		-37.000	(afgerond)
Onvoorzien		-99.000	(afgerond)
Te analyseren		62.000	
Analyse exploitatieresultaat op hoofdlijnen (bedragen >= € 20.000)			
	Zeeuwse Lagune		373.000
	Vennootschapsbelasting	50.000	
	Voorziening wachtgeld voormalige wethouders		100.000
Overig			
	Onderuitputting		-45.000
	Saldo kostenplaatsen	45.000	
	Afwijkingen < 20.000		134.000
	Totaal	693.000	631.000
		62.000	

3.5 Bijlage prestatie indicatoren per programma

Programma	Indicator	eenheid	Begroting 2018		Jaarrekening 2018		bron
			periode	waar	periode	waar	
1. Bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	2018	7,0	2018	7,1	
1. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2017	7,0	2017	7,5	
1. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Euro	2018	827,4	2018	845,8	
1. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	%	2018	8,3	2018	8,1	
1. Bestuur en ondersteuning	Overhead	%	2018	14,2	2018	13,9	
2. Veiligheid	Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2016	1,3	2017	0,5	Politie
2. Veiligheid	Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2016	2,7	2017	2,4	Politie
2. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2016	9,4	2017	4,5	Politie
2. Veiligheid	Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2016	7,4	2017	4,6	Politie
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2016	104,2	2013	157	Bureau Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2016	104,2	2014	79	Bureau Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2016	104,2	2015	224	Bureau Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2016	104,2	2016	104	Bureau Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2016	104,2	2017	238	Bureau Halt
2. Veiligheid	Jongeren met delict voor rechter	%	2015	2,6	2015	2,58	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
4. Economie	Vestigingen	per 1.000 inw 15-74jr	2016	219,6	2018	183,4	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
4. Economie	Funciemenging	%	2016	40,9	2017	41	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
5. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2014	0,9	2016-2017	2,2	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2016	0,0	2017	0	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2016	41,5	2017	52,69	DUO/Ingrado
6. Cultuur, sport en recreatie	% Niet-sporters	%	2012	53,7	2016	55,8	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	jaar	2016	12,2	eerste halfjaar 2018	9,4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2015	1,0	eerste halfjaar 2018	Geen data	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	2016	2,4	eerste halfjaar 2018	2,1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
7. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inw 15-74jr	2016	663,1	2018	555,6	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
7. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2016	64,0	2017	64,2	CBS - Arbeidsdeelname
7. Sociaal domein	Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	2016	21,1	eerste halfjaar 2018	21,2	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	aantal per 1.000 inw.15-74jr	2016	39,9	eerste halfjaar 2018	23,4	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	2016	?	eerste halfjaar 2018	Geen data	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
7. Sociaal domein	% Kinderen in armoede	%	2015	3,1	2015	3,05	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
7. Sociaal domein	% Jeugdwerkloosheid	%	2015	2,0	2015	2,04	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
8. Volksgezondheid en milieu	Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2015	285,0	2016	264	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
8. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2015	198,4	2017	161,1	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2017	617,0	2018	617	COELO, Groningen
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2017	676,0	2018	676	COELO, Groningen
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	191,0	2014	196	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	191,0	2015	193	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	191,0	2016	191	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	191,0	2017	196	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	191,0	2018	201	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2014	10,3	2016	4,6	ABF - Systeem Woningvoorraad
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Demografische druk	%	2017	80,6	2018	80,8	CBS - Bevolkingsstatistiek

3.6 Bijlage taakvelden

Taakvelden	Begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo
0 Bestuur en ondersteuning												
0.1 Bestuur	0	763.530	-763.530	0	792.530	-792.530	14.809	865.422	-850.613	-14.809	-72.892	58.083
0.2 Burgerzaken	154.180	453.333	-299.153	154.180	453.833	-299.653	150.234	454.987	-304.754	3.946	-1.154	5.100
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.4 Overhead	90.329	3.824.741	-3.734.412	103.029	4.154.816	-4.051.787	104.209	3.902.928	-3.798.719	-1.180	251.888	-253.068
0.5 Treasury	7.000	-59.367	66.367	34.557	-62.367	96.924	34.450	41.528	-7.078	107	-103.895	104.002
0.61 OZB woningen	1.518.000	42.334	1.475.666	1.510.000	101.417	1.408.583	1.522.727	110.151	1.412.576	-12.727	-8.734	-3.993
0.62 OZB niet-woningen	578.000	42.334	535.666	648.000	48.167	599.833	629.699	36.742	592.957	18.301	11.425	6.876
0.63 Parkeerbelasting	17.500	0	17.500	17.500	3.500	14.000	17.500	3.375	14.125	0	125	-125
0.64 Belastingen overig	274.000	15.334	258.666	276.000	268.667	7.333	277.413	282.448	-5.035	-1.413	-13.781	12.368
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	11.283.565	0	11.283.565	11.220.989	0	11.220.989	11.344.861	0	11.344.861	-123.872	0	-123.872
0.8 Overige baten en lasten	0	941.513	-941.513	768.275	369.002	399.273	238.526	1.158.875	-920.349	529.749	-789.873	1.319.622
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	-50.000	50.000	0	50.000	-50.000
0.10 Mutaties reserves	1.895.506	275.138	1.620.368	1.695.099	2.210.493	-515.394	2.814.753	2.032.540	782.213	-1.119.654	177.953	-1.297.607
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	15.818.080	6.298.890	9.519.190	16.427.629	8.340.058	8.087.571	17.149.180	8.838.997	8.310.183	-721.551	-498.940	-222.612
1 Veiligheid												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	33.238	882.169	-848.931	28.000	885.606	-857.606	18.409	874.318	-855.909	9.591	11.287	-1.697
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	53.257	-53.257	0	53.257	-53.257	0	51.704	-51.704	0	1.553	-1.553
Totaal 1 Veiligheid	33.238	935.426	-902.188	28.000	938.863	-910.863	18.409	926.023	-907.614	9.591	12.840	-3.249

Taakvelden	Begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
2 Verkeer, vervoer en waterstaat												
2.1 Verkeer en Vervoer	337.773	1.734.115	-1.396.342	37.035	1.742.707	-1.705.672	58.506	1.691.366	-1.632.861	-21.471	51.341	-72.811
2.2 Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3 Recreatieve havens	368.265	195.444	172.821	368.265	210.544	157.721	358.331	194.016	164.314	9.934	16.528	-6.594
2.4 Economische havens en waterwegen	167.543	129.041	38.502	167.543	138.091	29.452	188.863	96.109	92.755	-21.320	41.983	-63.303
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	873.581	2.058.600	-1.185.019	572.843	2.091.342	-1.518.499	605.700	1.981.491	-1.375.791	-32.857	109.851	-142.708
3 Economie												
3.1 Economische ontwikkeling	3.045	60.288	-57.243	3.045	61.788	-58.743	1.531	48.281	-46.750	1.514	13.507	-11.993
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	241.266	242.420	-1.154	321.266	245.420	75.846	412.527	359.684	52.843	-91.261	-114.264	23.004
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	2.385.000	223.730	2.161.270	2.493.000	223.730	2.269.270	2.495.033	213.733	2.281.301	-2.033	9.997	-12.031
Totaal 3 Economie	2.629.311	526.438	2.102.873	2.817.311	530.938	2.286.373	2.909.091	621.698	2.287.393	-91.780	-90.760	-1.020
4 Onderwijs												
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	40.104	-40.104	0	40.104	-40.104	0	21.028	-21.028	0	19.076	-19.076
4.2 Onderwijshuisvesting	0	195.425	-195.425	0	192.425	-192.425	0	181.703	-181.703	0	10.721	-10.721
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	78.000	345.258	-267.258	82.200	349.358	-267.158	94.443	308.760	-214.317	-12.243	40.598	-52.841
Totaal 4 Onderwijs	78.000	580.787	-502.787	82.200	581.887	-499.687	94.443	511.491	-417.048	-12.243	70.396	-82.639

Taakvelden	Begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5 Sport, cultuur en recreatie												
5.1 Sportbeleid en activering	0	31.887	-31.887	900	30.887	-29.987	967	26.400	-25.433	-67	4.487	-4.554
5.2 Sportaccommodaties	23.956	237.361	-213.405	23.956	252.561	-228.605	16.440	239.510	-223.070	7.516	13.050	-5.535
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	13.500	223.219	-209.719	13.500	279.279	-265.779	13.500	242.869	-229.369	0	36.410	-36.410
5.4 Musea	0	63.263	-63.263	6.000	67.513	-61.513	5.715	58.608	-52.893	285	8.905	-8.620
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	0	127.238	-127.238	0	123.738	-123.738	0	123.383	-123.383	0	355	-355
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	301.500	1.667.394	-1.365.894	471.880	1.324.869	-852.989	479.296	1.222.794	-743.498	-7.416	102.075	-109.491
Totaal 5 Sport, cultuur en recreatie	338.956	2.350.362	-2.011.406	516.236	2.078.847	-1.562.611	515.918	1.913.564	-1.397.646	318	165.283	-164.965
6 Sociaal domein												
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	39.604	808.537	-768.933	43.604	864.905	-821.301	42.372	956.945	-914.573	1.232	-92.040	93.272
6.2 Wijkteams	0	358.185	-358.185	0	267.022	-267.022	2.400	272.412	-270.012	-2.400	-5.390	2.990
6.3 Inkomensregelingen	1.645.364	2.301.442	-656.078	1.503.058	2.100.149	-597.091	1.484.959	1.959.393	-474.434	18.099	140.756	-122.657
6.4 Begeleide participatie	0	747.276	-747.276	0	604.153	-604.153	0	607.587	-607.587	0	-3.434	3.434
6.5 Arbeidsparticipatie	0	19.000	-19.000	1.000	184.123	-183.123	1.059	173.203	-172.144	-59	10.920	-10.979
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	129.000	-129.000	0	112.000	-112.000	0	169.770	-169.770	0	-57.770	57.770
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	24.000	1.371.600	-1.347.600	118.000	1.278.754	-1.160.754	122.690	1.327.346	-1.204.656	-4.690	-48.592	43.902
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	842.399	-842.399	0	1.254.903	-1.254.903	0	1.854.294	-1.854.294	0	-599.392	599.392
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	47.720	-47.720	109.000	132.720	-23.720	106.676	128.863	-22.187	2.324	3.856	-1.532
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	446.927	-446.927	0	624.114	-624.114	0	573.760	-573.760	0	50.354	-50.354
Totaal 6 Sociaal domein	1.708.968	7.072.086	-5.363.118	1.774.662	7.422.843	-5.648.181	1.760.156	8.023.574	-6.263.418	14.506	-600.731	615.238

Taakvelden	Begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
7 Volksgezondheid en milieu												
7.1 Volksgezondheid	0	366.344	-366.344	0	373.344	-373.344	0	370.010	-370.010	0	3.335	-3.335
7.2 Riolering	811.000	797.389	13.611	839.000	828.172	10.828	841.017	789.423	51.594	-2.017	38.749	-40.765
7.3 Afval	1.240.235	1.123.607	116.628	1.222.235	1.087.874	134.361	1.236.245	1.155.290	80.955	-14.010	-67.416	53.406
7.4 Milieubeheer	300	467.575	-467.275	54.300	471.200	-416.900	54.323	460.242	-405.920	-23	10.958	-10.981
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	75.025	224.718	-149.693	75.025	233.518	-158.493	104.722	210.593	-105.871	-29.697	22.925	-52.622
Totaal 7 Volksgezondheid en milieu	2.126.560	2.979.634	-853.074	2.190.560	2.994.109	-803.549	2.236.307	2.985.558	-749.252	-45.747	8.551	-54.297
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing												
8.1 Ruimtelijke ordening	10.000	310.431	-300.431	14.000	350.431	-336.431	6.000	349.909	-343.909	8.000	522	7.478
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.512.637	2.513.618	-981	3.674.637	2.513.618	1.161.019	4.113.758	3.188.688	925.070	-439.121	-675.070	235.949
8.3 Wonen en bouwen	250.005	753.066	-503.061	422.755	677.899	-255.144	404.865	509.661	-104.796	17.890	168.238	-150.349
Totaal 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.772.642	3.577.114	-804.472	4.111.392	3.541.947	569.445	4.524.623	4.048.258	476.366	-413.231	-506.310	93.079
Gerealiseerd resultaat	26.379.336	26.379.336	0	28.520.833	28.520.833	0	29.813.828	29.850.654	-36.826	-1.292.995	-1.329.821	36.826

3.7 SISA-bijlage bij de jaarrekening

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Gemeenten				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>	
			€ 43.073	€ 0	€ 15.169	-€ 16.972	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Eindverantwoording Ja/Nee
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 09</i>
		1 061695 Gemeente Noord-Beveland	€ 0		061695 Gemeente Noord-Beveland	€ 0	Ja

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2018	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	€ 1.134.022	€ 20.514	€ 128.174	€ 1.686	€ 32.427	€ 273
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 15.084	€ 625	€ 0	€ 26.283	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2018	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 24.058	€ 7.300	€ 12.484	€ 7.795	€ 8.556	€ 0
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Rbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			